

Xwiyá yáy neainariṅ Ruko eanṅpirini.

Ríwaminiṅ rípi “Xwiyá yáy neainipaxí Ruko eanṅpiyi” riniṅpirini. O Jisaso wiepísagíyí womaní. Judayí ení womaní. Émáyí dokítá worini. O Poro tíni Sairaso tíni émáyí anṅyo wáí nurimeríná wirimeárogílorini. O gí ámáyí ení amípi Jisaso uréwapiyiri eri enṅpi nání píraniniṅ nijá nimóniro diṅ wíkwíróríxiniṅ ríwaminiṅ rípi eanṅrini. Xewaninjo Jisaso emearíná siṅwí mīwiniṅo enagi nání wiepisiṅowami yariniṅ wiri bikwí Jisaso enṅpi ṅwirárininiṅyo íá rori nemáná eanṅrini. Ríwaminiṅ ámi bí “Wáí wurimeiarígíáwa egíáriní.” riniṅpi ení niriṅ eanṅrini.

¹⁻² Ámá obaxí amípi Jisaso xinái xiriṅe dání nene tíṅ e imóniniṅpi nání “Ríwaminiṅ oeaaneyi.” niyaiwiro ámá iwamíó dání Jisasomí siṅwí winiṅo aríá wiro egíáyí wáí nemeríná “Jisaso e enṅrini. E enṅrini.” nura úfápi ríwaminiṅ eáagíá aiwí

³ nioni ení “ ‘Gí ámináoxi Tiopirasoxi xixeni nijá imóniri nání ríwaminiṅ awa xámí eagíápi nioni íá nrori siṅwí wíngíáyo yariniṅ níwia nuri e nemáná píraniniṅ diṅ neṅwiperi ríwaminiṅ neari joxi nání wiowárenapimíni.’ E neríná nanṅrini.” nimónarini.

⁴ Ayí rípi nání yariñini. Joxi íá nírori amípi riréwapiyigápi aga xixeni nijfá imónirfa nání yariñini.

Anñají wo “Trisabetí Jonoyí rinñjo xirínárini.” urñf nánirini.

⁵ Eníná Judayí mixí ináyí Xerotoyí rinñjo menweañána áamá apaxípanñf imónigfá wo, Sekaraiaoyí rinñjo ñweañrini. O xegí ámányí Abaijaoyá rini. O xegí ámányí eníná dání Gorixoyá apaxípanñf imónigfáyí rini. Sekaraiao xegí apixí yoí Irisabetírini. Í xegí ámányí arfo Eronoyáyí rini. Í xegí ámányí eni apaxípanñf imónigfáyí rini.

⁶ Ayaú Gorixoyá siñwíyo dání wé rónñf eri Gorixo ñwí ikaxí riri sekaxí riri eníyo mñwiaíki eri neri aí

⁷ Irisabetí rípaíwí ení enaqi nání niaíwí mayyaú e néra nuri rixa xweyanf apianf imónigfírini.

⁸ O xegí ámányí Abaijai rinigfáyí Gorixo nání rídiyowá yarigfiwámí rídiyowá nero wigí yarigfápa yaríná xfo tñni eni nawíni nero

⁹ wigí neríná yarigfápa “None gímñni go ‘Ñwíáxini.’ rinñfíwámí páwiní rñenñjo?” niyaiwiro yarigfápa e nero Sekaraiao Gorixo nání rídiyowá yarigfiwámí awawá Gorixoyá tñf e “Ñwíáxini.” rinñe nípáwiri ría awfí dñf earñfpi nání oikeyanrí rípeáána

¹⁰ oxí apixí bñanríwámñni rówapigfáyí Gorixomi rixñf uraríná o awawá Gorixoyá tñf e nípáwiri Gorixo nání ría awfí dñf earñfpi nikearíná

11 weninǵ éyǵ wininǵiniginǵi. Anǵnajǵ wo rǵá sǵnǵwirǵá wé náúmǵnǵi peyarǵnǵmǵi dánǵi sǵnǵwǵ nanǵrǵi yarǵnǵe aǵ gǵnǵánǵnǵi nǵbǵirǵi rónapǵnǵagǵi sǵnǵwǵ nǵwǵnǵrǵi

12 óǵ nerǵi wáyǵ ikárǵinarǵnǵá

13 anǵnajo re urǵnǵiniginǵi, “Sekaraiaoxǵnǵi, wáyǵ mikárǵinǵipanǵi. Dixǵi nǵiaǵwǵ nánǵi yarǵnǵi wǵǵpǵi Gorǵixo rǵxa arǵá sinǵi. Dixǵi apǵxǵi nǵiaǵwǵ oxǵ wo rǵxǵrǵiyǵánǵá joxǵi yoǵ Jonoyǵi wǵrǵrǵixǵnǵi.

14 Omi nǵxǵránǵá joxǵi seáyǵi e nimónǵrǵi yayǵ yarǵnǵá oxǵ apǵxǵi obaxǵi enǵi yayǵ epǵrǵrǵarǵnǵi.

15 O Gorǵxoyǵá sǵnǵwǵyo dánǵi ámǵá ámǵnǵá enǵi eánǵnǵónǵnǵi imónǵnǵfǵarǵnǵi. O inǵigǵi wainǵi mǵnǵipa erǵi papǵkǵi yarǵigǵáyǵi mǵnǵipa erǵi enǵfǵarǵnǵi. O sinǵi xegǵi xǵnǵáiyǵá agwǵyo enǵánǵá Gorǵxoyǵá kwǵyǵi ukǵkayonǵfǵarǵnǵi.

16 O segǵi ámǵá Isǵrerǵyo urǵánǵá obaxǵi arǵá nǵwiro fǵwǵ yarǵigǵápi rǵwǵmǵnǵi nǵmamoro Gorǵixo wigǵi Ámǵnǵáomǵi ámǵi xǵdǵpǵrǵfǵarǵnǵi.

17 Dixǵi íwo kwǵyǵi Gorǵxoyǵápi xegǵi wǵá rókiamoagǵi Iraijaomǵi ukǵkayonǵánǵá enǵi neánǵrǵi yagǵpǵnǵinǵi Jono axǵpǵnǵinǵi e erǵi rǵrǵi enǵfǵarǵnǵi. Xewaxowa tǵnǵi xanowa tǵnǵi pǵyǵá wǵrǵnǵiro ámǵá uyǵnǵi yarǵigǵáyǵi rǵwǵmǵnǵi nǵmamoro wé rónǵnǵi imónǵro éfǵrǵixǵnǵrǵi Jono Gorǵxoyǵá Ámǵnǵáomǵi xámǵi umeanǵfǵarǵnǵi. Dixǵi Isǵrerǵyǵi e ero Gorǵxoyǵá Ámǵnǵáomǵi yeáyǵi wurǵnǵiro epǵrǵi nánǵi oimónǵrǵi xámǵi umeanǵfǵarǵnǵi.” urǵagǵi

18 Sekaraiao anǵnajomǵi re urǵnǵiniginǵi, “Arǵge nerǵi nionǵi nǵjǵá imónǵmǵi nǵrarǵnǵinǵi? Nionǵi rǵxa xweyanǵonǵrǵinǵi. Gǵi apǵxǵi enǵi rǵxa apǵanǵjǵrǵinǵi.” urǵagǵi

19 anɔ́najo ámi nuriri re uriniginini, “Gɔ́ yoɔ́ Gebirieronirini. Gorixoyá sɔ́mɔ́manɔ́ e roarináonirini. Gorixo nioni xwiyá yayɔ́ seainipaxɔ́ apɔ́ áwanɔ́ uriniri nɔ́rowárenapiɔ́i.

20 Amipí nioni xámi riráyɔ́ nimóniríná nimóninárini. E nerɔ́ aiwɔ́ xwiyá nioni riráyɔ́ joxɔ́ ‘Neparini.’ niyaiwiri dɔ́nɔ́ mɔ́kwɔ́roarinagɔ́ nánɔ́ joxɔ́ ámi xwiyá bɔ́ mɔ́rɔ́pa imóniri manɔ́ píróniri eri ei. Xámi nioni riráyɔ́ nimóniríná íná ámi xwiyá rirá nányi.” nuriri sɔ́ni e nura waríná

21 oxɔ́ apixɔ́ Sekaraiao nánɔ́ weninɔ́ nero wáɔ́ e rogáyɔ́ ayá wí sáá órininagɔ́ nánɔ́ ududɔ́ nero “Sekaraiao pí ráa yarini?” niyaiwiro

22 o nɔ́peyeááná xwiyá muripaxɔ́ imóninagɔ́ niwiniro “Gorixoyá awawá tɔ́nɔ́ e neríná oriná bɔ́ ráa winigoɔ́?” yaiwiaríná o “Xwiyá arige rimɔ́ini?” niyaiwiri xegɔ́ manɔ́ nɔ́píróniri nánɔ́ wé árixá néra uniginini.

23 Sekaraiao anɔ́ Gorixo nánɔ́ ridiyowá yarigɔ́iwámi xegɔ́ omɔ́nɔ́ yarinɔ́pi yoparɔ́pi nemi xegɔ́ anɔ́ e nánɔ́ yoaniginini.

24 O anɔ́ e nánɔ́ niyoari xiepími niwímeari ninweagɔ́isáná re eniginini. Irisabetí niaíwɔ́ agwɔ́ nerɔ́ anɔ́yo ínɔ́mi pɔ́nɔ́ nweanáná emá wé wú múróáná

25 í re riniginini, “Gorixo ayá ninirimɔ́xiri dɔ́nɔ́ nɔ́kɔ́kayonagɔ́ nánɔ́ niini agwɔ́ enárinini. Niini ámayá sɔ́nɔ́wɔ́yo dánɔ́ ayá ninarinɔ́pi Gorixo yokwarimɔ́ ninirini.” riniginini.

Mariaími “Jisasoyɔ́ rininɔ́ xɔ́rirárini.” urinɔ́ nánirini.

26-27 Gorixo, Irisabetí niaíwí agwí nerí emá wé wíúmi dání wo ríxa enáná o aníñají xegí yoí Gebirieromi apíxí wí ηweaηe nání —Í xegí yoí Mariaíyí ríníñíríní. Gariri pīropenisíyo aní yoí Nasaretíyo ηweaηíríní. Í ηweaηe nání uowáríηínigíní. Í apíxí apíyáí síní oxí tñí memearíñíríní. Í áamá wo xegí yoí Josepoyí ríníño —O mǎxí ináyí Depitoyá íwiáríawé woríní. O xegí meámíníri nání yaríñíríní.

28 Gorixo aníñajo í tñí e nání uowáráná o nurí ímí re urémeaηínigíní, “Apíxí ríxí apáníríní. Gorixo dñí síxí ríyírí dñí ríkíkayorí síní.” uríagi

29 Mariaí aríá e níwirí ududí níkárínírí dñí re nípíkíga uñínigíní, “O pí nání ríá níraríní?” yaiwiaríáná

30 aníñajo re uríηínigíní, “Mariae, wáyí mepaní. Gorixo jíxí dñí síxí ríyíní.

31 Aríá eí. Jíxí niaíwí agwí nerí niaíwí oxí wo níxíríríánáyí yoí Jisasoyí wíríríáríní.

32-33 O Ámínáo nímonírí áamá níyoní seáyí e múróníníáríní. Ayí o nání re rípíríáríní, ‘Niaíwí Gorixo aní seáyí émi ηweaηoyáoríní.’ rípíríáríní. Xiáwo Depito áamá Isíreríyí nñí yeáyí uríñayagíápa díxí niaíwo ení Goríxoyá dñí tñí e nímonírí íwiáríawé Jekopoyáyo aníñí míní umeηweaníáríní. O mǎxí ináyo yapi nímonírí áamá xwioxíyo mímeámí nerí numeηwearíáná wí nípiéroníámaní. Aníñí umeηweaníáríní.” uríagi

34 Mariaí aníñajomí re uríηínigíní, “Nííní síní oxí womí mímeáníñáyo joxí nírfíyí aríre nerí

emfárfani?” urfagi

³⁵ anfnajo ámi nuriri re uriniginini, “Kwiyf Gorixoyápt jíxi táfamini biri enj eánif Gorixo seáyí émi nweanoyápt jíxi rikikayori sinfá enagi nání niaíwí jíxi xirfoyf nání ‘Nwfáorini.’ riro ‘Niaíwí Gorixoyáorini.’ riro epírfárfani.” nuriri

³⁶ re uriniginini, “Arfá ei. Dixf rirówái Irisabetí ríxa apianí aí niaíwí oxí wo agwí eni. ‘Oxf roníxirini.’ urarigíí aiwí agwí ríxa agwí tñj enáná emá wé wáfúmi dánj wo imónini.

³⁷ Amipí wí Gorixo mimixipa epaxí wí menini.” urfagi

³⁸ Mariaí re uriniginini, “Xewaninini Gorixoyá xináinif imónináini omi dinj níwíkwírori yarinini. Joxi nírfíyf anani nimixiniginini.” uráná anfnajo ími pñni níwiárimni uniginini.

Mariaí Gorixomi seáyí e umenj nánirini.

³⁹ Mariaí, anfnajo e nurárimni úaná, í níwiápnimeámi anfni níyiri dáfwni ene Judia píropenisfo anj bimi nání nuri

⁴⁰ níremorfná Sekaraiayá anfo nípáwiri xirówái Irisabetími yayí wíaná

⁴¹ í arfá níwirfná re eniginini. Niaíwí agwí eno xixoyfmf wirí kwiyf Gorixoyápt xími ukikayori wíagi

⁴² pñné enj tñni nuriri re uriniginini, “Apíxf níyoní nání Gorixo jíxini píranif simixinifini. Dixf niaíwí agwí enomi eni píranif wimixiri enifini.” nuriri

⁴³ yayí numeri re uriniginini, “Gf Ámináomi xináixi imónirixi, arire nerí níni táfamini bñni?” nuriri

44 áwanǎf re urǎnǎnigǎnǎ, “Ai, jíxǎ yayǎ níáná arǎfá nǎsirǎfá gǎf níáíwǎf agwǎfyo ínǎnǎo yayǎf nerǎ xǎxoyǎfǎf níagǎf nánǎf rǎrǎrǎnǎnǎ.

45 Jǎxǎ xwǎyǎfǎ Gorǎxoyǎf rǎrǎnǎnǎpǎf dǎnǎf nǎkwǎrorǎf ‘O nǎrǎfǎyǎf nepa nǎmónǎnǎfǎrǎnǎf.’ yǎiwǎrǎf éf enǎgǎf nánǎf xewǎnǎnǎjǎxǎf yayǎf sínǎfwǎnǎngǎnǎf.” urǎnǎ

46 Maríaí re rǎnǎnǎnǎnǎ, “Gǎf xwǎoxǎfyo dǎnǎf re yǎiwǎrǎnǎnǎf, ‘Ámǎnǎómǎf seáyǎf e oumemǎnǎf.’ yǎiwǎrǎnǎnǎf.

47 Gorǎxo, níínǎf yeáyǎf neayǎmǎxemeánǎfó nánǎf aga yayǎf seáyǎfǎf dǎnǎf nǎnarǎnǎf.

48 Níínǎf o xegǎf xǎnǎáínǎnǎnǎf nǎmónǎnǎf omǎnǎf wǎiarǎnǎjǎáínǎf aiwǎf o dǎnǎf nǎkǎkayonǎo enǎgǎf nánǎf níínǎf yayǎf nǎnarǎnǎf. Ámǎf agwǎf rǎnǎf nǎweagǎfǎyǎf níínǎf seáyǎf e nǎmero rǎfwǎfyo nǎweapǎrǎfǎyǎf enǎf seáyǎf e nǎmero nerǎfǎnǎf re rǎpǎrǎfǎrǎnǎf, ‘Gorǎxo ímǎf pǎrǎnǎnǎf wǎmǎxǎnǎfǎrǎnǎf.’ rǎpǎrǎfǎrǎnǎf.

49 Gorǎxo, enǎf sǎxǎf eánǎnǎo sanǎf onǎmǎíá mǎnǎrǎpǎnǎorǎnǎf. Gorǎxo nǎwǎfáoo nerǎnǎfyo dǎnǎf wé rónǎnǎorǎnǎf.

50 Ámǎf gǎnǎf gǎnǎf nǎweagǎfǎyǎf xǎfomǎf wáyǎf nǎwǎro sǎmǎnǎwǎfyonǎnǎf ínǎmǎf wurǎnǎfáyo wǎf wǎnarǎnǎorǎnǎf.

51 O enǎf neánǎnǎf wǎyo arǎrǎf wǎmerǎf wǎyo xopǎrǎrǎf wǎmerǎf nerǎfǎnǎf ámǎf dǎnǎf fǎwǎf nánǎf nǎkǎkayorǎf ero weyǎf menǎro yarǎngǎfǎyǎf dowǎakǎnǎrǎf

52 mǎxǎf ínáyǎf seáyǎf émǎf imónǎngǎfáwǎmǎf mamówǎrǎrǎf ámǎf sǎpǎpǎmǎf seáyǎf e wǎmǎxǎrǎf nerǎf

53 ámǎf agwǎfǎnǎf yarǎngǎfáyo aiwǎf nanǎf nǎnǎro agwǎf ímǎf uyǎnǎf wǎmǎxǎyǎrǎf nerǎf ámǎf amǎpǎf

múrónigfáyo anipá urowárapiri enjorini.

⁵⁴ Amipi nigf arfowayá símimanjfo urinjyf dñj yaikía mimó aninj dñj mori xegf ominj wiariñwaéne Isirerene arírá neairi enjorini.

⁵⁵ O arfo Ebirfamo nani dñj nimori nani omi tñni xegf fwiarfawé nenen tñni ayá aninj ninearimixa unfariní.” Mariaí e nira unjinigini.

⁵⁶ Irisabetí tñni niñweañísána rixa emá waú wo múróaná ámi xegf añj e nani unjinigini.

Jonomi xirinj nánirini.

⁵⁷ Irisabetí rixa niaíwí xirimini imóniñaná niaíwí siñwí niwaniri oxí wo xirinjiginí.

⁵⁸ Oxí wo xiráná í xegf úrixímeá tñni ámá añj ayo dánjyf tñni arfá re wigfawixini, “Irisabetimi Gorixo ayá urimixfagi nani niaíwí wo xirinoi.” Arfá e niwiro í tñni yayí seáyimi dani yarfná

⁵⁹ rixa sfá wé wfúmi dánj waú wo imónaná ayf niaíwí iyf símf sfó wákwaniro nibiro yof axípi xano wfrinijípi Sekaraiaoyf wfranro nani yarfná

⁶⁰ xinái “Oweoi!” nuriri re urinjiginí, “Nene ámi yof axípi Sekaraiaoyf wfrípxí menini. Jonoyf owfraneyi.” urfagi

⁶¹ ayf re urigfawixini, “Dixí oxoyá xoayowa aí wo yof Jonoyf ríwfrinini? Oweoi.” nuriro

⁶² xano arfá eni pfróniñagi nani wé árixá niwiro wé tñni yarinj re wigfawixini, “Joxi yof gípi ‘Owfrimini.’ yaiwiarini?” urfagfa

⁶³ Sekaraiao piraiporfá nani árixá wíagi umeaíáná o rfwamijf re eañjiginí, “Xegf yof Jonorini.” e eáagi ayf ududf nero Jonoyf wfrífyf “Pí nani rfa wfrariní?” yaiwiarfná re enjiginí.

⁶⁴ Ámi Gorixoyá dñj tñni manj nexoarì xwiyá rìpaxì nimónrì Gorixomì seáyì e numerì yaríná

⁶⁵ áamá anj ayo dánjyí ududí néra nuro anj niyonì Judia pìropenìsì dfwí mñjyò ami gimi ñweagá pñé “Irisabetí niaíwí xiráná xano Sekaraiao manj píróniño manj exoanjoì.” ríagá ará nìwiro

⁶⁶ dñj aumaúmì ninìro Gorìxo Jonomì dñj ukìkayonagì nìwìnìro re rìngíawixìni, “Niaíwí o ríwéná pí pí áamá imónìnfárfanì?” rìngíawixìni.

Sekaraiao wá rókiamoarñj wo yapì rñj nánrìni.

⁶⁷ Xano Sekaraiaomì kwíyí Gorìxoyápì ukìkayonáná o wá rókiamorìgá wóniñj nimónrì Jisaso nánì re rñjñigìni,

⁶⁸ “Isìrereneyá Áminá Gorìxomì seáyì e oumeaneyì. O xegí ámaéne arìrá neairì yeáyì neayimìxemearì nìneairíná

⁶⁹ nene yeáyì neayimìxemeaná nánì enj eánìñj wo iwiaronjoì. O xíoyá xìnáinìñj nimónrì omìñj wiiagí Depitoyá fwiárfawé worìni.

⁷⁰ Enjíná o nánì Gorìxoyá wá rókiamoagáwa xwiyá Gorìxo rñj nìwuriyiríná negí aríowamì re urìgíawixìni,

⁷¹ ‘Áamá nene mìxí neaiarìgíáyì nánì éf neamínrì wikí tñni neaiarìgíáyì nánì éf neamínrì enfárfanì.’ urìgíawixìni.

⁷² Gorìxo negí aríowamì re urìñjñigìni, ‘Nionì wá nìseawianrì xwiyá sfmìmanjyò dánì “Nemíárfanì.” nìrìrì réroárñjáyì sfmì e nìtìnìrì nìseaiimíárfanì.’ nurìrì

⁷³⁻⁷⁴ negí arío írĩño Ebiríamomi síńá tíńí e dání re urĩńĩnigĩnĩ, ‘Míxí seaianiro yarigíáyó aiwĩ éf seamínĩmíárĩnĩ.’ urĩńĩnigĩnĩ. Míxí neaianiro yarigíáyí emĩ neamamóáná nene ámĩ wáyí wĩ mé amípĩ o ŋwí ikaxí nearĩńĩyí nixídirane nĩńwearane

⁷⁵ sinĩ síńí nĩńwearĩná wé rónĩńĩ imónĩrane sanĩńĩ imónĩrane nerane píranĩńĩ xídaníwárĩnĩ.” Sekaraiao e nĩrĩsáná

⁷⁶ xewaxo Jono sinĩ píomĩ re umearĩńĩnigĩnĩ, “Niaíwoxinĩ, ayí re rĩrĩpĩrĩárĩnĩ, ‘Gorĩxo seáyĩ e ŋweańoyá wíá rókiamoarĩńoxĩrĩnĩ.’ rĩrĩpĩrĩárĩnĩ. Joxĩ Ámĩnáomĩ óf nĩwimoirĩ xámĩ umearíárĩnĩ.

⁷⁷ Joxĩ óf nĩwimoirĩná xegí ámáyo re urayiríárĩnĩ, ‘Seyíne íwí yarigíáyí ríwíminĩ nĩmamoro éáná Gorĩxo segí íwí yarigíáyí yokwarĩmĩ niseairĩ “Ananĩ einĩ.” searĩnĩárĩnĩ.’ urayiríárĩnĩ.” Sekaraiao e nĩrĩrĩ ámĩ

⁷⁸⁻⁷⁹ re rĩńĩnigĩnĩ, “Gorĩxo wá neaomĩxĩrĩ ayá neawianĩrĩ neaiarĩńorĩnĩ. O nene nánĩ ańĩnamĩ dání sogwí wíá ókiarĩńĩnĩńĩ wíá neaókiénapĩnĩárĩnĩ. O nene síá yinĩńĩmĩ ŋweańwaéne ámá nĩpeanĩrĩ yarĩńwaéne óf sanĩńĩyimĩ neawárĩnĩfá nánĩ nene nĩneaméra nĩneaurĩ wíá neaómĩxĩyinĩárĩnĩ.” Sekaraiao e rĩńĩnigĩnĩ.

⁸⁰ Niaíwí Jono xwé nerĩná xegí dĩńĩ enĩ rĩxa enĩ neanĩrĩ dĩńĩ síxí níga nurĩná ámá dĩńĩ meanĩ e nĩńweańsáná xegí Isĩrerĩyo xewanĩño síńánĩ wimónĩńĩnigĩnĩ.

Jisasomi xiriñf nánirini.

¹ Jonomi rixa nixirimáná enáná Romiyf mixf ináyf Sisa Ogasitasoyf rininjo oyá ñwáf ikaxf bi re rihirini, “Ámá xwáfá nirimini ñweagfáyf wigf xiáwo írinqowayá añf e nání numiróná gf gapimanowami yoíf ñwirárfirixini.” rihirini.

² Yoíf ñwirárarigfáyf e dání iwamfó ñwirárigfáriní. Yoíf iwamfó ñwirárigfíná gapimanf xegf yoíf Sairiniaso ínañorini. O Siria pïropenisfyo meñweañorini.

³ E rihf enagf nání ámá nñni gapimanowami yoíf ñwiráripfiri nání wigf xiáwowayá añf e nání numiróná

⁴⁻⁵ ámá wo, xegf yoíf Josepoyf rininjo —O mixf ináyf Depitoyá fwiárfawé worini. O xiepi sini xfomi mimeánihí —Í xegf yoíf Mariaíriní. Sini mimeánihí aiwi niaíwf agwf eníriní. Í tñni nawini Gariri pïropenisfyo añf yoíf Nasareti ñweagfíe dání nïweri Judia pïropenisfyo o xegf xiáwo írinqoyá añf e Betirexemiñf rininje nïrémoni

⁶ e nïñwearfná í niaíwf agwf rixa yóíf nerf

⁷ niaíwf oxf xámi iwamfó xirinjo o xiriniginini. Nixirimáná rapirapf tñni xopxopf nïrori añf ámá midáni nibiro wéfririxiniri mïrininjiwá rixa nïréronagfa nání burímákauí aiwá narinje bokisf wámi ínimí sá wfráriniginini.

⁸ Añf apí tññf e ámá wa sipisipf awí mearoarigfá wa árfwiyimi amfyo wigf sipisipf ará wïwákwínf yarinje awí mearonáná re eniginini.

⁹ Añfnajf Gorixoyá wo wigf símimanñf tññmí dání sinjání rónapáná awa rogfe midimidáni

Gorixoyá wíá ókímixáná awa óf níkáriníro yaríná

10 anínajo re uriniginí, “Wáyf mepaní. Xwiyfá nanf áamá níní dínf yayf winipaxf bí soyíné tíf e nání nimeámi bariníní.

11 Xwiyfá nioní nimeámi barinápí ripiríní. Agwí ríná anf míf ináf Depito xwé iwiaronípimi apíf wí niaíwí seyíné yeáyf seayimixemeanfo xiriní. O Kiraisoyf rarífóríní. Yeáyf neayimixemeanfa nání arfowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroníoyf rarífóríní. Ámínáoríní.

12 Soyíné nuro niaíwí xífo rapírapf níxopenímáná burímákaú aiwá narífámí dání bokífo sá wíraríniníagi níwínírná ‘Orfáni?’ yaiwíríxíní.” urífyf re eniginí.

13 Anínajf áwanf urfo roje Gorixoyá simínf wínarífá obaxf anínami dánowa ení níronapímáná Gorixomí seáyimí numero re rífawixíní,

14 “Nwíá anínami seáyimí nweanjomí seáyí e oumeaneyí. Ámá Gorixo nání dínf arfá mikeamóagfá —O ayf nání wimónariníní. Ayf Gorixoyá xewaxo ríxa rémóáná dínf wíá wónáná awayíní nisaníro nweáírxíní.” nírimowa

15 sipísipf awí mearoarífáwami píní níwiárimí anínami nání peyíaná awa re rínífawixíní, “Betírexemí niaíwí rémóe íríní nurane Gorixo áwanf nearíf nání sínwí owínaneyí.” nírinímowa

16-17 aníní nuro Josepo tíní Mariaí tíní rípaú nweanagfí níwíníro ámi wenínf éfáyf

winiḡfawixini. Niaíwo burimákaú aiwá narigfe bokisyo riwo wírariniḡagi niwiniro piné anḡnajo niaíwí o nání uríḡpi nání áwanḡ uráná

18 áamá piné sipisipí awí mearoarigfáwa uríḡpi arfá wiarigfáyí nḡni dḡḡ ududí nero aí

19 Mariaí xwiýfá íwo náníḡpi dḡḡ aumaúmí niniri dḡḡ niḡkíga warfná

20 sipisipí awí mearoarigfáwa ámi wigf sipisipí awí mearoarigfe nání nuróná anḡnajo uríḡpi xixeni éf enḡḡ winiro arfá wiwo nero nání Gorixomi seáymí umero yayf umero wigfawixini.

21 Niaíwo xinái niḡrimáná enáná rixa sfá wé wíúmí dḡḡ waú wo óráná omí iyf símf sfó wákwianiróná yof anḡnajo eníná xinái siní agwí meḡáná “Yof Jisasoyf wírfirixini.” urḡḡpi wírfawixini.

22 Sfá Mariaí “Nwf ikaxf Moseso eníná niriḡ rfwamḡḡ eanḡpi tḡni xixeni nerí igfá oeánimini.” yaiwiḡyi imónḡḡnáná ayaú Jisaso Gorixoyá wo oimóniri mḡni wianiri nání nimeámí Jerusaremí nání nuri

23 —Ámináoyá ḡwf ikaxf re niriḡḡ eánḡḡpi, “Niaíwí oxf xámí of imóo Gorixomi mḡni niwiro ‘Dixorini.’ uríḡḡḡ.” niriḡḡ eánḡḡpi tḡni xixeni

24 í niaíwí xiríf nání igfá eánimiri nání Gorixoyá ḡwf ikaxf re rinḡḡpa “Nioni nání xawiówí waúraní, agwiríwí waúraní, ridiyowá nírfirixini.” E rinḡḡpa ayaú nanwf ridiyowá yaniri nání nuri Jerusaremí niremori anḡ Gorixo nání ridiyowá yarigfiwámí niḡpawiri ḡwf ikaxf

niriri eaniŋpa yarina

²⁵ ina ama Jerusaremiyo nweagfay wo — O xegf yof Simionorini. O ama we roninŋ imoniri Gorixomi piraninŋ uxdiri yarigorini. Ama arfowaya xwfa piaxyo dani niwiarori xegf Isireriyoyeayf uyimixemeanfo nani xwayf naniri nweagorini. Kwiyf Gorixoyapi omi ukikayogorini.

²⁶ Gorixo Simionomi dinŋ nukikayorina kwiyf tni wfa re urokiamoniniginŋ, “Joxi sini mipewa enana ama Aminaoŋiya dinŋ tni yeayf seayimixemeanfa nani arfowaya xwfa piaxyo dani iwiaronfomi sinwf winirfarini.” uriniginŋ.

²⁷ Simiono Gorixoyaf kwiyf ukikayogagi nani anŋ Gorixo nani ridiyowaf yarigfiwami nipawiri Jisasomi xaniyau nwf ikaxf Gorixo rinŋpa wiianiri nani xfomi nimeamf fwiaparinagfi niwiniri

²⁸ iwomi nurapiri fa nimaxirimana Gorixomi seayimi numeri re uriniginŋ,

²⁹⁻³⁰ “Aminaoxinŋ, joxi nirinŋpa ama nene yeayf neayimixemeanfomi rixa sinwf ti tni niwiniri nani ayaf sfwf miniro anani xe pemfarini.

³¹ Joxi rinŋpa ama nŋniyaf sinwfyo dani dixf yeayf neayimixemeanfo rixa neaiapfirini.

³² Ama joxi neaiapfo wfaninŋ okiarinŋpa emayo nurwapiyirina wfa womixiyinfarini. O negf Isirereneyaf anŋ re dani xirif enagf nani ama nŋni nene seayimi neamepfarini.” urfagi

³³ iwomi xaniyau Simiono egf iwo nani xwiyfa api rarinagf arfa niwiri ududf neri minŋ sinŋa

nɪweánɪri yarɪná

³⁴ Simiono ayaúmi “Gorɪxo nanɪ oeaimɪxɪni.” nurɪɪ íwomi xɪnái Mariaími re urɪɪnigɪni, “Arɪá ei. Íwɪ romɪ Isɪrerɪyɪ nɪni wɪ arɪá nɪwiɪro dɪɪɪ wɪkwɪrófáyɪ seáyɪ e imónɪpɪrɪfáɪni. Wɪ arɪá mɪwɪ nero dɪɪɪ mɪwɪkwɪró éfáyɪ anɪpá imónɪpɪrɪfáɪni. Gorɪxo ‘Ámá nɪni nanɪ oimónɪpoyɪ.’ wimónɪɪagɪ nánɪ íwɪ ro sɪmɪmajɪfónɪɪɪ yáɪɪnɪɪagɪ nánɪ ámá obaxɪ wikɪ nɪwónɪro ikayɪwɪ numearɪro yarɪná ayɪ ínɪmɪ dánɪ dɪɪɪ wiawiarɪgɪfáyɪ sɪɪánɪ imónɪnɪfáɪni.

³⁵ Jíxɪ mɪɪɪ mɪxɪ yarɪgɪfápá tɪni rɪróagɪfánɪɪɪ íwɪ ro nánɪ íkɪnɪɪɪ sɪpɪ e sɪnɪfáɪni.” urɪɪnigɪni.

³⁶ Gorɪxoyá wɪfá rókiamoarɪgɪfá wɪ —Í Panueromɪ xemiái xegɪ yoɪ Anairɪni. Xiáwo írɪɪo Asao tɪni gwɪ axɪrɪrɪni. Í rɪxa apianɪrɪni. Oxɪ nɪmeánɪrɪ nɪɪwearɪná xwiogwɪ wé wɪúmɪ dánɪ waú múróáná

³⁷ xiagwo rɪxa nɪpéáná í apɪxɪ anɪ nimónɪrɪ nɪɪwearɪ xegɪ xwiogwɪ nɪni rɪxa 84 imónɪɪrɪni. Í anɪ Gorɪxo nánɪ rɪdɪyowá yarɪgɪfɪwámɪ bɪ mɪpeyeá ikwáwɪyiranɪ, árɪwɪyiranɪ, aiwá ɪwɪfá ɪwearɪ Gorɪxomɪ xwɪyɪfá rɪrɪmɪ wɪrɪ yarɪɪrɪni.

³⁸ Í enɪ anɪwámɪ íwo fá nɪxɪrɪrɪ ɪweagɪfɪe axɪná nɪrémorɪ íwomi sɪɪwɪ nɪwɪnɪrɪfá Gorɪxomɪ yayɪ nɪwimɪ nurɪ ámá “Gorɪxo gɪná Jerusaremɪ ɪweanɪwaéne gwɪnɪɪɪ nearoayɪronɪfáɪni?” yayɪwiarɪgɪfáyɪo íwɪ o nánɪ áwanɪ nura unɪnigɪni.

³⁹ Xaniyaú Gorɪxo ɪwɪ ikaxɪ rɪɪɪpa rɪxa nɪpɪni nɪyáɪmɪ Gariri pɪropenɪsɪyo egɪ anɪ Nasaretɪyɪ rɪnɪɪe nánɪ íwomi nɪmeámɪ nɪyɪrɪ e ɪweanɪáná

40 íwo xwé niwiarori Gorixo omi ayá nurimixiri diñf ukikayonagi nánì enj eánìrì amípì nánì diñf enwiperì enjìnigìnì.

Xaniyaú Jisaso nánì p'á eg'í nánìrìrì.

41 Xaniyaú xwiogwí o omi aiwá Gorixoyá anjínajo xiáwowa Isipiyf anjyo ñweañáná mìpìkì múronjyimi —Sfá ayimi aiwá Pasopayi rìnìñf imixarìg'fárìrì. Sfá ayi nánì diñf winìnì nánì Jerusaremì nánì nuayiri yayaríná

42 Jisaso xwiogwí rìxa wé wúkaú síkwf wau enjáná sfá Gorixo múronjyi rìxa anwì ayo imónìñáná xaniyaú yarìg'fípa nánì Jisaso xfo tñf Jerusaremì nánì ñyiro

43 sfá aiwá apì nanìro nánì ññweag'fasáná ámì anj e nánì nuríná Jisaso sìnì Jerusaremì ñweañáná xaniyaú majfá nimónìrì

44 re yaiwig'fisixìnì, “Jisaso áamá negf wí tñf rìxa púñigìnì.” ñyiwiri waríná sfá wiyi ór'fagi ayaú egf áamáyo tñf áamá egf imoarìg'fíyo tñf p'á imimf neri

45 p'á yopa ñimegìnárìrì ámì Jerusaremì nánì ñyiri p'á néra núfísáná

46 rìxa sfá wiyau wiyi óráná wenìñf éfíyf winìg'fisixìnì. Anj Gorixo nánì rìdiyowá yarìg'fiwámì ínìmì riwo ñweañagi ñwìnìrì o Gorixoyá ñwf ikaxf uréwapiyarìg'fá wamì áwìnì e ññweámáná yarìñf wirì arfá wirì yarìñagi ñwìnìrì

47 áamá Jisaso p'né ráná arfá ñwiro ñweag'fáyf nñf aga ududf nero re yaiwig'fawixìnì, “O arìre nerì ñj'fá nimónìrì r'fa rarìnì?” yaiwiaríná

48 xaniyaú omi siŋwí niwiniiri ududí niwiri xínái re uriniginini, “Íwe, pí nání e yeaiwapiyarinini? Yaípawi ayá síwí yearoarinagí nání joxí nání pía yarinwiit.” uríagí

49 o re uriniginini, “Pí nání aipagwí nioní nání ami ami pía emearinini? ‘Xanoyá díní tñí xíoyá aní riwámí ínímí ŋweani.’ miyaiwiariní renini?” uríagí aí

50 xwíyíá xío uríípi nání xaniyaú niþikwini níjía mimónipa neri

51 xío tñí nawíni nuro wigí aní Nasaretí nírémoro Jisaso xaniyaúmi aría yímígí niwiri ŋweanáná xínái amípi nñni o éf nání díní aumaúmí inaríná

52 Jisaso sñí xwé nimóga nuríná díní enwiperí xwé imóniri néra waríná Gorixo tñí áamá nñni tñni eni o nání “Áamá nanorini.” niyaiwia wagfáriní.

3

Jono xwíyíá wáf uriní nánirini.

1 Taibiriasí Sisao mixel ináyí nimóniri xwiogwí wé wúkaú síkwí wú áamá Romíyo niŋweamáná enáná Podiasí Pairato Judia piropenisíyo gapímaní niyoní nání xiráóniní nimóniri ŋweanáná Adipasí Xeroto Gariri piropenisíyo gapímaní ámináo nimóniri ŋweanáná xexirímeáo Piripo Ituria piropenisíyo tñni Rirakonaitisí piropenisíyo tñni gapímaní ámináo nimóniri ŋweanáná Raiseniaso

gapimanf ámináo nimóniri Abirini piropenisyo
menweanána

² Anaso tñni xineagwo Kaiapaso tñni
apaxpániní imónigíwaú seáy e nimóniri
menweanána Jono —O xegf xano Sekaraiarini.
O áma diní meane nweanána Gorixo niripearí re
uriniiginí, “Nioniyá xwiyfá rípi Isireríyo wáf
urimérixini.” uríagí

³ o iniigí Jodani rapá tñf e wáf nemerí
re urimeniginí, “Ámáyné íwí yarigíayf
rífwmíni nimamoro nisaniro yarínáyf nioni
wayf seameairí Gorixo íwí yarigíayf yokwarímí
seairí enfáriní.” nurimerí

⁴ enípa Gorixoyá wáf rókiamoagfá wo xegf
yof Aisaiaoyf rininjo enína Jono siní menána
o nání niri ríwaminí re eaniginí, “Áma
diní meaními dání áma wo ríaiwá re rinfáriní,
‘Ámináo ríwíyo bínfo nání segf diní of naníni
wimoiro of píraniní imoaríápániní wimoiro
neróna

⁵ síkwioxf imóniníyf xwíá xewiároro díf
xwéraní, onimíaraní, yipároro of niriwori
iníyo naní imixáriro of sínjá niñwearí
xixoaríf néra uníyf píraniní imixáriro érixini.

⁶ E neríná áma nñni Gorixo yeáyf
neayimixemeáminiri yarínagí winiprfáriní.
Áma wo ríaiwá e rinfáriní.” Aisaiao enína Jono
nání e niri ríwaminí eaniginí.

⁷ Jono Gorixo urinípa wáf urimearíná oxí
apíxf obaxí Jono wayf neameaininiri o tñf e
nání baríná o ayf nisaniro mé wayfni meaniro
yarínagfá niwiniri re urayiniginí, “Sidírf

miaéyíné, ‘Ríwéná Gorixo xeaniḡ seaikáriníá enagí nání éf úpoyí.’ go searíagí seyíné wáyí nero Gorixo e neaikáriníḡinirí nioní tíámíní éf baríḡoi?” nurírí

⁸ re uríḡiníḡiní, “Seyíné íwí yaríḡápi nepa ríwímíní nímamorínáyí píráníḡ nero íkíá sogwí naní níweríná yaríḡípa imóníírixíní. Seyíné re mírínípa époyí, ‘Negí aríto Ebírfamoyaéne imóníḡagwí nání Gorixo wí xeaniḡ neaikáriníá meníní.’ mírínípa époyí. ‘Gorixo Ebírfamoyá íwiárfawé nání “Nioní ayo xeaniḡ níwiríná aríge xwé obaxí imóníníáriní?” níyaiwirí ududí winaríní.’ ríyaiwiaríḡoi? Oweoi, Gorixo díní e yaiwipaxí meníní. Ananí síḡá tíyo dání Ebírfamo nání íwiárfawé wimíxíyipaxíríní.

⁹ Gorixo ríxa rapíwé íkíá míkí tíḡ e nání íá xíríní. Íkíá ḡíní ḡína sogwí naní míwéagí níwínírfíná nídikáriní ríá ikeááriníáriní.” uríagí

¹⁰ áamá o tíḡ e epíroyí egíáyí yaríḡ níwiayiro re uríḡíawixíní, “Nene nísanírí níḡwéaranéna pí yaníwáriní?” urayíagíá

¹¹ Jono re urayíḡiníḡiní, “Áamá iyíá wúkaú tíḡo wú áamá iyíá mayomí míní wíwíníḡiní. Áamá aiwá tíḡo ení mayomí míní wíwíníḡiní.” nurírí yaríná

¹² takísí nání níḡwí uráparíḡíá wa wayí meaaníro níbíroná yaríḡ re wíḡíawixíní, “Nearéwapíyaríḡoxíní, none nísanírí níḡwéaranéna pí yaníwáriní?” uríagíá

¹³ o re uríḡiníḡiní, “Níḡwí takísí nání nínearápméríná níḡwí ḡapímanowa ‘Urápíírixíní.’ searíḡápi wíárf ní múróro seáyí e

mĩnearápipani.” nuriri yariná

¹⁴ Porisí wa eni nibiro yariní re wigfawixini, “None eni nisanirane niñwearanéná pí yaníwáriní?” uríagía o re uriniginini, “Soyiné ámayá niğwí urápaniro nání iwaní eamero xwirixí mero yapí uxekwímoro mepa érixini. Segí niğwí omíní nero meáfápiní nĩmearíná ‘Ayí apánirini.’ yaiwírixini. Ámá wayá nání ayá síwí mĩsearopani.” nuriri yariná

¹⁵ oxí apixí níni “Ámá Gorixoyá diñíyo dáni nene yeáyí neayimixemeanía nání aríowayá xwíá piaxíyo dáni iwiaronfo gíná imón+níáríani?” niyaiwiróná xwíyá Jono wáf urimearinípi aríá niwiro nání diñí re nipi kígá ugíawixini, “Ámá Gorixoyá diñí tñi yeáyí neayimixemeanía nání aríowayá xwíá piaxíyo dáni iwiaronfoyi rariñwáo ámá ro menirani?” yaiwiaríná

¹⁶ Jono áwaní nuriri re uriniginini, “Nioni sa iniígí tñi wayí seameaiarinini. Nioni ení neániri aiwi ríwíyo bínfo nioni nĩmúrónini. Nioni ámá nañoni aiwi o nioni tñi xixeni mimóniníagi nání ámá omíní wiiarígíáyí bosoyá síkwí sú gwí wíkweaiarígíapa nioni oyá wíkweaipaxímaní. O wayí nĩseameairíná iniígí tñi seameainíamaní. Gorixoyá kwíyí tñi seameairi ríá tñi seameairi eníariní.” nuriri

¹⁷ Gorixo ámá nañíyo yeáyí nuyimixemeari sipíyo anipá imixiri eníá eníagi nání ewayí xwíyá rípi uriniginini, “Ámá pokí tñi wití aiwá eyeyírómfí ero aiwá ná añíyo tíro mamíwí tñi siyikí tñi ríá ikeáaríro yarígíapa Gorixo

eni axípi e emfániri wítí mamíwí tñni ná tñni eyeyíromí inije aiwá náyí anjyo tiri mamíwí tñni síyikí tñni ríá ikeáriri eminiri nání xegí pokí íá níxiri rí roni.” uriniginini.

¹⁸ E nuriri áamá diñí oyaiwípoyiniri xwiýá wí wí eni obaxí uriri xwiýá yayí winipaxípi ríwíyo Gorixoxo urowárénapinífo nání uriri nerí

¹⁹ gapimaní Xeroto íwí eri xexirímeáoyá apíxí Xerodiasíyí ríniní urápiri yarínagí Jono míxí nuriri “íwí níní joxí yarínípi nanímaní. Díxí rírixímeáoyá apíxí nurápiríná ‘Naní yarínini.’ rísimónariní?” uríagí

²⁰ Xeroto íwí níní apí nenagí aí ámí winí nerí Jonomí gwí níyiri kírapusí anjyo njwiráriniginini.

Jisasomí wayí umeainí nánirini.

²¹ Jiaso, Jono síní gwí mñwiráriní enáná ámayo wayí numeairi yaríná, Jiaso eni níbirí Jono omí wayí umeaiáná Jiaso éf nírori xano Gorixomí ríxíní uraríná re eniginini. Anínami dání óf iniri

²² kwíyí Gorixoyá xawiówíniní nimóniri o tñí e nání weapiri anínami dání xwiýá wí re rínénapiri “Gí íwí diñí síxí ríyínáoxini, joxí nání aga yayí ninarini.” rínénapiri eniginini.

Jisasomí xiáwo írinjowa nánirini.

²³ Jiaso ámayo iwamíó nuréwapiyemeríná xegí xwiogwí 30 imóniniginini. Oxí apíxí o nání diñí re yaiwiagíariní, “Josepomí xewaxorini.” yaiwiagíariní. Josepomí xano Xiraiorini.

24 Omí xano Matatoríní. Omí xano Ripaioríní. Omí xano Meríkaioríní. Omí xano Janaioríní. Omí xano Joseporíní.

25 Omí xano Matataiasoríní. Omí xano Emosoríní. Omí xano Neamoríní. Omí xano Esiraioríní. Omí xano Nagaioríní.

26 Omí xano Meatoríní. Omí xano Matataiasoríní. Omí xano Semenoríní. Omí xano Josekoríní. Omí xano Jodaoríní.

27 Omí xano Joananoríní. Omí xano Re-saoríní. Omí xano Serababeroríní. Omí xano Siarítieroríní. Omí xano Neraioríní.

28 Omí xano Meríkaioríní. Omí xano Edaioríní. Omí xano Kosamoríní. Omí xano Erímedamoríní. Omí xano Eroríní.

29 Omí xano Josuaoríní. Omí xano Eriesaoríní. Omí xano Jorimoríní. Omí xano Matatoríní. Omí xano Ripaioríní.

30 Omí xano Simionoríní. Omí xano Judaoríní. Omí xano Joseporíní. Omí xano Jonamoríní. Omí xano Eraiakimoríní.

31 Omí xano Meriaoríní. Omí xano Menaoríní. Omí xano Matataoríní. Omí xano Netanoríní. Omí xano Depitoríní.

32 Omí xano Jesioríní. Omí xano Obetoríní. Omí xano Bowasoríní. Omí xano Sarímonoríní. Omí xano Nasonoríní.

33 Omí xano Aminadaporíní. Omí xano Atíminoríní. Omí xano Anaioríní. Omí xano Xesíronoríní. Omí xano Peresoríní. Omí xano Judaoríní.

34 Omí xano Jekoporíní. Omí xano Aisakoríní. Omí xano Ebíríamoríní. Omí xano Tiraoríní. Omí xano Nexoríní.

35 Omí xano Serakoríní. Omí xano Reuoríní. Omí xano Perekoríní. Omí xano Ebeoríní. Omí

xano Seraorini.

³⁶ Omí xano Kenanorini. Omí xano Apakisatorini. Omí xano Siemorini. Omí xano Nowaorini. Omí xano Remekorini.

³⁷ Omí xano Metusaraorini. Omí xano Inokorini. Omí xano Jaretorini. Omí xano Maxararerorini. Omí xano Kenanorini.

³⁸ Omí xano Inosorini. Omí xano Setorini. Omí xano Adamorini. Omí xano Gorixorini.

4

Obo iwamfó wíwapiyinjí nánirini.

¹ Jisaso kwíyí Gorixoyápi omí níwímeari ukikayonána iniigí Jodani rapáyo dání peyaríná kwíyí Gorixoyápi áamá díjé meaje nímera waríná

² sía 40 óraríná Obo “O enjé neánirí xano wimónarijépi xídíniríenijoi?” níyaiwiri omí iwamfó níwíwapiyayiri yaríná sía ayo aiwá mání néra núísáná sía 40 imónáná ríxa agwí wiaríná

³ Obo re uríjínigíni, “Joxí nepa niaíwí Gorixoyáoxi enánáyí aiwá níri nání síjá tíyí, ‘Bisíkeríá imónei.’ urei.” uríagi

⁴ Jisaso re uríjínigíni, “Oweoi, wí e emíméini. Gorixoyá Bíkwiyo dání re nírinirí eánini, ‘Áamá aiwá nípirí nánini díjé nímorínáyí, wí díjé níyimíjé imónijépi meapaxí menini.’ ríniñagi nání joxí nírfípi wí emíméini.” uríjínigíni.

⁵ Obo Jisaomi seáyí émi nímeáa nípeyiri añí níni xwíá rírí nírimíni nání imónijéyo añíni axíná síwá níwiri

⁶⁻⁷ re uríjínigíni, “Añí níni xwíá rírí nírimíni nání imónijéyo joxí síwá siaríñapi

ayí nioniyáriní. Níni ríxa nígíni imónini. ‘Ámá womi m+ni owim+ni.’ niyaiwirína anani m+ni wipaxíriní. Joxi nioni nání m+ni xwíáyo níkwírori nioni seáyí e nímeánáyí ayí níni weyí meararígíápi api t+ni díxí siapim+ni.” uríagi aí

⁸ Jisaso re urí+nigíni, “Bíkwí Goríxoyáyo re níriniri eánini, ‘Díxí Áminá Goríxom+ni m+ni xwíáyo íkwírori seáyí e umeri eríini.’ ríni+agi nání joxi nírarí+pi wí e emiméini.” urí+nigíni.

⁹ Obo “Jisaso xegí xano Goríxo ení eáninoríaniri iwamíó owíwapíyiniri yapí owíwapíyim+ni.” niyaiwiri omi aní Jerusaremíyo nání nímeáa nurí aní Goríxo nání ridiyowá yarígíiwámi xegí ríkwíyo ní+wirímaná re urí+nigíni, “Joxi nepa níáiwí Goríxoyáoxi enánáyí, xwíámi nání ní+mawiri xeamoi.

¹⁰ Ayí rípi nání rírarí+ni. Goríxoyá Bíkwíyo xwíyíá rípi eni níriniri eánini, ‘Goríxo xegí aní+nají joxi nání píraní+ni awí nweapíri nání re urí+nioi, “Omí awí mearópoyi.” urí+nioi.’ níriniri eánin+agi nání ní+mawiri xeamoi.” nuríri

¹¹ re urí+nigíni, “Rípi eni níriniri eánini, ‘Joxi síkwí s+nyáyo píri uyíkíeámí iníri+xiniri ayí ía ríxirí+ri wé awíá sípíráoi.’ eni níriniri eánin+agi nání anani ní+mawiri xeamóána ‘Goríxomí xewaxoríani?’ síaiwim+ni.” uríagi

¹² Jisaso re urí+nigíni, “Nioni re dání nípiérorínyí, joxi nírarí+pa Goríxo aní+nají nioni ía níxirí+ri nuowárenapí+paxí aí rípi eni níriniri eánini, ‘Díxí Áminá Goríxoyá ení eániní+pi iwamíó míwíwapíyipani.’ eánin+agi

nání wí nímawiri xeamómíméini.” uriniginini.

¹³ E uráná obo iwamfó níní e níwíwapíyísáná omí píní níwíárimí nurí idáná ámí wíwapíyipaxí imónáná nání weniní neri nweaniginini.

Jisaso iwamfó nemi uréwapíyemení nánirini.

¹⁴ Jisaso kwíyí Gorixoyápi ukikayonagí ámá diní meaje píní níwíárimí nurí ámí Gariri píropenisíyo nemi píné o nání píropenisí ayo amí amí yaní iwénímearíná

¹⁵ o aní api apimi nemi wigí rotú aníyo uréwapíyemearíná oxí apíxí níní xíomí seáyí e umeaagfáriní.

Nasaretí nweáyí Jisasomí ríwí umogfá nánirini.

¹⁶ Jisaso Nasaretíyo nání nurí —Aní ayo xíto siní onimíá íná ninweari xwé iwiaroníyo nání nurí xegí íníná yarínípa Sabarfáyo rotú aníyo nípáwiri Bíkwi Gorixoyá fá rómínirí nání éf nitori

¹⁷ ríxa Bíkwi Gorixoyá wíá rókiamoagí Aisaiaoyi rininjo eanípi umeaiáná o nípariri xwíyíá rípi rininje nání pía neri níwíniríná fá re roniginini,

¹⁸ “Kwíyí Gorixoyápi nioní níkikayoni. Nioní ámá uyípeayíyo xwíyíá yayí winípaxí imóninípi urímíá nání nírfeari ámá fá xenwirárininíyo ‘Sini seyíné fá míseaxenwiráriní. Ananí úpoyí.’ urímíá nání nírowárenapiri ámá sinwí supárigfáyo ‘Ananí sinwí noxoari anípoyí.’ urímíá nání nírowárenapiri ámá iwaní mépero xopírará wiro egfáyo yeáyí imíximíá nání nírowárenapiri

19 ‘Gorixoxe gégí áamá éf umininiyí anwi ayorini.’ urimfa nani nirowarenapi ri enjirini.” Jisaso fá e niroarimí

20 Bikwí ámi ni xopemixárimáná rotú anj mearinjí womi miní niwimáná éf niñweari áamá rotú anjyo ñwixapigfáyí omi ni siñwí agwí niwiga waríná

21 o “Xfo nani rfa rari ni?” oyaiwípoyniri iwamíó nuriri re urinjini, “Agwini ríwamini nioni fá róapi seyíne arfá niwiríná rixa xixeni imónigoí.” uráná

22 níni o nani nanjini nira uro xwiyfá awfíniñj yarinjí xfo ríí jfapi nani diñj niþíkiga uro nero aí re riniñfawixini, “Áamá royí sa anj re dánj Josepomí xewaxorini. Arige nerí niñfá xwé api imóniñrífani?” rinaríná

23 o re urinjini, “Seyíne ewayí xwiyfá rípi niniríþráfóí, ‘Joxi nepa xwiroxí enánáyí, jiwaniñoxí píraninjí imixineí.’ niñrífráfóí. E niniríroná re niñrífráfóí, ‘Emímí amípi anj Kapaneamiyo enoi.” rariñagfa arfá wiñwápi ámi dixí anj re eni emímí neaií. niñrífráfóí.” nuriri

24 re urinjini, “Nepa seararini. Wfá rókiamoarinjí wo o xegí anjyo nani nuri Gorixoyá xwiyfá uráná xegí áamá e ñweagfáyí omi míminarigfámani.

25 E nerí aiwi nioni nepa searariniñagi píraninjí arfá nípoyi. Eníná wfá rókiamoagf Irajiao emearíná agwí anj píriñi eri iniá meapa eri áamá níni aiwá nani dfwí ikeamóniro enáná Isireriyí apixí aní obaxí ñweañagfa aiwi

26 Gorixoxe Irajiao íwami wími arirá wíwiniñiri

murowárf é máyf apíxí wímíní —Í Saidoní tífí e añf onímíá Seraparí ríníñf bímí dánjíríní. Ímíní arírá wíwínígíní wáríñínígíní.” nurírí

²⁷ re uríñínígíní, “Enjíná wáfá rókiamoagf Iraisao nemerfná ení Isireriyf obaxf peyiyf tífíáyf egfá aiwí Iraisao ayo womí nañf wímíxagfmaní. É máyf womíní —O Siria dánf xegf yoí Nemenoríní. Omíní nañf wímíxíñfíríní.” uráná

²⁸ á má níní rotú añfyo ñweagfá arfá e níwiróná xwioxfyo dání rfá ápiáwfníñf níwóroa nuro

²⁹ níwiápfnímearo omí íá níxíróo wígf añfyo dání níxoyfpióa nuro dífwí míñf wígf añf míríníñfípímí dání mamówáraníro nání xíxoyfpiífníméera yarfná

³⁰ o áwfnímí níyékínímí xegf díñf tfní uríñínígíní.

Imfó díñf xíxéoroaríñf womí míxí umáñíñf náníríní.

³¹ Jisaso Gariri píropenísfyo nemerfná añf xegf yoí Kapaneamiyo nírémorí Sabarfáyo nuréwapíyírí yarfná

³² á má ayf arfá níwiróná o xwíyíá apí xíáwóníñf raríñagf níwíníro míñf sfñá níweáníro yarfná re eníñínígíní.

³³ Á má rotú añfyo ñweagfáyf wo —O ímfó díñf xíxéoroaríñoríní. O níwiápfnímearí makírífwí nímorí

³⁴ re uríñínígíní, “Ai! Nasaretí dánf Jisaso xíní, none pí neaimínírí baríñíní? Xwírífá neaikíxémínírí ríbaríñíní? Joxí nání nioní níjfaríní. Goríxo xewaxoxí xfo ríríféáoxíríní.” uráná

35 Jisaso mixí nuriri re uriniginini, “Ámi bi miripa ei. Omi pini niwiarimi ui.” urána re eniginini. Imfo áma omi xwiríá wí mikixé ámayo áwinimi dani meanini neaarimi uniginini.

36 Meanini neaarimi úána áma niní óf nikariniro re rinigíawixini, “Xwiyíá oyá enj síxí eánini. O neni tñóninjí niriíná sekaxí urána imfo aí aríá niwiro éf warinjo.” niriiniro yarína

37 xwiyíá o yarinjipi nani piropenisí ayo ami ami yaní iwénimeniginini.

Saimonomi xineagwimi nanj imixinjí nánirini.

38 Jisaso niwiápinimeami rotú anjyo pini niwiarimi nipeyeari xegí wiepisarinj wo Saimonoyi riniñoyá anjyo nani nuri nipawiri omi xineagwí ríá pirí wiarinagí nani ími nanj owimixiniri yarinjí wíagíá

39 o í sá weñe nani nuri nírómáná ríá piríyo mixí urána re eniginini. Simixipi ími pini niwiarimi úána íríxa anjini niwiápinimeari aiwá pirí nimeari niwia uniginini.

Simixí obaxíyí nanj imimiximí enj nánirini.

40 Áma anj apimi dánjyí sogwí ríxa nipímeáána wigí áma simixí xixegíni yarigíáyí nimeami Jisaso tñj e nani báná o áma ayí ayo wé seáyí e ikwikwiarimí eri nanj imimiximí eri yarína

41 imfo áma ayo wíyo obaxí xixéroarinjyí áma ayo pini niwiarimi nuróná makiríwí nimoayiro re urayigíawixini, “Niaíwí Gorixoyáoxirini.” urayarinagíá o imíowa xfo aríowayá xwíá piaxíyo dani iwiaronfoyi rarigfo enagí nani nijíá

imón+ñagá nán+ o m+ixí nuri+ri “Ámi bi mir+pa époi+.” urur+mí neri e néisáná

⁴² sá weño wíá món+ñí+mí n+wiáp+n+meám+í áamá mayí e nán+ nuri ñweañáná áamá oxí ap+ixí nín+ o nán+ p+á nemero om+ n+wímearóná “Nene p+n+ n+neawiár+m+ mupan+.” uran+ro yar+ñagá a+wi+

⁴³ o re ur+ñ+nig+n+í, “Gor+xo re n+rowár+nap+ñ+r+n+í, ‘Añ+ ay+ ayo re ur+mé+r+ix+n+í, “Gor+xo xwiox+yo m+meám+í neri seameñwean+á nán+ sey+né nisan+ro ñweá+r+ix+n+í.” ur+mé+r+ix+n+í.’ n+rowár+í en+agi nán+ añ+ wíyo xw+y+á yay+ win+pax+í imón+ñ+ ap+ ur+m+n+r+í en+ xe oum+n+í.” nur+m+ nuri+

⁴⁴ Juday+yá añ+ ap+ apim+ rotú añ+ m+r+n+ñ+yo dán+ nuréwap+ya uñ+nig+n+í.

5

Jisasoyá diñ+ t+ni pey+ obax+ uben+yo m+n+ñ+ nán+r+n+í.

¹ Jiaso ipí xeg+ yo+ Genesaret+pám+ é+ n+rómáná xw+y+á Gor+xoyá urar+ná áamá obax+ ar+á wian+ro nán+ x+m+x+m+í nin+ro Jisasom+ íkw+kwier+í winar+ná

² ewé b+xaú, yán+pám+ t+á b+xaú weñ+agi n+win+r+í pey+ ápear+g+áwa ewé ap+xaúm+ dán+ nayoámáná wig+ uben+ íg+á eaar+ñ+agá n+win+n+m+í nur+í

³ ewé b+fbá Saimonoyápám+ n+p+xemoán+r+í yar+ñ+ re win+ñ+nig+n+í, “In+í t+ñ+ re p+n+ n+wiár+m+ ná j+e on+miápi anan+ n+wan+réwi+?” nur+r+í é+ n+ñweámáná ewé apám+ dán+ oxí ap+ixí ipí man+ípá t+ñ+ e rówap+g+áyo nuréwap+yir+í

4 rixa n̄ip̄in̄i nurár̄imáná Saimonomi re ur̄in̄in̄iḡin̄i, “Ipí ná m̄m̄i en̄e nán̄i n̄imeám̄i nuri peȳf̄ íayo m̄in̄in̄i nán̄i uben̄f̄ mamówár̄f̄piȳi.” ur̄f̄agi

5 Saimono re ur̄in̄in̄iḡin̄i, “Neḡf̄ neamemear̄in̄ox̄in̄i, s̄f̄a r̄iyim̄i ár̄fw̄iyim̄i peȳf̄ ía wí n̄im̄in̄ir̄fen̄in̄ōin̄ri an̄in̄j̄f̄ min̄f̄ mépear̄in̄jáná w̄f̄a neaógōf̄. E ner̄i aiw̄i jox̄i e year̄f̄agi nán̄i ye iwam̄f̄o mamówár̄an̄f̄wīi.” nur̄iri

6 mamówár̄áná re en̄in̄iḡin̄i. Uben̄f̄ ú peȳf̄ obax̄f̄yo n̄imud̄f̄mori rixa ar̄f̄kín̄im̄in̄ri yar̄in̄aḡi n̄iw̄in̄ri

7 wiḡf̄ w̄f̄waúm̄i ewé b̄f̄bám̄i ηweaḡf̄íwaú san̄f̄ oyearáp̄f̄piȳin̄ri wápiá n̄iwiri awaú n̄ib̄iri uben̄f̄ n̄im̄x̄earo ewép̄f̄xaúm̄i ikwiár̄áná ewép̄f̄xaú rixa ná ín̄im̄in̄ri yar̄in̄aḡi

8 Saimoni Pitao s̄in̄w̄f̄ e n̄iw̄in̄ri nán̄i Jisasoyá s̄ikw̄f̄ t̄in̄j̄f̄ e m̄in̄j̄f̄ xw̄f̄ayo n̄ikw̄rori re ur̄in̄in̄iḡin̄i, “Ám̄ináox̄in̄i, nion̄i f̄w̄f̄ yar̄in̄áon̄i en̄aḡi nán̄i p̄f̄n̄i n̄in̄iw̄iár̄im̄i ūi.” nur̄iri

9 peȳf̄ aga xwé n̄imearo nán̄i o t̄in̄i xeḡf̄ áamá n̄ikum̄ix̄in̄ri peȳf̄ nán̄i yar̄iḡf̄áwa t̄in̄i udud̄f̄ nikár̄in̄ro

10 Sebediom̄i xewaxowáú Jemiso t̄in̄i xogwáo Jono t̄in̄i awaú Saimonomi n̄ikum̄ix̄in̄ri peȳf̄ nán̄i yar̄iḡf̄íwaú en̄i udud̄f̄ ikár̄inar̄f̄ná Jisaso Saimonomi re ur̄in̄in̄iḡin̄i, “Jox̄i wáȳf̄ mikár̄in̄ipan̄i. Agw̄i re dán̄i peȳf̄ nán̄i yar̄in̄j̄p̄án̄in̄j̄f̄ áamá nán̄i en̄i e néra ur̄f̄ar̄in̄i. Áamá nion̄i n̄ix̄f̄d̄ip̄r̄f̄a nán̄i wir̄imear̄f̄ar̄in̄i.” nur̄imáná en̄jáná

11 awa ewé n̄imeám̄i n̄ib̄iro yáni e dán̄i nayoaro ewé peȳf̄ am̄ip̄i e n̄it̄im̄i om̄i n̄ix̄f̄da uḡf̄awix̄in̄i.

Ámá peyiyí tǎŋǎ womi nanǎ imixiŋǎ nánirini.

12 Jisaso anǎ wíyo nemeŋǎ anǎ bimǎ ŋweanǎná ámá wo —O peyiyí pipírímó yáŋŋorini. O Jisasomi niwiniríná oyá sikwǎ tǎŋǎ e símimaŋǎ xwǎáyo níkwǎrorǎ waunǎ re urǎŋiniginǎ, “Ámínáoxini, joxǎ nanǎ nimiximínirínáyǎ ananǎ nanǎ nimixipaxírini.” urǎgi

13 Jisaso wé nimosaurǎ omǎ seáyǎ e níkwǎrímáná re urǎŋiniginǎ, “Nionǎ ‘Joxǎ nanǎ oimónini.’ nimónarini. Rǎxa nanǎ imóneŋǎ.” uráná re enǎŋiniginǎ. Peyiyí api rǎxa nanǎ imónáná

14 Jisaso “Ámá wíyo nionǎ simixǎáyǎ nánǎ áwanǎ murǎpa ei.” nurǎrǎ ámá o Moseso enǎná ŋwǎ ikaxǎ ragǎpi mé ámáyo xewanǎŋo áwanǎ nura emeniginǎrǎ e nurǎrǎ ámǎ re urǎŋiniginǎ, “Amíná apaxǎpánǎŋǎ imónǎgǎáwa tǎŋǎ e nánǎ nurǎ womǎ síwá niwinǎrǎ nanǎwǎ rǎdǎyowá nánǎ negǎ arǎo Moseso enǎná sekaxǎ nearagǎyǎ bi rǎdǎyowá síárǎrǎ joxǎ nanǎ imónǎyǎ nánǎ áwanǎ rǎrǎ enǎ minǎ wírǎxinǎ.” Jisaso sekaxǎ e urǎgi aǎ

15 xwǎyǎá emǎmǎ amǎpi Jisaso yayǎŋǎyǎ nánǎ yanǎ rǎxa ná jǎamǎ niwéa nemeŋǎ yarǎná oxǎ apǎxǎ obaxǎ omǎ arǎá wianǎro nánǎ biro simixǎ wiarǎŋǎyǎ nanǎ oneaimixǎnǎrǎ biro nero o tǎŋǎ e nípǎnǎro níŋwearo e yayarǎná

16 o íníná ámá dǎŋǎ meanǎ nánǎ níwayǎrǎ Gorǎxomi xwǎyǎá rǎrǎmǎ wiagǎrǎrǎni.

Enǎnǎni síwímǎenǎ womi nanǎ imixiŋǎ nánirini.

17 O síá wǎyimi ámáyo uréwapǎyarǎná ámá wa Parisiyǎ rǎnǎŋǎyǎ wa tǎnǎ Gorǎxoyá ŋwǎ ikaxǎ uréwapǎyarǎgǎáyǎ wa tǎnǎ —Awa Gariri

piropenisíyo aní ayí ayo dání bímíro Judia piropenisíyo aní ayí ayo dání bímíro Isíreri+yí aní xwé Jerusaremí dání ení bíro egfáwaríní. Awa Jisaso uréwap+yari+ne éf níjwearo arfá wiaríná Jisaso ámá simíxí wiaríjyo naní owimíximíní nání ení síxí eáníj Górixoyápi ukíkayonáná re eníjigíní.

18 Ámá wa wigí ámá womí —O ení níní síwímí yárinjoríní. Omí ikwianjwíyo nítiro Jisaso naní owimíximíní nímeámí níbíro “Nímeámí nípáwirane Jisaso yá símímanjfmíní anjwí e owíraraneyí.” nítiro éfáyí

19 ámá obaxí aní fwi e píkwi+píkwi iníjagfá óf nání pfa nímegíníro anjwámí nímeámí níxéga nípeyíro aní sfá tñnjíyí wí nípineayíro dae nítimáná ikwianjwína tñní gwí níyíro ámá aníyo ínímí epfroyí egfáyo áwínímí gwírí e e nímamówára níwepíníro Jisaso símímanj tñjfmíní táná

20 Jisaso ení níní síwímí enjyá ámá níní xfo nání dñj wíkwíro “Jisaso ananí naní imíxí+paxíríní.” wíawíro yarijagfá níwíní re uríjínigíní, “Ámáoxíní, díxí fwi yarijfpí ríxa yokwarímí sííní.” uráná

21 Górixoyá njwí ikaxí eáníjfpí mewegfáwa tñní Parisiowa tñní ikeagígwí re níriga ugáfawixíní, “Ámá royí gorfání? Górixomí ríperírí numearírí yarij royoí? Ámá fwi yarijgáyí yokwarímí yarij royí gorfání? E yarijyí sa Górixoríní.” rínarijagfá

22 Jisaso xegí dñj tñní adadí níwírí re uríjínigíní, “Nioní nání segí xwioxíyo dání

pí nánì díní e moarínjò?” nurírì

²³ re urínjìní, “Ámá wo íwí ikárínjé nioní yokwarímí wíánáyí, ínìmi imónínjagí nánì ámá woxí síjwí t́nì síjwí wínipaxí menínì. E nerí aiwí nioní ámá ení ńnì síwímí ení womí ‘Ríxa níwíápnímearí d́xí íkwianjwí nímeámí uí.’ uránáyí, o naní imónínjagí ámá níyínénì síjwí t́nì síjwí wínipaxírínì.” nurírì

²⁴ re urínjìní, “Níyínénì nioní nánì re níaiwípírì, ‘Ámá imónínjò ananì ámá xwíá t́yo dáníyí íwí ikárínfápí ení ananì yokwarímí wípaxorfánì?’ níaiwípírì nánì píránínjé síjwí nanífoyí.” nurírì ení síwímí enjómì re urínjìní, “Nioní re rírarinínì, ‘Joxí níwíápnímearí d́xí íkwianjwí nímeámí aní e nánì uí.’ rírarinínì.” uráná re enínjìní.

²⁵ O ámá ńnì síjwí anígíe dánì ríxa naní nímonírì níwíápnímearí xegí íkwianjwí sá wenína nímeearí xwanjwí níkwónìmi nípeyearí Goríxomí seáyí e numéra xegí aní e nánì úáná

²⁶ oxí apíxí ńnì óf níkáríníro Goríxomí seáyí e número wígí xwioxíyo dánì sírì nípkíníro re níriga ugíawixínì, “Agwí xegí bí éagí ríyí wíníwínì.” rígwíawixínì.

Ripaiomí “Níxídeí.” urínjé nánírínì.

²⁷ Jisaso e dánì nípeyearí nuríná ámá nígwí takísí nánì uráparínjé wo —O xegí yoí Ripaiorínì. Xegí yoí ámí bí Matíyuorínì. O xegí opisí aníyo éf ñweanagí Jisaso síjwí e níwínírì re urínjìní, “Joxí níxídeí.” uráná

28 o niwiáþnímeari xegí amíþí níní e þní niwiárimí Jisasomi uxíðiniginí.

29 Jiaso nání xegí aníyo aiwá xwé þi ríyamí nerí ηweanáná takisí nání nigwí uráparíþá wa tñí áamá wíníyí tñí nibíro nawíní awaú tñí niηweámáná aiwá níníro yaríþá

30 Parisi wa tñí Gorixoyá ηwí ikaxí eáníþíþi mewegíá wo tñí Jiaso nání wieþisaríηowami aníηúmí ikaxí nuríro re uríþawixíni, “Soyíné takisí nání nigwí uráparíþá awa tñí áamá íwí yaríþá wíníyí tñí pí nání iniíþí niro aiwá niro yaríþoi?” uríagíá

31 Jiaso ewayí xwíyíá ríþi uríηiniginí, “Áamá naní yaríþáyí naní oneaimíxíníri xwírí tñí e nání waríþárani? Oweoi! Simíxí yaríþáyíni xwírí tñí e nání waríþárini.” Ewayí xwíyíá aþi nuríri

32 re uríηiniginí, “Nioni áamá wé róníþí imóníþáyí wigí yaríþáyí ríwíþmíni mamoro saníþí imóníro oéþoyíníri þíþámani. íwí yaríþáyí ríwíþmíni mamoro saníþí imóníro oéþoyíníri þíþárini.” uríηiniginí.

“Wieþisaríηowa pí nání aiwá ηwíá míηwiráriní yaríþoi?” uríþá náníri.

33 Áamá wa Jisasomi re uríþawixíni, “Jono wieþisaríηowa íníná aiwá ηwíá ηwiráriníro Gorixomi ríxíþí uríro yayaríþárini. Parisiowayá wieþisaríηowa ení axíþi yaríþárini. E nero aiwí joxí wieþisaríþíyí aiwá ηwíá þi míηwiráriní íníná aiwá niro iniíþí niro yaríþárini.” uríagíá

34 Jisaso “Nioni gí wiep̄sar̄iṅáowa t̄niṅ ṅweaṅáná awa aiwá ṅwáá ṅweapax̄mani.” ur̄im̄n̄ir̄i nán̄i ewaȳf̄ xw̄iȳf̄á r̄ip̄i ur̄iṅ̄in̄iḡin̄i, “Ámá wo ap̄ix̄f̄ meám̄n̄ir̄i aiwá im̄ix̄f̄f̄ȳf̄ ámá aiwá ap̄i n̄ip̄r̄i nán̄i b̄f̄áȳf̄ ap̄ix̄f̄ meáo s̄in̄i aȳf̄ t̄f̄n̄i ṅweaṅáná aiwá ṅwáá ṅwir̄ár̄inar̄iḡf̄áran̄i? Oweoi!

35 E ner̄i aiw̄i ap̄ix̄f̄ meáo s̄f̄á obax̄f̄ wí nór̄im̄áná eṅáná ámá wí om̄i wan̄f̄n̄im̄ix̄áná íná ámá aȳf̄ d̄iṅf̄ s̄ip̄i wiar̄iṅaḡi nán̄i aiwá ṅwáá ṅwir̄ár̄in̄ip̄r̄f̄árin̄i.” ur̄iṅ̄in̄iḡin̄i.

36 X̄fo rap̄irap̄f̄ s̄iṅ̄ún̄iṅf̄ im̄ón̄iṅaḡi nán̄i ewaȳf̄ xw̄iȳf̄á ámi r̄ip̄i ur̄iṅ̄in̄iḡin̄i, “Ámá wo xeḡf̄ rap̄irap̄f̄ ur̄ú axen̄iṅaḡi n̄iw̄in̄ir̄f̄ná p̄róm̄n̄ir̄i nán̄i xeḡf̄ s̄iṅ̄ú n̄imeari naxeri p̄r̄oar̄iṅf̄ran̄i? Oweoi! S̄iṅ̄ú naxer̄f̄ná xw̄ir̄f̄á ik̄ixen̄iṅoi. S̄iṅ̄ú en̄i naxeri p̄r̄óánáȳf̄ ur̄ú yap̄i x̄ixen̄i ax̄f̄p̄i im̄ón̄in̄imen̄iṅoi.” nur̄ir̄i awa wiḡf̄ eṅíná dán̄i “Nene e ner̄f̄ná wé rón̄iṅf̄ nimón̄irane n̄iper̄f̄náȳf̄ anan̄i Gor̄ixo t̄f̄ṅf̄ e nán̄i peyan̄f̄wár̄in̄i.” n̄ira waḡf̄ápi s̄in̄i yar̄iḡf̄ápi t̄f̄n̄i xw̄iȳf̄á s̄iṅf̄ t̄f̄n̄i naw̄ín̄i ik̄wierop̄r̄ix̄in̄ir̄i ewaȳf̄ xw̄iȳf̄á e ur̄iṅ̄in̄iḡin̄i.

37 Ámi ax̄f̄ r̄ip̄i re ur̄iṅ̄in̄iḡin̄i, “Ámá wo re yar̄iṅf̄mani. Memé wará s̄ix̄f̄ ur̄f̄yo iniṅf̄ wain̄f̄ s̄iṅf̄ iwaj̄f̄á yar̄iṅf̄mani. E ner̄f̄náȳf̄, memé wará s̄ix̄f̄ awá n̄up̄ȳin̄ir̄i wain̄f̄ ap̄i pur̄i memé wará s̄ix̄f̄wá xw̄ir̄f̄á ik̄ixen̄ir̄i en̄iṅoi.

38 Iniṅf̄ wain̄f̄ s̄iṅf̄ȳf̄ memé wará s̄ix̄f̄ s̄iṅf̄yo iwaj̄f̄á yar̄iḡf̄árin̄i.” ur̄iṅ̄in̄iḡin̄i.

39 X̄fo yar̄iṅf̄pi nán̄i ámi ewaȳf̄ xw̄iȳf̄á r̄ip̄i ur̄iṅ̄in̄iḡin̄i, “Ámá ḡiȳf̄ iniṅf̄ wain̄f̄ p̄ir̄f̄ȳf̄

ninimáná sini siñyí nání wimónariñirini?
Oweoi, sini siñyí nání miwimóní 'Piríyí
apánirini.' rarigfárini." uriniginini.

6

*Sabarfáyo "Nwárini." rininipi yarinjé wigfá
nánirini.*

¹ Jisaso xegí wiep+sariñowa tñni Sabarfá wiyimi
wití omiñyó áwiniñi óyó nuróná wití siyí
yániñé siñé yiyirimí nemáná mamíwí nání wé
tñni xwi+yixwi+yí nirooro nigápaní waríná

² Parisi wa re urigfawixini, "Soyiné sabarfáyo
'Nwárini.' rininíyo pí nání aiwá nmiaga
warinjo?" uríagfá

³ Jisaso re uriniginini, "Míxí ináyí Depito eníná
eniyí sini fá miroariní reñoi? Oweoi, fá nirooro
aiwí sini nijfá mimóninjo. O tñni áamá xfo tñni
emearigfáyí tñni agwí niwiríná

⁴ senfá añé Gorixo nání peaxí tayarigfiwami o
nipáwiri 'Nwárini.' rininíyí, bisíkerfá Gorixo
nání peaxí tayarigfáyí nimeari niniñi xegí
ámá nkumixiniñi emearigfáyo miní winiginini.
Bisíkerfá peaxí tayarigfá api sa apaxípaniní
imónigfáwani ananiñi paxirini." nuriri "Depito
e yaríná Gorixo míxí wí muripa ení enagí nání
gí wiep+sariñáowami pí nání míxí urarinjo?"
urimniñi nání e nuriri

⁵ "Sabarfáyo ayí ananirini." ripaxorfaní?"
oyaiwípoyiniñi re uriniginini, "Ámá imóninjoñi
Sabarfáyo xiáwonirini." uriniginini.

Wé kirinjé ení womi naní imixinjé nánirini.

6 O Sabaríá ámi wiyimi rotú aníyo nípawiri uréwapiyaríná áamá wo —O xegí wé náú kiríní enjorini. O eni e nweanáná

7 Gorixoyá nwí ikaxí eáninípi mewegíá wa tñni Isireriyíyá Parisiyi ríniníyí wa tñni Jisaso áamá wé kiríní enjomi naní imixáná none xwiyíá oumeaaraneyiníro omi xwayí níwíníro nweanagá aí

8 Jisaso awa xíomi “Xwiyíá oumeaaranyi.” niyaiwiro nweanagá nání díní adadí níwiri áamá wé kiríní enjomi re uríniniginí, “Níwíápnímeámi níbiri áamáyo áwini e rónapei.” uríagi o níwíápnímeámi níbiri áwini e róáná

9 Jisaso áamá e awí eánigíáyo re uríniniginí, “Nioní yaríní bí oseaimini. ‘Sabaríáyo naní níwirínáyí, ayí ananirini.’ riyaiwiariní? ‘Sipi níwirínáyí, ayí ananirini.’ riyaiwiariní? ‘Sabaríáyo áamá naní oimónípoyniri naní nimixirínáyí, ayí ananirini.’ riyaiwiariní? ‘Áamáyo xwiríá níkixerínáyí, ayí ananirini.’ riyaiwiariní?” nuriri

10 áamá e éfí nweagá níyoní sñwí níwínímemáná wé kiríní enjomi re uríniniginí, “Dixí wé irú pímixei.” uríagi o e éáná re enjiginí. Xegí wé naní imóníniginí.

11 Xegí wé naní imóníagi Parisiowa sñwí e níwíníro wigí xwioxíyo dání ríániní níwóroa úagi nuro wigípi jíamí dání re rínigíawixini, “None Jisasomi pí wipaxirini?” rínigíawixini.

Xfo nání wáf wurimeipíráwami rípeanjí nánirini.

12 Íná Jisaso xano Gorixomi xwiýfá ririmí wiminiri d'wí mihíyo nipeyiri s'á ayimi Gorixomi xwiýfá nura nuri

13 rixa w'áni wónána “Wiepisariñáyí ob'poyí.” niri ayo wé wúkaú síkwí waúmíni niripearí “Nígí w'áí nurimeipír'íoyínérini.” uriñinigini. Ámá wé wúkaú síkwí waú rípeañowa wigí yoí rowarini.

14 Saimono, omí Jisaso yoí ámi bí Pitaoyí w'riñorini. O t'ni omí xogwáo Adiruo t'ni Jemiso t'ni Jono t'ni Piripo t'ni Batoromuo t'ni

15 Matiyuo t'ni Tomaso t'ni Aripasomí xewaxo Jemiso t'ni Saimono t'ni —O xegí yoí bí Seretoyí riniñorini. O t'ni

16 Jemisomí xewaxo Judaso t'ni Isikariotí dání Judaso t'ni —O Jisaso nání miyí uriñorini. O t'nirini.

Ámáyo uréwapiyiri naní imixiri ení nánirini.

17 Jisaso ámá x'ó rípeáowa t'ni d'wí mihíyo dání niwero ayoxí naní e rówapána oxí apixí obaxí ínina x'ómi x'darig'áyí t'ni ámá obaxí Judia piropenisíyo dáníyí t'ni wigí aní xwé bí Jerusaremí dáníyí t'ni ámá émáyí aní biaú Taiayí riniñipi t'ni Saidoniyí riniñipi t'ni —Aní apiaú raw'rawá imaní t'ni anwi e ikw'roniñipiaúrini. Aní apiaúmi dáníyí t'ni

18 ayí Jisasomí ar'á wianiro b'miro negí simixíyí naní oneaimixiniri b'miro oxí apixí im'ó d'ni xixérori xixeaníjí wirí eg'áyí b'miro éána o im'ó mixí umáiniri ámá niyoní naní nimixa uri yar'na

19 oxí apixí níní oyá ení sixí eáninípi áamá nìyoní pírániní imìxariníagi nìwìniro ayí ení nìbìro omí wé amáí rónanìro egíawixìni.

“Yayí seainìrì dìní sipí seairì éwìnìgìni.” urìnìf nánìrìni.

20 Jisaso xegí wiepìsariníyo sìnìwí nìwìga nurì re urìnìgìni, “Seyíné amìpí nánì dífwí ikeamónarìgíáyíné Gorìxo xíto xegí xwioxíyo míméamí nerì seamenìweanìe páwipíríá nánì yayí seáyìmì dánì oseainìni.

21 Aiwá nánì agwì ríná dífwí ikeamónarìgíáyíné ananì aiwá nìro agwí ímì seayìrì epíríá nánì yayí seáyìmì dánì oseainìni. Agwì seyíné dìní sipí nìseairì ñwí oeáíri aiwì ríwéná Gorìxo píranìnì seamenìweanìe nìpáwìro nìñwearínáyí rìpíá rìpíríá nánì yayí seáyìmì dánì oseainìni.

22 Seyíné áamá imóniníáonì nìxídarìgíáyíné eníagi nánì áamá wa símí tìnì seairì xegí wúmì nánì mìxí seaxídownìro ikayíwí nìsearìro segí yoí xwìraimìmí searìro seaíáná xwìríá mimónìpanì.

23 Áamá wí sipí e seaikárarìñagíá nìwìnìrínáyí, re yaiwífrìxìni, ‘Nene sipí neaikárarìgíápa wígí xiáwowa ení Gorìxoyá wíá rókiamoagíáwamì sipí wikáragíárfani?’ nìyaiwìro seyíné idáná anínamì nìpeyìroná Gorìxo naní wí seaiapíníá eníagi nánì nìmawìrì nìxeamorì yayí seáyìmì dánì néra úfrìxìni.

24 E nerì aiwì seyíné amìpí wí mímúrónìpa egíáyíné anìgwìni aweyì! Síá wìyi seyíné majíá seaórìnfárinì. Agwì ríná amìpí yayí seainìpaxí imóninìpi rìxa nìmearo sírì muní nìñwearo aiwì

ríwéná ríninǵ meapírǵa enǵagi nánǵ dǵnǵ sǵpǵ seáiwǵnǵinǵ.

²⁵ Anǵgwǵ íniná aiwá nǵro agwǵ ímǵ seayirǵ yarǵǵáǵǵné, aweyǵ! Sǵá wǵyi seyǵné majǵǵá seaórinǵárǵnǵ. Ríwéná Gorǵxoyá xwioxǵyo mǵpáwǵ agwǵná epǵrǵa nánǵ dǵnǵ sǵpǵ seáiwǵnǵinǵ. Anǵgwǵ yayǵ ero rǵpǵá rǵro yarǵǵáǵǵné, aweyǵ! Sǵá wǵyi seyǵné majǵǵá seaórinǵárǵnǵ. Ríwéná Gorǵxo ámáyo píránǵnǵ umerǵweanǵe mǵpáwǵpa nerǵná dǵnǵ sǵpǵ nǵseairǵ nǵwǵ eapírǵa enǵagi nánǵ dǵnǵ sǵpǵ seáiwǵnǵinǵ.

²⁶ Seyǵné ámá nǵnǵ seáǵmǵ seameararǵǵáǵǵné, aweyǵ! Sǵá wǵyi seyǵné majǵǵá seaórinǵárǵnǵ. Enǵíná segǵ seáwowa mimónǵ wǵá rókiamoagǵáwami seáǵmǵ umeragǵápa agwǵ seyǵné enǵ seáǵmǵ seameararǵná dǵnǵ re nǵyaiwiro, ‘Nene enǵ ámá Gorǵxoyá mimónǵpa enǵagwǵ nánǵ oyá xwioxǵyo páwianǵwámani.’ nǵyaiwiro dǵnǵ sǵpǵ seáiwǵnǵinǵ.

*“Sǵmǵ tǵnǵ seaiarǵǵáǵǵ nánǵ wá oseainǵnǵ.”
urǵnǵ nánǵrǵnǵ.*

²⁷ “E nǵrǵrǵ aiwǵ seyǵné arǵá niarǵǵáǵǵné re éǵrǵxǵnǵ. Ámá seyǵné wikǵ seaónǵǵáǵyo nánǵ seaimónǵrǵ ámá sǵmǵ tǵnǵ seaiarǵǵáǵyo nanǵ wǵmǵxǵro

²⁸ ámá ikayǵwǵ tǵnǵ nǵramǵxǵrǵ seararǵǵáǵyo Gorǵxo píránǵnǵ owimǵxǵnǵrǵ ero ámá xwǵraimǵmǵ seararǵǵáǵǵ nanǵ oimónǵpoyǵnǵrǵ Gorǵxomi yarǵnǵ wiro éǵrǵxǵnǵ.

²⁹ Ámá wo marǵpǵnǵwǵyo mǵdánǵ reááná ámǵ mǵdánǵ enǵ ananǵ xe reáwǵnǵinǵ. Ámá wo dǵxǵ

iyáa nírírápírínáyí, xe onírápínírí díxí sorfá ení 'Xe onírápíní.' yaiwíríxíní.

30 Ámá gíyí gíyí yaríñí síánáyí, ananí mìní wirí gíyí gíyí rírápíáyó ímí t́níní 'Ámí niapífoyí.' murípa erí éíríxíní.

31 'Ámá e oníífoyí.' yaiwiaríñípa joxí ení e wííríxíní.

32 Joxí re níyaiwirínáyí, 'Ámá nioní nání wimónaríñíyí náníní nimónaríní.' níyaiwirínáyí, ámá gíyí seáyímí rímepíríáríní? Oweoi! Ámá íwí néra warígíáyí aí ámá wiwaníñíyí nání wimónaríñíyí nání wimónaríñíríní. Ayínání seyíné nání wimónaríñíyí náníní níseaimónírínáyí, weyí ámá wí seamearípíríámaní.

33 Seyíné ámá naní seaimíxarígíáyoní naní níwimíxírínáyí, weyíyí ámá gíyí seamearípíríáríní? Oweoi! íwí néra warígíáyí aí ámá naní wiarígíáyó xíxení naní wiarígíáríní. Ayínání ámá seyíné naní seaimíxarígíáyoní naní níwimíxírínáyí, weyíyí ámá wí seamearípíríámaní.

34 Seyíné woxí 'O idáná ámí xíxení niapípaxíríní.' yaiwiaríñíyoní mìní níwirínáyí, weyíyí ámá gíyí seamearípíríáríní? Oweoi! Ámá íwí yarígíáyí aí wígí wíamí 'Idáná ámí xíxení neiapípaxíríní.' yaiwiarígíáyó mìní wiarígíáríní. Ayínání woxí 'O idáná ámí xíxení niapípaxíríní.' yaiwiaríñíyo mìní níwirínáyí, weyíyí ámá seamearípíríámaní.

35 Ámá seyíné símí t́níní seaiarígíáyí nání

seaimónirí naní wimixiro amipí wí miní n'wiríná 'Xóyá ení oniapiní.' m'yaiwipa érixiní. E nerónáyí, niaíwí Nwíá seáyí émi ηweanoyá nimóniro oyá naní wí meapír'fáriní. Seyíné xóyá niaíwí enagi nání áamá xómi yayí m'wí'fáyo t'íní sipíní yarig'fáyo t'íní wá wianar'η'pa érixiní.

³⁶ Segí ápo ámayo ayá nurimixiri yar'η'pa seyíné ayá nurimixiro érixiní.

Ewayí ikaxí s'iyikw'f nání ur'η'f nánir'íní.

³⁷ "Joxí áamá wo yar'ηagi s'ηw'f n'winiríná 'O sipí yaríní.' m'r'ipaní. E ner'fánáyí, joxí nání Gorixo 'O sipí yaríní.' r'ín'fámaní. Joxí ámayo xw'y'fá m'umear'ipaní. E ner'fánáyí, Gorixo xw'y'fá r'imear'ín'fámaní. Joxí áamá wí 'w'f s'ífápi yokwarim'f n'wiir'fánáyí, Gorixo ananí joxiyáyo yokwarim'f siin'fáriní.

³⁸ Joxí ámayo miní n'wiríná sip'fí m'wipa nerí yar'η'pa Gorixo miní siap'ín'fáriní. Ámayo miní n'wiríná 'Xwé owimíní.' yaiwiro aiwá s'ix'f ímím'f neróná s'ix'f úroro wé t'íní k's'ik'is'f ero nemáná r'ixa n'yur'fnowíáná miní n'wiróná xeg'f iy'fáyo wiároarig'fápa Gorixo ení xixeni e miní siap'ín'fáriní. Amipí xixeni joxí wiar'η'pa Gorixo xixeni e siap'ín'fáriní." ur'η'ínig'íní.

³⁹ Jisaso xeg'f wiep'sar'η'y'f nioní urar'ηá j'fay'f ar'fá n'ikeamoro áamá s'ηw'f supár'η'f imónip'r'ixinírí ewayí xw'y'fá r'ip'f ur'η'ínig'íní, "Seyíné 'S'ηw'f supár'η'f wo w'fomi ananí n'ipemeámi ó'fyo un'ηoi.' r'yaiwiar'ηoi? Awaú n'waúni xwár'ηw'fyo eain'p'is'fíi." nur'iri

40 xíoyá wiep̄sar̄iñf̄ seáyí e nimón̄iro wigf̄ diñf̄yo dáni anani ep̄r̄ix̄in̄iri re ur̄iñ̄iniḡini, “Niaíwowa uréwap̄yar̄iñomi seáyí e múrónar̄igf̄ámani. Xámi nuréwap̄iya numáná enáná uréwap̄yar̄iño t̄ni xixeni imónar̄igf̄ár̄ini.” nur̄iri

41 xíoyá wiep̄sar̄iñf̄yf̄ íwf̄ ayf̄ yar̄igf̄áyf̄ p̄ni m̄wiár̄ipa nero áamá wí yar̄igf̄áyf̄ nán̄ini “P̄ni wiár̄ipoyf̄.” ur̄ip̄r̄ix̄in̄iri ewayf̄ xw̄yf̄á ámi bi r̄ip̄i ur̄iñ̄iniḡini, “Segf̄ s̄iñw̄f̄yo íkf̄á xwé wán̄iñf̄ ñweañagi aí s̄iñw̄f̄ mainen̄ipa nero ðixf̄ imón̄igf̄áyf̄ wom̄i s̄iñw̄f̄ s̄iyikw̄f̄ on̄imiá bi ñweañáná pí nán̄i s̄iñw̄f̄ win̄imeaar̄igf̄ár̄ini?”

42 Íkf̄á xwé awá segf̄ s̄iñw̄f̄yo ñweañagi s̄iñw̄f̄ mainen̄ipa ner̄íná ar̄ige ner̄i ðixf̄ imón̄igf̄á om̄i ‘S̄iñw̄f̄ s̄iyikw̄f̄ on̄imiá ñweañ̄ip̄i or̄imeám̄ini.’ ur̄ir̄ár̄ini? Nan̄f̄ r̄iri sip̄i r̄iri yar̄iñox̄ini, íkf̄á xwé jox̄iyá s̄iñw̄f̄yo ñweañ̄f̄wá em̄i ñimamón̄imáná s̄iñw̄f̄ pírán̄iñf̄ nan̄imáná ðixf̄ r̄ir̄ix̄f̄meáoyá s̄iñw̄f̄yo on̄imiá ñweañ̄ip̄i anani mear̄ár̄ini.” ur̄iñ̄iniḡini.

Ewayf̄ ikaxf̄ íkf̄á sogw̄f̄ nán̄i ur̄iñf̄ nán̄ir̄ini.

43 Xegf̄ wiep̄sar̄iñf̄yf̄ pírán̄iñf̄ nero on̄weápoyn̄iri ewayf̄ xw̄yf̄á ámi bi r̄ip̄i ur̄iñ̄iniḡini, “Íkf̄á siȳwí r̄iñ̄ina sogw̄f̄ nan̄f̄ wear̄iñf̄mani. Íkf̄á onagwá en̄ina sogw̄f̄ sip̄i wear̄iñf̄mani.

44 Áamá íkf̄á sogw̄f̄ wen̄agi ñiw̄in̄ir̄ínáyf̄ diñf̄ ‘Íkf̄á yoí ayo r̄in̄iñf̄ iyf̄ r̄iweni?’ yaiwiar̄igf̄ár̄ini. Íkf̄á pikf̄ sogw̄f̄ ñid̄ir̄ínáyf̄ en̄w̄ix̄f̄yo dar̄igf̄ár̄ani?

Wainí sogwí nìdirínáyí ará ekiríkwíyo darigfáraní? Oweoi!

⁴⁵ Ámá nanjyí wígí xwioxíyo dání dñjé nanjé moro píraníñjé néra uro yarigfáraní. Ámá sipíyí wígí xwioxíyo dání dñjé sipí moro íwí néra uro yarigfáraní. Ámá xwiytá nírírínáyí xwioxíyo dání sipí náníní dñjé nímoríná sipíní rarigfáraní. Nanjé náníní nímoríná nanjíní rarigfáraní.” uríñnigíní.

Ewayí ikaxé sñjá anjé mírarígíwaú nání uríñjé náníríní.

⁴⁶ Ewayí xwiytá ámí bí rípi uríñnigíní, “Pí nání ‘Ámínáoxíní, Ámínáoxíní,’ níníríro aiwí nioní seararíñjépi mepa yaríñjé?”

⁴⁷ Ámá gíyí gíyí nioní títámíní nìbìro nioní searíjépi arfá nínìro xixení axípi yarigfáyí ‘Ámá ónñjé rimóníní?’ oyaiwípoyínírí éwayí xwiytá bí nírírí síwánñjé oseaimíní.

⁴⁸ Ámá o sñjá anjé nímíríríná xámí sñjá níta yapíríe xwíá sewiáríónñjé xapíxapí nímírí enjé tñí ínímí nímiga nìwémáná sñjá yapínñjépi nìwíníríñjé dání sñjá piará nìkìkíróa nìyapírí anjé míraríñjépi imónñjépi. Iniá xwé neátsáná iniígí waxí nìweríná anjéwámí nìmiákwírí pìneámínírí éyí o píraníñjé míríñjé enjépi nání winjwí wí míméanñnigíní.

⁴⁹ E nerí aiwí ámá gíyí gíyí nioní searíjépi arfá nínìro aí xixení axípi mepa yarigfáyí ámá rónñjépi imónñjépi. O anjé nímíríríná sñjá piará yapínñjépi dání sñjá nìkìkíróa yapíní nání xwíá bí mímí úrapí xwíáyóní seáyí e níta nìpurí mírárííyí

iniigí waxí nîweapîrî miákwíáná aŋîni iniigíyo nîpîneamioari anîpá imónárîŋînigîni.” nurîrî “Nene enî Jisaso nearíîpî nîwiaíkirîná aŋiwá yapî Gorixo anîpá neaimîxînárfanî?” oyaiwípoynîrî nánî ewayí xwîyá apî urîŋînigîni.

7

Porisí woyá omîŋí wiiarîŋomî nanŋí imîxîŋí nánîrîni.

¹ Jisaso, oxí apîxí aríá wiarîná xwîyá apî nîpîni nurárîmána aŋí wíyo xegí yoí Kapaneamiyo nánî nuri ŋweaŋána

² wauyí porisí áminá imónîŋí woyá ámá xínáinîŋí nimónîrî omîŋí wiiarîŋo —O porisí áminá imónîŋo dîŋí sixí wiŋorîni. O simîxí nerî rîxa nîpémîrî yarîná

³ “Jisaso nîbîrî aŋí apimî ŋweani.” rînarîŋagí aríá e nîwirî Judayí áminá wa Jisasomî owîrîmeápoynîrî re uowárîŋînigîni, “Soyíné nuro gí inókínîŋí omîŋí niiarîŋí ro nánî yarîŋí re nîwiípoynî, ‘Joxî ananî nîbîrî oyá xínáinîŋí nimónîrî omîŋí wiiarîŋo rîxa nîpepaxí yarîŋagî nánî píránîŋí wimîxîréni?’ yarîŋí e nîwiípoynî.” uowárána

⁴ awa nuro Jisasomî nîwímearo wauní rîxîŋí re urîgíawixîni, “O émayí wo eŋagî aiwi píránîŋí neaiarîŋo eŋagî nánî joxî nîbîrî oyá xínáinîŋí omîŋí wiiarîŋomî píránîŋí wimîxîyîi.

⁵ O Judayene dîŋí nîneanŋwirárîrî negí rotú aŋí jíayí mîranî nánî neaiapîŋorîni.” uríagíá

⁶ Jisaso awa tîni nuro porisí áminá imónîŋoyá aŋí tîŋí e aŋwi e rémóána porisí áminá imónîŋo

xegí áamá níkumìxìnírì emearìgíá wamì re urowárìṅìnígìní, “Jisasomì níwímearì Porisí áminá imónìṅo re nearowárìṅoì urípoyì, ‘Ámináoxìní, nionì sìnì upupígí siaríná nanjìmanì. Nionì áamá nanṅonì sìnṅagwìní. Joxì nioniyá anjìyo wí fwiapìpaxìmanì.

⁷ Xámì níwanìṅonì “Áamá nanṅonì menìní.” níyaiwinìrì nánì joxì sirìmeámìnírì mibfárìní. Ayínánì dìxí roṅe dánì píné ráná gí omìṅfì niarìṅo ámì nanjì imónìṅoì.

⁸ Nionì áamá “Omìṅfì ayí ayí eì.” nírarìgíowamì ínìmì wurínìṅìní. Nionì enì porisí wa ínìmì nurínìṅoì. Gí porisí womì “Joxì anjì uì.” uráná sa warìṅfìrìní. Womì “Beì.” uráná sa xixenì barìṅfìrìní. Gí inókínìṅfì omìṅfì níiarìṅfì womì “E eì.” uráná xixenì yarìṅfìrìní.’ Jisasomì e urípoyì.” urowáráná

⁹ awa nuro Jisaso tìní óf e órófì nínìro e uráná Jisaso ududfì níwìrì níkìnímónìrì oxí apìxí epíroyí nero númì uxídígíáyo re urìṅìnígìní, “Wauyí porisí áminá imónìṅo dìṅfì níníkwírorì yarìṅfìpa nígí Isìrerìyíné aì woxì nionì dìṅfì xixenì mìnìkwíroarìṅìní.” uráná

¹⁰ xwìyíá urowárénápíáwa ámì wigí anjì e nánì nuro xegí omìṅfì wiiarìṅo rìxa ámì nanjì riwo ṅweanṅagì wìnígíawìxìní.

Íwí sìkìṅfì pìyí womì “Wíápínìmeatì.” urìṅfì nánìrìní.

¹¹ Jisaso wauyí porisoyá omìṅfì wiiarìṅomì píránìṅfì nímxìrìrì rìxa sá wí óráná o anjì bimì yoí

Neniyi riniñiyoy nani nuri xegí wiep̄sar̄ñowa eni o tñni nuro ámá oxí ap̄xí obaxí nawíni nuro

12 añí apimí ákñá íwí e rémoan̄ro yaríná Jisaso wen̄ñí étyí w̄niñin̄iḡini. Ámá piyí wo — O siní íwí s̄kñor̄ini. Xexir̄meáo wo mayor̄ini. Xinái ap̄xí anír̄ini. Omí xinái tñni oxí ap̄xí e dán̄í obaxí tñni xw̄fá weyan̄ro añí apimí dán̄i n̄imeám̄i íw̄iapar̄ñaḡfá Jisaso s̄ñw̄f e n̄iw̄in̄iri

13 piyomí xináimí wá n̄iwian̄iri re ur̄ñin̄iḡini, “Nw̄í eaar̄ñiyí p̄ni wiárei.” nur̄iri

14 añwi e nib̄iri íkwian̄w̄f piyoy wen̄namí íá n̄ixir̄iri ámá n̄imeám̄i war̄iḡfáyí sa e rówap̄ñáná o piyomí re ur̄ñin̄iḡini, “Íwí s̄kññí rox̄ini, r̄ixa wiáp̄n̄imeai.’ r̄irar̄ñini.” uráná re en̄in̄iḡini.

15 Piyoy n̄iw̄iap̄n̄imeari éf̄ niñwear̄i iwam̄ó p̄né rar̄íná Jisaso ámí xinái tññí e uwáriar̄íná

16 ámá n̄ni wáyí nikár̄in̄ro Gor̄ixomí seáyí e numeróná re r̄iḡfawix̄ini, “Gor̄ixoyá w̄fá rókiamoar̄ñí seáyí e imón̄ñí wo riwo r̄ineauowár̄enap̄ȳñoi? Gor̄ixo Is̄rerene nán̄i d̄ñí n̄imor̄i ar̄irá neain̄n̄fá nán̄i riwo r̄ineauowár̄enap̄ȳñoi?” n̄ir̄iro e yaríná

17 Jisaso e épi nán̄i xw̄iyíá Judayí añí niyon̄i yaní niwéa nuri mid̄mid̄áni eni r̄in̄imen̄in̄iḡini.

Jono xegí wiep̄sar̄ñowa waúm̄i Jisaso tññí e nán̄i uowár̄ñí nán̄ir̄ini.

18 Jono xegí wiep̄sar̄ñowa Jisaso éf̄ ap̄i n̄ip̄ini nán̄i áwan̄í uráná

19 o xegí wiep̄sar̄ñí waúm̄i “Eini.” nur̄iri Áminá Jisaso tññí e nán̄i re uowár̄ñin̄iḡini, “Nuri yar̄ñí re wípiyi, ‘Joxí nán̄i Jono

“Nĩbĩnĩárĩnĩ.” neararĩŋoxĩranĩ? Wo ámi rĩwĩyo bĩńo nánĩ sĩnĩ xwayĩ nanĩrĩ ŋweanĩwáranĩ? Nuri yarĩŋĩ e wĩpiyĩ.” urowárfagĩ

²⁰ awaú nuri Jisasomĩ re urémeagfĩsĩxĩnĩ, “Jono wayĩ nĩneameaia warĩŋo joxĩ tfe nánĩ re yearowárfĩŋoĩ, ‘Omĩ yarĩŋĩ re wĩpiyĩ, “Joxĩ Jono ‘Rĩwĩyo nĩbĩnĩárĩnĩ.’ neararĩŋoxĩranĩ? Wo rĩwĩyo bĩńo nánĩ sĩnĩ xwayĩ nanĩrĩ ŋweanĩwáranĩ?” yarĩŋĩ e wĩpiyĩ.’ yearowárfĩŋoĩ.” uráná

²¹ axíná Jisaso áamá sĩmĩxĩ xĩxegĩnĩ yarĩgĩáyo nanĩ imĩxĩrĩ sĩŋwĩ supárfĩgĩá obaxĩyo sĩŋwĩ anĩpĩrĩ nánĩ wirĩ imfó ámányo xĩxéroarĩŋĩyo mĩxĩ umáĩnĩrĩ nerĩ

²² awaúmi re urĩŋĩnĩgĩnĩ, “Awagwĩ nuri amĩpĩ nĩnĩ nionĩ re yarĩná sĩŋwĩ nanĩrĩ arfá niri éfĩyĩ nánĩ Jonomĩ áwanĩ urĩpiyĩ, ‘Sĩŋwĩ supárfĩgĩáyĩ ámi sĩŋwĩ anĩro sĩkwĩ ikĩ egfáyĩ ámi anĩ ero peyĩyĩ tĩgĩáyĩ wigĩ wará nanĩ inĩro arfá pĩrónĩgĩáyĩ ámi arfá ero áamá pefáyĩ ámi wiápĩnĩmearo áamá sĩpĩyo xwĩyĩfá yayĩ winĩpaxĩpĩ arfá wiro yarĩŋoĩ.’ urĩpiyĩ.” nurĩrĩ

²³ re urĩŋĩnĩgĩnĩ, “Rĩpĩ enĩ urĩpiyĩ, ‘Yeáyĩ neayimĩxemeanĩfá nánĩ arfowayá xwĩfá piaxĩyo dánĩ iwiaronfó e enĩárĩnĩ. E enĩárĩnĩ.’ yai-wiarĩgĩfápi tĩnĩ xĩxenĩ mepa yarĩŋagĩ sĩŋwĩ nĩnanĩrĩ aiwĩ nóreámioari dĩŋĩ mĩnĩkwĩropa nerĩ ‘Ayĩ omanĩ.’ mĩyaiwipanĩ. Áamá e yarĩgĩfá gĩyĩ gĩyĩ Gorĩxoyá dĩŋĩ tĩnĩ yayĩ winĩpaxĩyĩrĩnĩ. Jonomĩ e urĩpiyĩ.” urĩŋĩnĩgĩnĩ.

Jisaso Jono nánĩ urĩŋĩ nánĩrĩnĩ.

24 Jisaso, Jonoyá wiep+sariñowaú rixa úáná, o áamá e epíroyí egfáyo Jono nání re uriñiniginí, “Xámi seyíné Jonomí sñwí wínaníro nání áamá dñí meañe nání nuróná pí áamá sñwí wínarígfawixíní? Áamá eñí meáníñí imíñí yaríná wakwíñwí wíñwí nimearíníñí imóníñí womí sñwí wínaníro ríwarígfawixíní? Oweoi!

25 Aga pí áamá sñwí wínaníro warígfawixíní? Áamá rapírapí yarapayí eñí wú yíníñí womí wínaníro áamá dñí meañe nání ríwarígfawixíní? Oweoi! Áamá rapírapí yarapayí naníñí náyíñíro ñweagfáyí m+xí ináyíyá añíyo ñweaarígfáríní. Áamá dñí meañe ñweaarígfámani.

26 Aga pí áamá sñwí wínaníro warígfawixíní? Goríxoyá wíá rókiamoaríñí womí sñwí wínaníro ríwarígfawixíní? Oyí, wíá rókiamoaríñí womí sñwí wínaníro ugíá aiwí Jono áamá yeáyí seayimíxemeaníá nání xwíá piaxíyo dání iwíaroní nání wíá urímémíñí nání uowárénapíñí eñagí nání o Goríxoyá wíá rókiamoarígfá náyóní xíxení imóníñomani. Seáyí e múroníñí.

27 Jono nání Bíkwi Goríxoyáyo ríwamíñí re níríní eáníñí, ‘Goríxo xegí xewaxomí re uriñiniginí, “Nioní gí xwíyíyá yaní wiowárímíáo joxí xámi nírímearí áamá nísaníñí epírí nání óñíñí nísimoia uníá nání uowárímíáríní.” uriñiniginí.’ Ríwamíñí e níríní eáníñí.” nuríñí

28 re uriñiniginí, “Nioní seararíñíñí. Jono áamá yeáyí seayimíxemeaníá nání aríowayá xwíá piaxíyo dání iwíaroní nání óñíñí imonjo eñagí nání áamá níní aiwí wo Jonomí seáyí e imóníñí

nání xirígíámani. E neri aiwí áamá gíyí gíyí nioní nixídiro Gorixoyá xwioxíyo páwiro yarígíáyí xwíyíá nioní nání wáí nurímeipírípí xwíyíá Jono wáí rímenípimi seáyí e imóníηagí nání áamá ayí onípí aiwí Jonomi ení seáyí e imóníηot.” uríηínigíni.

29 Áamá níní tíní takisí nání nígwí nearáparígíáyí tíní Jono wáí urímeiaríηagí aríá níwiro nisaníro Jono wayí umeaiaríná rípí urígíáníηí imóníni, “Gorixoxí wé róníηoxí óf nene uyíníni yaríηwaéne nání imófpí xixeni neamoíríní.” urígíáníηí imóníni.

30 E neri aiwí Parisiowa tíní ηwí ikaxí eáníηípí mewegíáwa tíní Jono wayí oneameainrí síηwí míwínípa neróná amípí Gorixo ‘Awa oépyí.’ yaiwífpimí ríwí umogíawixíni.

31 Jisaso ámi re uríηínigíni, “Ewayí xwíyíá pípí nírirí áamá agwí ríná ηweagíáyíné áamá wo wo Gorixo seyíné nání uowáraríηagí aiwí seyíné míseaimónaríηíyíné nání ‘Ayíníηí imóníni.’ rímíni? Seyíné píníηí imóníηot?” nuríri

32 re uríηínigíni, “Seyíné niaíwí rípiáníηí imóníηot. Niaíwí bia makeríá tíηí e níá neróná niaíwí bfbiami ríaiwá re uraríηot, ‘Nepiane webíí raríηagwí aí sepiayíné símíníηí míyaríηot. Nepiane ηwapé raríηagwí aí sepiayíné ámíxíá bí míyaríηot.’ rínarígíápiáníηí imóníηot.

33 Seyíné re egíapí nání ewayí xwíyíá apí seararíηíni. Seyíné Jono wayí níneameaia waríηo níbiríná aiwá nañ mínípa erí iniígí wainí mínípa erí yaríηagí síηwí níwíníro nání ‘Áamá royí imó xixéroaríηorfaní?’ rarígíáríni.

34 Seyíné áamá imóniṅáonì enì nìbirífná aiwá niri iniḡḡ niri yariṅagi ninaniro nánì re rarigáarinì, ‘O aiwá ení nerì nariṅorinì. Iniḡḡ wainí enì nariṅorinì. Ámá takisí nánì nigwí nearáparigfáwa tñnì áamá íwí yariḡḡ wínyí tñnì níkumixiniri emeariṅorinì.’ rarigáarinì.

35 E nerì aiwí oxí apíxí wínì wínì dḡḡ píranḡḡ neṅwipero Jono tñnì nionì tñnì nánì ‘Awaú naní yariṅi.’ yaiwiarigáarinì.” urḡḡnigḡnì.

Íwí inarḡḡ wími yokwarimí wiṅḡ nánirini.

36 Ámá Parisi wo Jisasomì yariḡḡ re wiṅḡnigḡnì, “Joxì ananì nionì tñnì ḡḡ aṅḡyo aiwá naniréwi?” urfagi Jiaso oyá aṅḡyo nípawiri aiwá naniri nánì wigí yariḡḡapa xwápḡyi níkrómáná nawínì aiwá naríná re enḡḡnigḡnì.

37 Apíxí íwí inarḡḡ wí, aṅḡ apimì ḡweaṅí “Jiaso Parisioyá aṅḡyo nḡweari aiwá narinì.” rinarḡḡagi arfá e níwiri sḡḡá tñnì sixí imixinḡḡ wá iniḡḡ dḡḡ naní eearḡḡ bí inḡḡwá nimeámì aṅḡ iwámì nípawiri

38 Jiaso síkwí tḡḡ e ríwí ríwámìnì éf nírómáná ḡwí nearfná xegí sḡḡwirixí Jiasoyá síkwí sosfáyo nḡyori í xegí dḡḡ sepiá tñnì kwíkwírímì nerì síkwíyo kíyí nímiaúnirì iniḡḡ dḡḡ naní eearḡḡpì níwayímómáná ḡḡnì níwiri e yarfná

39 Parisio, Jisasomì imání ikaxí urfo apíxí í e wiarḡḡagi níwínirì inimì re rinḡḡnigḡnì, “Ámá ro nepa Gorixoyá wfá rókiamoarḡḡ enánáyí, apíxí fá wiapḡyimixarḡḡ nánì xixenì níjḡá re imónipaxorinì, ‘Í apíxí íwí inarḡḡ wírini.’ yaiwipaxorinì.” Parisio inimì dánì e yaiwinarfná

40 Jisaso o xwioxíyo dání e yaiwiaríṅagí adadí nìwirí re uríṅínigíní, “Saimone, xwíyá bí orírímíní.” uráagí o re uríṅínigíní, “Nearéwapíyaríṅoxíní, ananí nìreí.” uráagí

41 Jisaso ewayí xwíyá rípi uríṅínigíní, “Ámá womí ámá waú nìbírí nìgwí urápígfísixíní. Wíto K500.00 urápírí wíto K50.00 urápírí neri nìṅweagíísáná

42 awaú ámí xíomí mìwipa eṅáná o nìwaúmíní ayá nurímíxírí nìgwí míní wíṅípi nání díní peá nìmorí kíkíá eṅínigíní. Ayínání awaú go go nìgwí míní wíṅo nání xwapí wimóníníṅo?” uráagí

43 Saimono re uríṅínigíní, “ ‘Nìgwí K500.00 urápíṅo, o xwapí wimóníníṅo.’ nìmónaríní.” uráagí Jisaso re uríṅínigíní, “Joxí díní xíxení neṅwíperí raríṅíní.” nurírí

44 apíxí tíámíní nìkínímónímáná Saimonomí re uríṅínigíní, “Apíxí rí nioní niaríṅí rí síṅwí wíneí. Nioní díxí aṅíyo fíwíapánáyí joxí negí yaríṅwápa mìníí iniíḡí bí síkwí sosíá igíá eánímínírí nání mìníapííní. E neri aiwí apíxí ríyí ḡí síkwí sosíáyo síṅwíríxí tíní igíá nìnearí xegí díá sepiá eṅí tíní nìkwíríṅoí.

45 Joxí ámá xwíyá báná negí yaríṅwápi kíyí mìnímíáúnííní. E neri aí í nioní nìwíapírí ṅweááíná dání síkwí sosíáyo kíyí nínímíáúga waríní.

46 Joxí negí yaríṅwápa yayí mìnípa neri raní bí míṅíyo mìníwayímóíní. E neri aiwí apíxí ríyí síkwí sosíáyo iniíḡí díní naní eaaríṅí bí níníwayímómáná ḡíníí nìṅoí.

⁴⁷ Ayínání nioní re raríṅí. Í íwí xwapí yagíí aiwí nioní ríxa yokwarímí wíá enagí nání í nioní nání xwapí níwimónírí nání naní e niarí. Ámá íwí xwapí mé bí onímiápi yarígíáyí nioní yokwarímí wíáná ayí nioní nání ení onímiápi wimónaríṅí. Saimonomí e nurírí

⁴⁸ apíxímí re uríṅíṅí, “Nioní díxí íwí yaríṅíyí ríxa yokwarímí síárí.” uráná

⁴⁹ ámá xfo t́nńi nawíní nńwearo aiwá narígíáyí re rńnígíawixí, “Ámá royí ‘íwí yaríṅíyí yokwarímí wiipaxonírí.’ nńyawińi rńa raríńi?” nńrńińi ro e yarńá

⁵⁰ Jisaso apíxímí re uríṅíṅí, “Jíxí díṅí nńkwíroaríṅí nání Goríxo yeáyí rńyimíxemeáńi. Ríxa kíkíá nńera ut.” uríṅíṅí.

8

Apíxí Jisasomí mńrańí wígííwa nánírńi.

¹ Jisaso Saimono t́nńi aiwá nńrńi nńweanńisáná ríxa sńá wí óráná o ańí wíyí wíyo xwíyńá yayí winípaxí Goríxo xwíoxńyo mńmeámí nerí píránńí umenńweanńa nání wáń nurímerí re urímenńnigí, “Seyńé íwí yarígíáyí rńwńmńi nńmamoro nńsanńi nńweáńi.” urímeanńá xfo xegí wiepńsarńí wé wúkaú sńkwí waú o t́nńi nawíní nemero

² apíxí wíwa ení o t́nńi nawíní nemero — Wíwa sńmńxí t́gííwamí Jisaso naní imńxírí wíwa imńo díṅí xńxéroarńí t́gííwamí mńxí umánńi wiarńíwa wígí yoń rńwarńi. Wí Mariańi. Ańí yoń Magídara dání enagí nání imí yoń

Magidara dánǵ Mariaíyǵ wírǵnǵnǵrǵnǵ. Í Jisaso imfó wé wíúmǵ dánǵ waú dǵnǵ xixéroarǵnǵ mǵxǵ umáǵnowárǵnǵrǵnǵ.

³ Apǵxǵ ámǵ wí Xusao —O mǵxǵ ináyǵ Xerotoyá bosǵwǵ worǵnǵ. Omǵ xiepǵ í xegǵ yoǵ Joanaírǵnǵ. Ámǵ wí Sasanaírǵnǵ. Íwa tǵnǵ ámǵ wíwa enǵ wigǵ nǵgwǵ tǵnǵ aiwá bǵ imǵmǵ ero Jisasomǵ tǵnǵ xegǵ wiepǵsarǵnǵowamǵ tǵnǵ mǵranǵ nǵwiayiro númǵ wagǵárǵnǵ.

Ewayǵ ikaxǵ witǵ siyǵ wiáronǵ nánǵrǵnǵ.

⁴ Oxǵ apǵxǵ obaxǵ anǵ ayǵ ayo dánǵ Jisaso tǵnǵ e nánǵ nǵbǵmiro awí eánarǵnǵná o ewayǵ xwǵyǵá rǵpǵ urǵnǵnǵnǵ,

⁵ “Ámá wo o xegǵ omǵnǵyǵo witǵ siyǵ nǵwiároa umǵnǵrǵ nánǵ nurǵ rǵxa xwǵá yunǵ ikǵxeárǵnǵnǵe pírǵnǵnǵ nǵwiárorǵ aǵ wí óyǵo piérorǵyǵ ámá wí óyǵo nǵpurǵnǵá xwǵrǵnǵwǵ osaxǵro inǵ nǵbǵrǵ mǵmánǵ erǵ enǵnǵnǵnǵ.

⁶ Ámǵ wí sǵnǵá ínǵmǵ yapǵnǵnǵáná xwǵá seáyǵ e onǵmiápǵ enǵyǵo piérorǵyǵ apaxǵ mé nerápǵrǵ nǵyapǵrǵ aiwǵ inǵǵǵ mǵrúnǵnǵagǵ nánǵ apaxǵ mé yǵweárǵnǵnǵnǵ.

⁷ Ámǵ wí emǵ pǵpǵnǵ arǵkiárǵnǵnǵe wiáronǵyǵ emǵ pǵpǵnǵyǵo dánǵ nawínǵ nerápǵmáná emǵ xenǵwirárǵnǵagǵ nánǵ witǵ ayǵ urǵ enǵnǵnǵnǵ.

⁸ Ámǵ wí xwǵá nanǵyǵo wiáronǵyǵ nerápǵrǵ nǵyapǵrǵ ná nǵwerǵnǵá aga dǵnǵ nǵmorǵ íá mǵropaxǵ wenǵnǵnǵnǵ.” Ewayǵ xwǵyǵá e nurǵrǵnǵá re urayǵnǵnǵnǵ, “Arǵá tǵǵtǵyǵné ewayǵ xwǵyǵá rarǵnǵá rǵpǵ nánǵ arǵá ókiarǵ nǵmónǵpoyǵ.” urayǵnǵnǵnǵ.

“Ripí nání ewayí xwiyíá seararíñini.” uríñf nániríñi.

⁹ Xegí wiepísaríñowa ewayí xwiyíá apí míkípi nání yaríñf wíaná

¹⁰ o re uríñinígini, “Xwiyíá eníá dání ‘Goríxo xwioxíyo mímeámí nerí seamenñweaníárini.’ níriri ínimí imóníñfpi nioní wíá searókiamoaríñini. E nerí aiwí áamá nioní dñf m+níkwíró wigí dñf tñni néra warígíáyí nioní ewayí xwiyíá nuréwapíyiríná wíá rókiamoagí Aisaiayoí ríñiño níriri ríwamíñf eañípa síñwí naníro aríá niro nero aiwí míkípi nání nífíá imónípi ríxini rí ewayí xwiyíáni uréwapíyaríñini.

Wití siyí wiáronf míkípi nání áwanf uríñf nániríñi.

¹¹ “Ewayí xwiyíá míkípi rípirini. Wití siyí nání ríñiñfpi ayí xwiyíá Goríxoyáníñf imónini.

¹² Áamá wí siyí óf manípámi piérotíyíñíñf imónini. Ayí xwiyíá Goríxoyá aríá níwiro aiwí axíná obo níbirí ayí xwiyíá oyápi dñf móána o yeáyí uyimíxemeanígini rí mirírakí níwirí xwiyíá oyá wigí xwioxíyo dání emí mímeámí yáraríñí ríni.

¹³ Áamá wí wití siyí sñá ínimí yapíñíñáná seáyí e xwíá onímiápi enáná wiároníyíñíñf imónini. Ayí xwiyíá Goríxoyá aríá níwiróná yayí níwiníri xídaníro yaríná xwiyíá ná ínimí pípiñíñíñf míwárinagí nání aníñf xídarígíámani. Xwiyíá oyápi xídaníro yaríñagí nání áamá wí níbéro nepa ení neáníro ríá xídaríñoini rí iwamíó wíwapíyíáná píni wiárarígíárini.

14 Ámá wí wítí siyí emí pípíñí aríkiáríníñe wiároníyíñíñí imóníñí. Ayí ení xwíyíá Goríxoyá aríá níwiro aiwí wigí yarígíápa síní nixídiróná amípí xwíáyo dájí nání dñí obíbxí moro ‘Amípí wí nioní mñmúropa oniní.’ yaiwiro amípí wí nání nñwimóníro ‘Aríge meámíáríani?’ yaiwiro néra nuríñáyí wítí emí nerápírí xewíríríñí yapí nimóníro aiwá ná nñyínírí aiwí wí yóy yaríñímaní.

15 Ámá wí siyí xwíá naní imóníñe wiároníyíñíñí imóníñí. Ayí xwíyíá Goríxoyá nání aríá níwiro dñí sípí wí mímáxíríñagíá nání míwáramó aníñí dñí níkwróro xáiwí á nixíríro neríñá aiwá ná wearíñípíñíñí imónarígíáríñí.” Wiepísaríñowamí ewayí xwíyíá míkípi nání áwaní e uríñínigíñí.

Ewayí ikaxí uyíwí nání uríñí náníríñí.

16 Awa “Jisaso ámá ayo aníñí yumí winíáríñí.” yaiwípíríxíñírí ámí ewayí xwíyíá rípi uríñínigíñí, “Ámá wo re yaríñímaní. Xegí ramíxí nímíxárorí síxí xwé wá nímearí upíkákwiáraríñímaní. Nímíxárorí xegí sá íkwianwíyo ínímí éxwíroáraríñímaní. Nímíxárománá ámá gíyí gíyí nñwiapíríñá ananí síñwí winípírí nání aiwá íkwianwíyo seáyí e taríñíríñí.” nurírí

17 re uríñínigíñí, “Amípí nñní ínímí imóníñí aiwí wíá ókíáná nñní síñání imónáná ámá nñní ‘Tí ayíríani?’ yaiwípíríáríñí.

18 Ayínání seyíné pñné aríá nñnirónáyí aríá píráníñí níríñí. Ámá gíyí gíyí nioní xwíyíá

raríná arfá niro diñf níkwírooro nero nijfá bí nímonírínáyf Goríxo ámí wí mìní winíñoí. Giyf giyf arfá mínipa ero diñf mìníkwíropa ero nerfínáyf ‘Nijfá rípi imóníñíni.’ yaiwinarígáfapi aí Goríxo api aí ámí nurápiníñoí.” uríñínigíni.

Jisasomí xínáí tñí xogwáowa tñí náníñíni.

¹⁹ Jisasomí xínáí tñí xogwáowa tñí o tñf e nání n-bíro ámá xwé obaxf omí epíroyf wíaríñagfá epówa mípáwipaxf enagf

²⁰ ámá wí áwanf re urígáfawixíni, “Díxí rínáí tñí rígwáowa tñí síñwí rananíro nání bífamí bíraiyf roñoí.” urfagfá aí

²¹ o re uríñínigíni, “Ámá re ñwíxapígáfá tiyf, xwíyíá Goríxoyá arfá wíro xixení ero yarígáfáyf, ayf gf inókiwáníñf nírxímeáowáníñf imóníñoí.” uríñínigíni.

Ípí imeamfkwf yaríñagf samíñf imíxíñf náníñíni.

²² Íná sía wiyimí Jisaso tñí xegf wíepísaríñowa tñí ewéyo nípixemoáníro o re uríñínigíni, “Ípíyo jfáriwámíni dání oxemoaneyí.” nuríñí nímeámí nuro

²³ ípíyo nímeámí warfíná Jisaso ríxa sá winfagf sá wenáná re eníñigíni. Rfíwípí xwé wí níweapírí ípíyo níxemí nuri ewéyo inígf mímeámí yaríná awa ríxa inígf namípaxf yaríñagf nainenímí

²⁴ nuro saíwíarf níwimáná re urígáfawixíni, “Neamemearíñoxíni, neamemearíñoxíni, ríxa inígf namianí añwí ayoríni.” uráná Jisaso níwíápínímearí imíñf yaríñfípimí tñí inígf reakfkwíí yaparíñfípimí tñí míxí nuríñí “Pfíni

wiárei.” uráná re enjinigini. Píni niwiáritíná iminjé mé neré iniigé saminjé weárité enjinigini.

²⁵ Ríxa iminjé mé neré iniigé saminjé weárité éáná o wiepísariḡowamé re uriniginini, “Soyiné diḡé minikwíropa pí nání yarigoi?” uríagi awa wáyé ero ududé ero nero re rinigéawixini, “Ámá royé iminjé téní iniigé téní sekaxé uráná ámáninjé aréa wíé royé goráni?” rinigéawixini.

Imó mǎxé umáínáná odipi iniigé naminjé nánirini.

²⁶ Awa ewépa nímeáa nuro ipí Gaririyo jíariwámíni anjé bi xegé yoé Gegesayé rininjépi tíḡé e niwiékínimearo

²⁷ Jisaso nayoari ríxa xwéáyo éé roḡáná ámá anjé apimé dánjé wo —Omé imó wí xixéroarigorini. Eníná dání iyaxé aiké miyíní néra urí anjé wíyo mḡweapa eré ámá xwáripá tíḡé ení ḡwearé yarigorini.

²⁸ O Jisasomé síḡwé níwíniríná xwamiáné nírité Jisasomé agwé ríwámíni nípkínimearé imé téní re uriniginini, “Jisasoḡé, níáíwé Nḡwá seáyé émé ḡweaḡoyáoxé, pí neaimíniré barinini? Nioní wauné re rírarinini, ‘Xeaninjé wí mḡneaikáripáni.’ rírarinini.” nuriré

²⁹ Jisaso sekaxé “Imóyiné ámá romé píni níwiáritimé úpoyé.” uríé enagi nání Jisasomé e nuriré —O imó íníná diḡé xixéroarinjé enagi nání xegé ámá omé íá níxero gwé wírí téní ainíxé ikaséa ininjé wírí téní níjiro awí menḡweaḡagéa aiwé gwé jíápi naríkiárimé imó ámá diḡé meaje nání sayá níméra wayarigorini.

30 Omí Jisaso yaríñf re winíñiginí, “Segf yof píxini?” urfagi imfowa xwé obaxf miróníñagfa nání re urígfawixini, “Negf yof Rijoniyf —Yof mfkf ayf mífxf nání xwé obaxf gwf mónarígfá nánirini. Yof e riníñwiní.” nuríro

31 waunf ríxíñf re urayígfawixini, “Joxi none mífxf níneamáñnowáriríná siriríkf yoparf bñ mimóníñfyi tñf e Goríxo xeaníñf neaikárínfe nání mífxf míneamáñnowáripáni.” nuríro

32 odípí xwé obaxf dífwíyo wíároáríníñagfa nífwiníro waunf re urígfawixini, “Imfone odípíyo rífwmíni oxíxérópoyinirí síñwf neaníríréini?” urfagfa o xe oépoyinirí síñwf winána

33 imfowa ámá omí pñni nífwiárimí nuro ámi odípíyo xíxéróaná re eníñiginí. Odípí ayf imegf aññni omífáyf sapípañfmi síwá néra ipíyo nípáwiro piyf egfawixini.

34 Ámá odípí awí mearoarígfáyf wigf odípí e éagfa nífwiníro wigf añf apimí nání éf nuro ámá e ñweagfáyo áwanf uríro ámá omíñfyo yarígfáyo áwanf urímero wíaná

35 ámá ayf “Pí rfa enoi?” nífyaiwiro síñwf winaníro nání nífbiro Jisaso tñf e nífremoro weníñf éfáyf winígfawixini. Ámá imfó xíxéroaríño riwo aikf yínirí dñf síxf yínirí nemána Jisasoyá síkwf tñf e éf ñweañagf nífwiníro wáyf nero yarfná

36 ámá Jisaso imfó mífxf umáñnowárfagf síñwf winífáyf Jisaso imfó sayá mearíñomí píraníñf wímíxfí nání repíyf nífwiróná

37 ámá ayf nfní añf Gegesa dánfyf tñni ámá

añf apimi midimidáni ηweagfáyf tñni wáyf xwé nikáriniro nání Jisasomi waunf re urígfawixini, “Nene pñni nñeawiárimí ouni.’ neaimónarini.” urfagfa o ámi ewéyo nípíxemoánri umñnri yarfná

³⁸ áma imfó mñxí umáinfo waunf rñxñf “Nioni tñni owaiyi.’ nimónarini.” urarñagf aí Jisaso xegf añf e nání nurowárirí re urññinigini,

³⁹ “Dixf añf e nání nurí Goríxo sífpi nání dixf ámayo repiyf nñwirí ηweari ui.” urfagf o Jisasomi pñni nñwiárimí nurí añf apimi nñpimñni Jisaso wiífpi nání repiyf wiemenñinigini.

Apíxf ragf anñf pwarñf wími nanf imíxirí miái penf wími nanf imíxirí enf nánirñni.

⁴⁰ Jisaso ámi ipiyo jfaríwámñni iwiékñnimeáána áma obaxf e epfroyf ero o nání xwayf nanri ηwearo egfáyf omí yayf nñwiro yarfná re enñinigini.

⁴¹⁻⁴² Áma ámná wigf rotú añf wiwá menweañf wo —O xegf yoí Jairasorini. Miái ná wímiñi xanorini. O nñbirí Jisaso yá síkwf tññf e nñpíkinímearí xfo xegf miái —Í xwiogwí wé wúkaú síkwf waú imónññirini. Í rñxa nñpémñnri yarññagf nání xano Jisasomi waunf rñxñf re urññinigini, “Gf miáimi nanf imíxirí nioni tñni gf añfyo nání nñwaniréwi?” urfagf o “Ananirini.” nuriri awaú óf e warfná áma e epfroyf egfáyf nuxfdíro Jisasomi íkwíkwierf warfná

⁴³ apíxf wí —Í xegf ragf anñf pwarfná xwiogwí wé wúkaú síkwf waú múronñirini.

Ámá obaxí nanjé imixaniro niyayirinjé aí nanjé wí mimóninjírini.

44 Í “Jisasoyá iyfáyoni amáf nírónirínáyí, ámi nanjé imónimfíni.” niyaiwia nixdíri ríwími dáni oyá iyfá sírífwíyo amáf rónáná re enjinigini. Ragí aninjé pwarinjé yeáyí síkiárinjínigini.

45 Yeáyí síkiáraná Jisaso re rinjinigini, “Amáf go nírónigo?” ríagi amá nini “Oweoi, nionimani. Nionimani.” nira waríná xegí wiepísarinjé wo Pitaoyí rinjono re urjinigini, “Neamemearinoxini, amá epíroyí nisiro ikwíkwierí nisiga warinjoí.” uríagi aiwi

46 Jisaso re rinjinigini, “Nepa amáf wo amáf nírónigoí. Nígé enjé eáninjé bí niníwárimí amáf womí nanjé imixfagi nainenirí nání rarinjini.” ríagi

47 apíxí í yumí mepaxí wimónfagi níwínirí óf néra anjwí e níbirí oyá símímanjíríwámíni nípkínímeari oxí apíxí níni síñwíyo dáni wíá re rókiamóninjínigini, “Níni gí ragí aninjé pwarinjagi nání Jisasomí amáf rónfíni. Omí amáf níróniríná ríxa nanjé imónfíni.” uríagi

48 o re urjinigini, “Miaé, jíxi dínjé nínikwírorí nání nanjé imónfíni. Ámi ayá mísínípa nerí kíkíá néra uí.” nuríri

49 síní ímí e uraríná amáf wo rotú anjé menweañoyá anjé e dání níbirí omí re urjinigini, “Uréwapíyarinjomí síní ayá wí murinjweapaní. Díxí miái ríxa péinjigini.” uríagi

50 Jisaso arfá e níwirí re urjinigini, “Díxí miái péf aiwi wáyí mepaní. Nioní dínjé níkwíróánáyí, í ámi nanjé imóníninjoí.” nurími nurí

51 anjyo nipawirina áamá wí nawini opawianeyiniri sinwí miwinipa nerí sa xegí wiepisariñí Pitao tñi Jono tñi Jemiso tñi miáimi xinái tñi xano tñi ayí tñini nipáwiro

52 áamá nini ñwí earo ámixía mero yariñagía nani Jisaso re uriñinigini, “Ñwí eariñgía pñi wiáripoyí. Niperi miwenini. Sa sá wení.” urána

53 ayí “Í rixa piyixini.” niyaiwiro nani ripía uríagía aí

54 o iyá wépami ía nimaxirimána imí tñi “Miá rixini, wiápnimeai.” urána re eñinigini.

55 Miái ami ñiñí sixí winána apaxí mé wiápnimeañinigini. Rixa wiápnimeána Jisaso xaniyaúmi “Aiwá bi umeaipiyí.” uríagí

56 ayaú ududí ikaríníagí Jisaso ñwí ikaxí re uriñinigini, “Aípagwí nioni éapi nani áamá wíyo áwaní muripani.” uriñinigini.

9

Wiepisariñyó eñí sixí weámixowárirí sekaxí urirí eñí nánirini.

1-2 Jisaso xegí wiepisariñí wé wúkaú síkwí waú awami “Awí eánipoyí.” nuriri awa simixí xixegíni naní imixipíri nani ero imíó nini mixí umánowáripíri nani ero epíria nani kwíyí bi niwiri eñí sixí eániñí bi niweámixowárirí re uowáriñinigini, “Soyné añí ayí ayo nemero Gorixo xwioxíyo mímeámí nerí seamenñwanía nani wáí urímero simixí yariñgíayo naní imixímero érixini.” nuowáririna

3 re uriñinigini, “Ami ami wagwí wagwí nuro urínipíri nani segí amipí bi nímeámí mupani.

Eranḡrani, íá árupianḡrani, aiwáraní, niḡwḡrani, iyíá wúkaúraní, niḡmeámi mupani.

⁴ Wáí nemeríná anḡ bimí niḡremorínáyí anḡ iwamíó nuro páwíḡáyo wéḡrixiḡni. Ríxa áamá anḡ apimi ḡweagḡáyo nuréwapiyimáná anḡ axiwámíni niḡweagḡísáná ‘Ámi anḡ bimí nání owaiyí.’ niyairínáyí anḡ axiwámí dání pḡni niwiárimí úḡisixḡni.

⁵ Wáí nurimerínáyí anḡ bimí niḡremoríná áamá e ḡweagḡáyí ‘Negí anḡ tíyo íwipápoi.’ miḡsearipa éánáyí, áamá ayí diḡí ‘Newanḡene ikárinḡwáyí nání awaú nene nání ámi mḡbipa episi nání iyí riýárfi?’ yaiwipḡri nání síkwíyo xwḡá síkḡ xéniḡpi pḡrí wiaíkímí niýárimí úḡrixiḡni.’ Sekaxí e nuríísáná enáná

⁶ awa omí pḡni niwiárimí nuro anḡ bi bimí nání numiro xwíyḡá nanḡ yayí winipaxḡpí wáí urímero simíxí egḡáyo nanḡ imíxiro néra ugḡawixḡni.

Xeroto Jisaso nání ayá síwḡ uroḡí nániriḡni.

⁷ Gapímaní Xeroto Jisasoyá wiepísarḡjowa yarigḡápi niḡpḡni nání aríá niwirí ududí niwiníri ḡweanáná áamá wí emímí api yarḡḡagḡa nání re níra ugḡawixḡni, “Jono xwáripáyo dání ríxa niwiáḡnímeari ríá yaríni?” níra waríná

⁸ áamá ámi wí re níra ugḡawixḡni, “Goríxoyá wḡá rókiamoagḡ Iraijaoyí ríniḡo, miḡpé anḡnamí peyiḡo ríxa síḡání nimóníri ríá yaríni?” níra waríná áamá ámi wí re níra ugḡawixḡni, “Eníná Goríxoyá wḡá rókiamoagḡá wo ríxa niwiáḡnímeari ríá yaríni?” níra warḡḡagḡa nání

9 Xeroto ududí nîwinîrî re rîñînigîñî, “Niîwanîñonî ráná Jonomî sîñwî mîñî wákwigíawixîñî. E nerî aiwî áamá nionî aríá e wiarîñá royí goríani?” nîrîrî Jisasomî sîñwî owîñîmîñîrî yayîñînigîñî.

Áamá 5,000 apimî aiwá mîñî wiñî nánîrîñî.

10 O xegí wáí wurîmeiarîgíáwa ámî xîo tîñî e nánî nîbîro wigí néra ugíápi nánî repîyí nîwimáná eñáná o awa tîñîñî nerîmeánîro áamá nîñî pîñî nîwiárîmî nuro wigípi anî wîyo xegí yoí Betîsaidayo nánî waríñá

11 oxí apîxí obaxí Jisaso tîñî wiepîsarîñowa tîñî anî apimî nánî pwarîñagíá nîwîñîro númî nuro omî wímeááná o yayí nîwirî xwîyíá “Gorîxo xwioxíyo mîmeámí nerî seamenñewaníá nánî seyíné nîsanîro étrîxîñî.” uréwapîyirî sîmîxí egíáyo nanî imîmîxîmí erî yaríñá

12 wiepîsarîñî wé wúkaú sîkwí waú sogwí nokepá imónáná Jisasomî nîbîro re urîgíawixîñî, “Áamá oní wówî re mîñweañagíá nánî áamá epíroyí egíá tîyí aiwá nîro sá wero epíri nánî omîñî anî amî amî mîrîñîmenîyo nánî uro anî apî apî ikwíróñîñîyo nánî uro oépoi.” uríagíá aí

13-14 o re urîñîñîñî, “Aiwá nîpîrî sewanîñoyíné mîñî wípoyí.” uríagi re urîgíawixîñî, “Negí aiwá xwé menîñî. Bisíkeríá wé wú eñáná peyí waúnîrîñî.” nurîro áamá oxí 5,000 e ñweañagíá nánî re urîgíawixîñî, “None nurane aiwá bî mepa neríñáyí, aríge mîñî wianíwîñî?” uríagíá o re urîñîñîñî, “Áamá

tíyo re urípoi, ‘Seyíné áamá 50 50 maxíríní wí e wí e nìṅweaxa úpoi.’ urípoi.” uríagi

¹⁵ awa axípi e uráná áamá níní 50 50 maxíríní wí e wí e nìṅweaxa nuro ṅweañáná

¹⁶ Jisaso bisíkerfá wé wú t́nì peyí awaú t́nì aṅínami weníṅf nìyáníríná aiwá api nánì Gorìxomì yayí nìwirì kwìkwìrìmí nerì xegí wìepìsarìṅowa yaṅf nìwìaupírì mìnì nìwìawaríná

¹⁷ áamá nínì nìníro agwí ímì uyíáná aiwá nìníro e t́ápiá wìepìsarìṅowa nìmeamero soxí íá wé wúkaú síkwí waú apimì aumaúmí yárigíawixìnì.

Pitao “Joxì Kiraisoxírìnì.” urìṅf nánìrìnì.

¹⁸ Síá wíyo Jisaso xegípi nìṅwearì Gorìxomì xwíyíá rìrìmí nìwirì xegí wìepìsarìṅowa x́fo t́nì ṅweañáná o yarìṅf re wìṅínìgìnì, “Áamá oxí apìxí nínì nìonì nánì gorìnì rarìṅo?” uríagi

¹⁹ awa re urìgíawixìnì, “Wí joxì nánì ‘Jono wayí nìneameaia uṅorìnì.’ rarìṅo. Ámì wí ‘Gorìxoyá wíá rókiamoagí Iraijaorìnì.’ rarìṅo. Ámì wí ‘Eṅíná Gorìxoyá wíá rókiamoagíá wo rìxa wíápínìmeáfrìnì.’ rarìṅo.” uríagíá

²⁰ o re urìṅínìgìnì, “Ayí e nìníro aiwì sewanìṅoyíné nìonì nánì gorìnì rarìṅo?” uríagi Pitao re urìṅínìgìnì, “Joxì Kiraisoyì rìnìṅoxì, áamá Isìrerene yeáyí neayimìxemearíá nánì negí aríowayá xwíá piaxíyo dánì iwìaroníoyì rìnìṅoxìrìnì.” urìṅínìgìnì.

Jisaso áwaní “Nìnípìkipíríárìnì.” urìṅf nánìrìnì.

21 Pitao e uríagi aí o ñwí ikaxí nuriri arfá jiyikí nori re uriniginí, “Aga bi onimiápi áamá wíyo muripani.

22 Áamá imóniñáoni xeaniñí obaxí nikáripíríarini. Negí Judayí mebáowa tñni apaxípániñí imónigíá xwéowa tñni ñwí ikaxí eániñipi mewegíáwa tñni nioni ríwí nímóaná wa nípikipíríarini. E neri aiwi sía wíyau wíyi óráná ámi wiápnimeámíarini.” uriniginí.

23 Xwíyá rípi eni nowamini urayiniginí, “Áamá goxi goxi ‘Jisasomi ouxídmini.’ niyaiwirináyí, re éirixini. Amípi ‘Nioni nigípi nání oemini.’ yaiwíyí dñí peá nimorí re yaiwíríxini, ‘Nioni Jisasomi xídaríagí nání áamá wí xeaniñí niri nípikirí ninirí aí ayí ananirini.’ niyaiwiri nioni nixídíirixini.

24 Áamá goxi goxi nioni Jisasomi dñí niwíkwírori xídaríagí nání nípikipíríxini xewanínoxí éf nimenirináyí dñí niyimíñí imóniñí aníñí ñwearíá nání mearfámani. E neri aiwi áamá goxi goxi éf mimenípa neri ‘Nioni Jisasomi dñí niwíkwírori xídaríagí nání ninípikirónáyí, ayí ananirini.’ yaiwiaríñí goxi goxi dñí niyimíñí imóniñí aníñí ñwearíá nání mearfáriní.

25 Áamá wo nioni mñixídí iyíá fá nigwí amípi emeámíniri nánini néra nuri nimeáisáná xewaníño aníñni ikeamónáná oyá amípi aníñí nixiriri ñweanfáraní? Oweoi!” nuriri

26 re uriniginí, “Áamá nioni nání ayá siniri xwíyá nioni raríñápi nání ayá siniri neri nání mñixídípa yaríñí goxi goxi áamá imóniñáoni ámi

nɪweapɪrɪnáná ikɪnɪŋáonɪ weapɪrɪ wɪ́á nionɪyá tɪnɪ gɪ́ ápoyá tɪnɪ anɪnájowayá tɪnɪ nɪpɪróá weapɪrɪ emfáonɪ enɪ joxɪ nánɪ ayá nɪnɪrɪ re rɪrɪmɪfárɪnɪ, ‘Oweoɪ, nionɪyáoxɪmanɪ.’ rɪrɪmɪfárɪnɪ.

27 E nerɪ aiwɪ wiyɪné re rogɪ́á tiyɪné sɪnɪ mɪpepa egɪ́ámɪ enjáná Gorɪxo xwioxɪyo mɪmeámɪ nerɪ seamenɪweanɪfápi wiyɪné sɪŋwɪ wɪnɪpɪrɪfárɪnɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ.

Jisaso nikɪnɪrɪ xegɪ́ bɪ imónɪŋɪ nánɪrɪnɪ.

28 E nurɪsáná rɪxa sɪ́á wé wɪ́úmɪ dánɪ wáú wo óráná o Gorɪxomɪ xwɪyɪ́á rɪrɪmɪ́ winɪ Pitaomɪ tɪnɪ Jonomɪ tɪnɪ Jemisomɪ tɪnɪ nɪwirɪmeámɪ dɪ́wɪ́ xwé bɪmɪ nánɪ nɪyɪro

29 o Gorɪxomɪ xwɪyɪ́á urarɪnáná re enɪnɪgɪnɪ. Xegɪ́ sɪ́mɪmanɪ́ xegɪ́ bɪ́ írɪrɪ rapɪrapɪ́ yɪnɪŋú enɪ apɪ́á werɪ́ ápiánɪwɪnɪŋɪ́ xwɪnɪ́á earɪ nerɪ enjáná re enɪnɪgɪnɪ.

30 Ámá pɪ́né o tɪnɪ nawɪnɪ xwɪyɪ́á rarɪgɪ́íwáúyɪ́ —Awaú Gorɪxoyá wɪ́á rókiamoaagɪ́íwáú Moseso tɪnɪ Irajao tɪnɪrɪnɪ.

31 Awaú ikɪnɪgɪ́íwáú éf nɪrónapɪrɪ Jisaso tɪnɪ o xwɪ́á tɪ́yo pɪ́nɪ nɪwiárɪmɪ́ ámɪ anɪnámɪ nánɪ nɪpeyɪrɪnáná Jerusaremɪyo perɪ́ ámá nɪyonɪ nánɪ wɪ́rɪ enɪfápí nánɪ xwɪyɪ́á rɪnarɪnáná

32 Pitao tɪnɪ nɪkumɪxɪnɪrɪ emearɪgɪ́íwáú tɪnɪ xámɪ sá winarɪŋagɪ́ sá wegɪ́áwa, sainɪ́owa nɪwiápɪnɪmearo wenɪŋɪ́ éfáyɪ́ wɪnɪgɪ́fawɪxɪnɪ. Jisaso ikɪnɪŋo roŋagɪ́ nɪwɪnɪro ámá nawɪnɪ rogɪ́íwáú enɪ nɪwɪnɪro

33 awaú Jisasomɪ rɪxa pɪ́nɪ nɪwiárɪmɪ́ wanɪrɪ yarɪŋagɪ́ nɪwɪnɪro Pitao dɪ́ŋɪ́ nɪpɪkwɪnɪ́ mɪmó “Píoɪ urɪmɪ́nɪ?” nɪrɪnɪrɪ́ Jisasomɪ́ úrapɪ́ xwɪyɪ́á

re uriniginini, “Neamemearinoxini, none re ninwearina nanirini. Anj pipaki wikaú wí, joxi nani wiwayi, Moseso nani wiwayi, Irajao nani wiwayi oseamiriyaneyi.” nuriri

³⁴ sini e urarina agwi wi niyapiri awami ritf wiminiri yarinqagi niwiniro wayi yarina

³⁵ agwi apimi dani xwiya bi re riniginini, “Gí niaiwi royo, niwaninoni rípeanjaomi aría wipoyi.” rana

³⁶ weninji éfayi winigfawixini. Jisaso xegí xewini roqagi niwiniro xwiya marí wiwaninowa sinwi winíapi nani ina ama wíyo awanj muripa egfawixini.

Íwí imó dinj xixeroarinj womi nanj imixinj nanirini.

³⁷ Sá e wegíawa wíapi tñni niwiápnimeami dífwo wepaná oxí apixí obaxí epíroyí egfayi o tñni óróf niniro

³⁸ ama api epíroyí egfapimi dani wo niwiápnimeari ráiwa re uriniginini, “Nearéwapiyarinoxini, gí iwomi sinwi owininiri nani wauní rixinj rirarinini. O gí niaiwi ná wonirini.

³⁹ Imó xixeroána o makirfwi nimori rixa meanj neari móána sinapixwini iwéniri meákíkwíá eri yarina omi xwirixwiría nikixeri rixa ayapini mewinarinqagi niwinirina pñni wiárarinirini.

⁴⁰ Dixí wiepisarinowami wauní rixinj ‘Imó gí iwomi xixeroarinyí mixí umáinowárpoyi.’ uría enqagi aiwi awa wí e epaxí menini.” uríagi

41 Jisaso re riŋinigiŋi, “Ámá agwi tiyíné ŋweagfáyíné, nioni dŋf minikwíropa ero xeŋwíni moro yarigfáyíné, ‘Jisaso íníná renini nene tŋni niŋwearane arírá neainfárini.’ riyaiwiarŋoi?” niriŋi xanomi re urŋinigiŋi, “Dixí íwo aŋwi re niŋeámi bei.” urfagi

42 íwomi sŋni niŋeámi baríná imfó meanf eááná sirirŋwí néra piéróagí aí Jisaso imfómi mŋxí numáinowárimáná niaíwomi nanf niwimixiri ámi xanomi mini wiŋinigiŋi.

43 Mini wíáná ámá nŋni Gorixoyá eŋf eániŋf Jisaso éfpi náni ududf nero “Ayikwíraní?” yaiwigfawixini.

Ámi áwanf “Niŋipikipírfárini.” urŋf nániriŋi.

Ámá nŋni Jisaso yarŋipi náni ududf yaríná o wiepisariŋowami re urŋinigiŋi,

44 “Píránŋf arfá nípoyi. Nioni arfá eŋyo searémoariŋini. Aŋnamí dánf ámá imóniŋáoni ámá wíyo miyf nuripírfárini.” urfagi aiwi

45 awa xwiyfá api Gorixoyá dŋf tŋni ínimi imóniŋagi náni píranŋf niŋfá mimónipa nero mfkípi náni yarŋf wianiri éfáyf wáyf niwiro náni masifá wigfawixini.

“None go go seáyí e imónirfenŋoi?” riŋigfá nániriŋi.

46 Wiepisariŋowa ximiximf niniro “None go go seáyí e imónirfenŋoi?” rinarná

47 Jisaso wigf xwioxfyo adadf niwiri awa e yaiwiarŋagfá niwiniŋi náni niaíwí bi niŋeari xfo tŋf e éf nuráiriŋi

48 awamî re urîñîñigîñî, “Ámá woxî goxî goxî nionî nîñîxîdîrî nânî nîaiwî rîpîmî peayî mîwianî wéyo nîmerîñáyî apîmîñî mîmearîñîñî. Nionî enî wéyo nîmerî gî ápo nîrowárénapîñomî enî wéyo umerî yarîñîñî. Soyîné woxî ‘Nionî awamî ínîmî nîwurîñîrî sanî ourápmîñî.’ yaiwinarîño oyî seáyi e imónîñorîñî.” urîñîñigîñî.

“Ámá mîdánî mîró segî tîámîñî imónîgîáyîrîñî.” urîñîñîñîñî.

49 Wiepîsarîñî Jono re urîñîñigîñî, “Neamemearîñoxîñî, none ámá wo yoî joxiyá nîrîrî imîó mîxî umáñnowárarîñagî sîñwî nîwîñîrîñá o none mîneaxîdîpa nerî yarîñagî nânî mepa oenî urîñwanîgîñî.” urîñagî aí

50 Jisaso re urîñîñigîñî, “Ámá orîwámî dánî mîró segî tîñîmîñî imónîñorîñî. Ayîñánî e mepa oenîrî pí nânî urîgîawîxîñî?” urîñîñigîñî.

“Omî mîrañî mîwîpa oyaneyî.” rîgîáyîñîñîñî.

51 Rîxa Gorîxo Jisasomî añîñamî nânî wirîménapîñî añwî e imónîñáná Jisaso dîñî “Nionî Jerusaremîyo nânî oumîñî.” nîkwîrómî nurîñá

52 xwîyîá yanî wiowárîfî wî xîomî xámî umeapîrî nânî urowáráná awa nuro añî ámá wigî yoî Samariayî —Ayî Isîrerîyî tîñî xepîxepá rónîgîáyîrîñî. Ayîyá añî bimî nîrémoro Jisaso rîwîyo bîñî nânî amîpî píranîñî imîxanîro éfáyî

53 ámá añî apîmî ñweáyî Jisaso Jerusaremî nânî umîñîrî yarîñagî nîwîñîro “Mîrañî bî owianeyî.” mîwimónî yarîñagî

xámi xegí á máyo nurí yayí owiemeniri síḡwí naneí.” uríagi aí

⁶² Jisaso ewayí xwíyíá rípi uríḡnigini, “Á má omiḡí meariḡí wo níkinimóniri ríwími dání síḡwí anána xíto omiḡí meariḡípi xixeni waríḡmaní.” nuriri re uríḡnigini, “Joxi eni diḡí nini kwírori nini xídíísáná ámi níkinimóniri amípi joxi píni wíaríyí meámiri nání diḡí nímori neríináyí, omiḡí Gorixo nání píraníḡ míwiipa eri oyá xwioxíyo páwipaxí mepa eri imóniḡni.” uríḡnigini.

10

Á má 72 nírfearí yaxwí uowárapíḡ nániri.

¹ Jisaso e nurimáná á má ámi wíyo 72 nírfearí aḡí xíto uníá ayí ayo nání waúni waúni xámi umeapíri nání nuowárapíri

² re uríḡnigini, “Á má nioni xwíyíá yaní seaiapowáráyí, ayí aiwá yóí píripírí niri mni paxíniḡ imónini. E nerí aiwí á má seyíné aiwá api mípíri nání obaxí mimóniḡo. Ayínání Gorixo á má wíni eni aiwá mípíríniḡ nímoniro xwíyíá yayí winipaxípi yaní wiowáripíri nání yaríḡ wípoi.” nuriri

³ re uríḡnigini, “Soyíné óí nioni searíayo úpoi. Á má wí síwí sayí sipísipí roanaríḡápániḡ seaipíríe nání searowáraríḡni.” nuriri

⁴ re uríḡnigini, “Nuróná níḡwí wowí bírani, íá árupianí wúraní, síkwí súraní, nímeámi mupani. Óí e á máyo níwiniíná yayí níniro e éf mḡweapaní.

5 Anjé wiwámi nípáwiríná yayí nìwirí xámi re uríírixini, ‘ “Seyíné Goríxoyá diñí tñni nìwayíróniro oñweápoi.” neaimónarini.’ uríírixini.

6 Anjwámi xiáwo saníño imóniñagi nìwiníríná xwíyá yayí nìwiríná e uríápi mídídí mikíxepani. Anjé xiáwo saníño mimóniñagi nìwiníríná yayí api mídídí wikíxérixini.

7 Anjé giwi giwámi nípáwiro niñwearíná aiwá tñni iniigí tñni seaiapápi anani niniro ñweárixini. Ayí rípi nánirini. Ámá ñgwí omiñí neríná ñgwí meariğápa soyíné wáf nemero nioni omiñí niniiríná iniigí tñni aiwá tñni seaiapáyí ñgwíniñí wayíá nípírárini.” nuriri xegí wiepísarínowa aiwá oneaiapípoiñiri anjé wiwá wiwámi emepírixiniñiri ámi re uríñinigini, “Anjé wiwámi nípáwiro ñweáfiwámi dáni anjé axípimi ámi wiwámi ñweaniro nani mupa érixini.

8 Anjé gípi gípimi nírémoríná aiwá míranjé seaianiro ‘Anjéyo nani eini.’ niseairimi úfáyo númi nuro pí pí aiwá seaiapápi sa anani níírixini.

9 Anjé apimi simixí yaríğáyo nanjé wimixiro ‘Goríxo xwioxíyo mímeámí nerí píraníñjé seamenñweaná anjé ayo enagi nani nisaníro ñweárixini.’ uríro érixini.

10 E nerí aiwi anjé gípi gípimi nírémoríná ayí niseairímeámí wigí anjéyo nani míseupa éaná nuro óf anjé apimi nani iníñiyimi dáni re uríírixini,

11 ‘Seyíné diñí re mopíri nani, “Goríxo xwioxíyo mímeámí nerí píraníñjé

neamenweám+niri éf aiwi nene api nán+
m+neaimónar+ηag+ nán+ xfo xean+ηf
neaiap+n+fá+r+ani?” yaiwip+r+ nán+ xw+á sik+
seg+ an+ r+pimi dán+ aí neg+ síkw+yo xén+η+p+
p+r+ wiaíkm+ seasiar+ηw+n+.’ urí+r+x+n+.” nur+r+

¹² re ur+η+nig+n+, “Nion+ aga nepa searar+η+n+.
Gor+xo áma n+yon+ mí ómóm+x+m+ en+áyimi
áma an+ Sodom+ ηweaag+áy+ —En+ína Sodom+
ηweaag+áy+ r+án+ níkir+óa war+ηag+a Gor+xo
an+nam+ dán+ r+á mam+ów+arán+ n+yon+ r+á
n+η+nig+n+. S+á ayim+ ayo Gor+xo xean+ηf
xw+é n+wir+ aiwi áma soy+né ar+á m+seai xe
óupoy+n+r+ síηw+ sean+áyo Gor+xo xean+ηf
n+wir+n+ Sodom+ ηweaag+áyo r+n+ηf win+n+áp+
t+n+ x+xen+ win+n+fámani. Seáy+ e múron+fá+r+n+.

*An+ bi bimi ηweáy+ xfo m+ diηf
m+iw+kw+roar+ηag+a ur+ewap+y+ηf nán+r+n+.*

¹³ “Is+rer+y+né ‘Gor+xo nene nán+ aga
wimónar+n+.’ yaiwinar+ηag+a aí xean+ηf o
seaikár+n+fá+p+ ay+kw+ meηag+ nán+ diηf síp+
oseain+. Is+rer+y+né an+ yo+ Korasin+y+ r+n+η+yo
ηweag+áy+né t+n+ an+ yo+ Bet+saida ηweag+áy+né
t+n+ awey+! S+á w+y+ sey+né maj+á seaór+n+fá+r+n+.
Émá+y+ an+ yo+ Taiay+ r+n+η+yo ηweáy+ t+n+
Saidon+y+ r+n+η+yo ηweáy+ t+n+ em+m+ nion+
seaíwap+y+ηáp+ síηw+ n+win+ro síηwir+y+, ay+
en+ína n+san+ro iy+á ír+kw+ wú pán+ro r+á uráw+yo
iwieán+ro yan+r+ eg+fá+r+n+.

¹⁴ Gor+xo áma n+yon+ xean+ηf win+áyimi
xean+ηf Taia ηweáyo t+n+ Saidon+ ηweáyo t+n+
win+fá+p+ t+n+ sey+né seaikár+n+fá+p+ t+n+ ax+p+

imónínfámani. Seyíné seaikárinfápi seáyi e múronfáriní.

¹⁵ Isíreriyíné, Kapaneami ηweáyíné ‘Gorixo anjínami nání níneameámí neayínfáriní.’ níyaiwiro seáyi e riyaríñoi? Ríá aníñf wearíñfyo níseamamówárinfáriní.” nurírí

¹⁶ wiepísaríñfyo ámi re uríñiniginí, “Ámá gíyí gíyí soyíné wáf urímearíná arfá seaífáyí nioní ení arfá niaríñoi. Gíyí gíyí arfá míseaipa éfáyí nioní ení arfá m+níaríñoi. Nioní arfá m+nípa éfáyí Gorixo, nírowárenapíñomi ení arfá m+wiaríñoi.” uríñiniginí.

Ámá 72 imónígfáwa ámi Jisasomí wímeagfá náníríní.

¹⁷ Ámá 72 urowárapíñfíyí ámi díñf yayí níyaiwia níbīro Jisasomí níwímearo re urígawixíní, “Ámínáoxíní, ámá imfó díñf xixéroaríñfyo aí none yof joxíyá nírirane míxí umáinowáraná ananí arfá níneaimí éf waríñoi.” urfágfa

¹⁸ o re uríñiniginí, “Soyíné imfóyo míxí umáinowáraríná nioní Seteno —O imfóyo xiráóníñf imóníñoríní. O ápiañwíníñf anjínami dání piérónaparíñagi wíníñaniginí.

¹⁹ Arfá nípoyí. Nioní ení síxí eáníñf seaiapowárinjá enagi nání soyíné weaxfá tñní wáre tñní ananí xórórf ero Seteno, íwf oépoyínírí seaíwapíyaríñomi ananí xórórf wiro epaxíríní. E yarfná wí xwírífá seaikíxenfámani.

²⁰ E nísearírí aiwi imfó xixéroaríñfyo míxí umáinowáraná arfá níseairo éf warígfá enagi nání seáyi e nímoníro yayí mepaní. Sa rípi

nánini yayí époyí. Anínamí íkwí ámá wé róniñyí nání ñwirárininínamí segí yoí ení ñwirárininíagí nání yayí époyí.” uriniginí.

Gorixomí seáyí e umení nánirini.

²¹ Kwíyí Gorixoyápi ukikayonagí nání axíná yayí seáyími dání nerí Gorixomí re uriniginí, “Gí ápoxni, xwá imixiri anína imixiri enoxini, wiewisariñowa yarigá api nání ámá seáyí e nimóniro ‘Nioni nigípi dñí ríxa nijá imóniñáoni nání go níwapiyiního?’ riníayo joxi yumí wirí ámá ‘Nioni niaíwoníñí nimónirí majá imóniñáoni nání anani níwapiyí.’ riníayo joxi wá rókiamorí yarinoxí enagí nání seáyí e rímeariñini. Ápe, joxi ‘E oemni.’ simónariñagí nání rariñini.” nuriri

²² re riniginí, “Gí ápo amípi xwá rirími nírímini yaníwá nání fániní niepíxíniasiníriní. Ámá wo Gorixomí xewaxo nání xixeni nijá mimónini. Gí áponí xixeni nijá imónini. Ámá wo ápo nání ení nijá mimónini. Xewaxonini nijáriní. Ámá ‘Xewaxoní gí ápo nání wá orókiamómíni.’ yaiwíáyí, ayí ení gí ápo nání nijá imóniho.” nuriri

²³ níkinimónirí xegí wiewisariñowa wigípi ñweañagá síñwí níwinirí awamini re uriniginí, “Amípi nioni erí xwíyá riri yarínápi soyíne síñwí nanayíápi nání Gorixoyá dñí tñni yayí seáyí e dání seainipaxíriní.

²⁴ Gorixoyá wá rókiamoagá obaxíyí tñni míxí ináyíyí tñni amípi soyíne síñwí nanarigápi ‘Síñwí owínaneyí.’ níriro aiwí wí síñwí

m+iw+in+pa ero am+i+pí soy+né ar+á niar+ig+á+pi
 ‘Ar+á owianey+i.’ n+i+ro aiw+i wí ar+á m+iw+ipa
 ero yag+á+r+i+n+i. Ay+i+n+á+n+i soy+né yay+ seáy+i+m+i d+á+n+i
 seain+i+pax+í+r+i+n+i.” ur+i+ñ+i+n+i+g+i+n+i.

*Eway+ íkax+ Samariay+ wo xehw+ wom+i wá
 wian+i+ñ+i+n+i+n+i.*

²⁵ Ámá ñw+ íkax+ eán+i+ñ+i+pi meweg+á wo “Jisaso
 en+ eán+i+ñor+fan+i? Iwam+ó owíwap+i+yim+i+n+i.”
 n+i+yaiwiri+ n+iwiáp+i+n+i+meari+ re ur+i+ñ+i+n+i+g+i+n+i,
 “Nearéwap+i+yari+ñox+i+n+i, nion+i ar+ire neri+ ñ+i+ñ+i
 n+i+y+i+m+i+ñ+i+ t+ñ+áon+i imón+i+m+á+r+i+n+i?” ur+í+agi

²⁶ Jisaso re ur+i+ñ+i+n+i+g+i+n+i, “Ñw+ íkax+ eán+i+ñ+i+pi
 ar+ire n+i+r+i+n+i+r+i eán+i+n+i? Jox+i fá n+i+ror+í+n+á ar+ire
 r+i+n+i+ñ+agi roar+i+ñ+i+r+i+n+i?” ur+í+agi

²⁷ o re ur+i+ñ+i+n+i+g+i+n+i, “Re n+i+r+i+n+i+r+i eán+i+n+i, ‘Jox+i
 ñ+i+x+ Ámin+á Gor+i+xom+i ñ+i+ñ+i+ six+ nuyiri+ ner+í+n+á
 ñ+i+x+ xwiox+ o n+á+n+i yay+ osin+i+n+i+r+i er+i en+ six+
 eán+i+ñ+i+ t+ñ+i x+í+d+i+r+i ñ+i+ñ+i+ t+ñ+i pí+r+á+n+i+ñ+i wíkw+i+r+or+i
 é+i+r+i+x+i+n+i. Jiwan+i+ñox+i ñ+i+ñ+i+ s+i+pí inar+i+ñ+i+pa ámá
 jox+i t+ñ+i ñ+weag+á+y+ n+á+n+i en+i ax+í+pi sin+í+w+i+n+i+g+i+n+i.’
 n+i+r+i+n+i+r+i eán+i+n+i.” ur+í+agi

²⁸ Jisaso re ur+i+ñ+i+n+i+g+i+n+i, “Jox+i x+i+xeni+ rari+ñ+i+n+i.
 E ner+í+n+áy+ ñ+i+ñ+i+ n+i+y+i+m+i+ñ+i+ t+ñ+ox+i nimón+i+r+i an+i+ñ+i
 ñ+wear+á+r+i+n+i.” ur+í+agi

²⁹ ñw+ íkax+ eán+i+ñ+i+pi mewen+o ámá n+í+n+i xe-
 wan+i+ñ+o n+á+n+i re oyaiwí+poy+i+n+i+r+i “O ñw+ íkax+
 eán+i+ñ+i+pi t+ñ+i x+i+xeni+ ámá x+í+o t+ñ+i ñ+weag+á+y+
 n+á+n+i ñ+i+ñ+i+ s+i+pí n+iwiri+ ar+í+r+á wiar+i+ñor+fan+i?” oy-
 aiwí+poy+i+n+i+r+i ám+i yari+ñ+i+ re wi+ñ+i+n+i+g+i+n+i, “Ámá
 nion+i t+ñ+i nawí+n+i ñ+weañ+wáy+ g+i+y+í+r+fan+i? Ámá g+i+y+

nánì nìwaniḡonì dḡḡ sḡpí inarḡḡápa dḡḡ sḡpí axḡpì e ninḡḡoḡ?” Yarḡḡḡ e wíáná

³⁰ Jisaso ewayḡ xwḡyḡá rḡpì urḡḡḡnigḡḡḡ, “Ámá wo aḡḡ yoḡ Jerusaremḡyḡ pḡḡḡ nḡwiárḡḡmḡ aḡḡ yoḡ Jerikoyḡ rḡḡḡḡyḡo nánì wearḡḡná re eḡḡḡḡḡḡḡ. Ámá ámáyá amḡpí ḡwḡ oxaurápaneyḡḡḡro yarḡḡḡá wa omḡ ḡá nḡxero xegḡ rapḡrapḡ wirḡḡro iwanḡḡ mépero rḡxa napénḡmearḡḡná pḡḡḡ nḡwiárḡḡmḡ ugḡawixḡḡḡ. Rḡxa numáná eḡáná

³¹ apaxḡpánḡḡḡ ḡmónḡḡḡ wo enḡ óḡ axḡyimiḡ nḡwerḡḡná wenḡḡḡḡ éḡyḡ wḡḡḡḡḡḡḡḡḡ. Iwanḡḡ mépéḡo daiwo wenḡḡḡḡ nḡwḡḡḡḡḡḡ arḡḡá bḡ mḡwí orḡwámḡ dánḡ múroḡḡḡḡḡḡḡḡ.

³² Ámḡ Judayḡ wḡḡḡ yoḡ Ripaiyḡ rḡḡḡḡḡáyḡ wo — Ripaiyḡ Gorḡxo nánì rḡdḡyowá yarḡḡḡḡwámḡ arḡḡá wiarḡḡḡḡáyḡḡḡḡḡ. Ripaiyḡ rḡḡḡḡḡá wo iwanḡḡ mépéḡo weḡe nḡrémoriḡ nḡwḡḡḡḡḡḡ aiwḡ o enḡ orḡwámḡ dánḡ múroḡḡḡḡḡḡḡḡ.

³³ E nerḡ aiwḡ ámá Samariayḡ wo —Samariayḡ tḡḡḡ Judayḡ tḡḡḡ eḡḡḡá dánḡ xepḡxepá rónagḡárḡḡḡḡ. Samario enḡ aḡḡ wíyo nánì nurḡḡḡná wḡḡḡḡḡḡḡḡḡḡ. Ámá iwanḡḡ nearḡ tḡo riwo wenḡḡḡḡḡ nḡwḡḡḡḡḡḡ omḡ wa nḡwianḡḡḡ

³⁴ aḡwḡ e nurḡ iniḡḡḡ wainḡ bḡ tḡḡḡ ranḡ bḡ tḡḡḡ iwanḡḡ weáḡáyo gḡḡḡḡ wirḡ wḡá utḡḡḡ nemáná nḡmḡeyoariḡ xegḡ dogḡyo seáyḡ e nḡḡwirárḡḡḡ nḡmeámḡ aḡḡ ámá amḡ amḡ dánḡ nḡbiriḡ wéḡrḡxḡḡḡḡḡḡ mḡḡḡḡḡḡḡḡ wiwámḡ nánì nurḡ e meweḡo

³⁵ wḡḡápiḡ tḡḡḡ íkwḡ wḡḡḡḡxáú nḡroariḡ anḡwámḡ mearḡḡomḡ nḡwiriḡ re urḡḡḡḡḡḡḡḡḡḡ, ‘Ámá romḡ nḡgwḡ rḡnamḡ dánḡ píránḡḡḡḡḡ méḡḡḡḡḡḡḡḡ. Rḡna

anipá imónáná o nání joxí díxí nígwí xwiríá ikixéánáyí ámí nioní nìbiríná nioniyá xixení mìní siapímfaríní.' urìnjìnjìní." Jisaso ewayí xwiyíá apì nurimáná

³⁶ ηwí ikaxí eánìjìpì mewenomi yarìjì re winìnjìnjì, "Joxí dìjì arìre yaiwiarìjìnjì? Iwanjì nearì tòmí ámá waú wo nìwinìro aí awa go o tìnì ηweagíá wónìjì nimónìrì arìrá winìnjìnjì?" uráná

³⁷ ηwí ikaxí eánìjìpì mewenomi re urìnjìnjì, "Ámá nìwinìríná wa nìwianìrì nanjì wiìjo o tìnì ηweagíá wónìjì imónìnjìnjì.' nimónarìnjì." uríagì Jisaso "Joxí enì nurì axìpì e néra úìrìxìnjì." urìnjìnjì.

Mataí tìnì xìnapí Mariaí tìnì nánìrìnjì.

³⁸ Jisaso wiepìsarìjìyí tìnì ótyo nuróná anjì bimì rémóáná apìxí wí Mataiyì rìnjì aiwá míranjì winì xegí anjìyo nánì nìwirìmeámì nurì ηweanáná

³⁹ í xegí xexìrìmeái Mariaiyì rìnjì nìbirì Jisasoyá sìkwí tìjì e nìηweámáná oyá píné aríá wiaríná

⁴⁰ Mataí aiwá rìyamí emìnìrì yaríná upupígí winarìjìgì nìbirì Jisasomì re urìnjìnjì, "Ámìnáo xìnjì, nínnì aiwá rìyamí yaríná gí nìrìxìmeái pínì nìnjìwiarìmì nìbirì 'Ayí ananìrìnjì.' rìyaiwiarìjìnjì? Í sanjì nìrápìnjì nánì urowárèapeì." uríagì

⁴¹ Ámìnáo re urìnjìnjì, "Mataíxì, Mataíxì, jíxì dìjì obìbaxì morì amípì obaxì nánì ayá síwí rìrorì yarìnjì.

áriwegíyo símeááná aiwá meṇagí nání joxí áamá nìkumìxìnírì emearìgíáyí womí nurí aiwá nání rìxìṇí nuríríná re uríríní, ‘Gí áamá aṇí wí e dání wo aṇí wíyo nání úníto rìxa áriwegí ríná nímeáagí omí aiwá bí mìní wimí nání meṇagí nání joxí tfe nání rìxìṇí barìṇí. Aiwá biaú bí nínimeairíréní?’ uráná aṇíyo ínímí dání, sá weṇítmí dání re ríríníṇoí, ‘Aiwá nání ayá wí mìnírìṇweapaní. Aṇí ówaní nìyárimáná niaíwípia tñí íkwianṇwíyo rìxa sá weṇwíní. Nioní wí nìwiápínimearí aiwá rimeaipaxí meníní.’ ríríníṇoí.

⁸ Nioní re seararìṇí, ‘Aṇí xiáwo aiwá nání rìxìṇí bíto xegí nìkumìxìnírì emearìṇí wo aiwí nìwiápínimearí xfo rìxìṇí urarìṇíyí umeaipaxímaní. E nerí aiwí aríki rìxìṇí urayaríná nìwiápínimearí xfo wimónarìṇípí nìpíní mìní winìgíní.’ seararìṇí.

⁹ Ayínání nioní re seararìṇí, ‘Soyíné Gorìxomí amípí wí nání yarìṇí wíáná o ananí mìní seaiapíníáríní. Rìxìṇí nuríríná amípí wí o tñí e nání pía nerínáníṇí ananí meapíríáríní. Rìxìṇí nuríríná wá e nìrómáná wakwí óránáníṇí o ananí aríá nìsirí aṇí ówaníṇíṇí ríkwìinìgíní.’ seararìṇí.

¹⁰ Ayí rìpí nání seararìṇí. Ámá níní Gorìxomí rìxìṇí urayarínáyí ayí ananí wí meapíríáríní. Ámá gíyí amípí wí nání pía neríná ananí meapíríáríní. Gíyí wá e dání wakwí óráná o ananí aṇí ówaní wíkwìiníáríní.” urìṇínìgíní.

¹¹ Ewayí xwíyíá ámí bí rìpí nurírí re

urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Ápoyɪné woxɪ dixɪ ɪwo nɪbɪrɪ peyɪ nánɪ rɪxɪŋɪ rɪránáyɪ, weaxɪá nɪmearɪ wirɪréɪnɪ? Oweoɪ, wɪ e wirɪméɪnɪ.

¹² ɪŋɪ kímɪŋɪ nánɪ enɪ rɪxɪŋɪ rɪránáyɪ, wáré nɪmearɪ wirɪréɪnɪ? Oweoɪ, e enɪ nɪmearɪ wirɪméɪnɪ.

¹³ Soyɪné ɪwɪ néra warɪgɪoyɪné aiwɪ segɪ niaíwɪ rɪxɪŋɪ searánáyɪ, ananɪ amɪpɪ awiaxɪyɪ anɪpá mɪnɪ wiarɪgɪoyɪnérɪnɪ. E nerɪ aɪ segɪ ápo aŋɪnamɪ ŋweaŋo aŋɪpaxɪrɪnɪ. ‘Omɪ gɪyɪ gɪyɪ rɪxɪŋɪ uránáyɪ, kwɪyɪ oyáɪ aɪ ananɪ mɪnɪ winɪárɪnɪ.’ seararɪŋɪnɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ.

“O enɪ eánɪŋɪ oboyá tɪnɪ yarɪnɪ.” rɪgɪá nánɪrɪnɪ.

¹⁴ Jisaso, imɪfó maŋɪ pɪrónɪŋɪ womɪ —O áamá womɪ dɪŋɪ xɪxéroarɪŋagɪ nánɪ ámáo enɪ maŋɪ pɪrónɪŋorɪnɪ. Imɪfomɪ mɪxɪ umáɪnowáráná imɪfo éf ɪáná áamá maŋɪ pɪrónɪŋo ámɪ pɪné rɪŋɪnɪgɪnɪ. Ámɪ pɪné rarɪŋagɪ

¹⁵ áamá e epɪroyɪ egɪáyɪ sɪŋwɪ e nɪwɪnɪro ududɪ nero aɪ

¹⁶ áamá wɪ re rɪgɪawɪxɪnɪ, “O imɪfó mɪxɪ numáɪnowárɪrɪná imɪfó xɪráónɪŋɪ imónɪŋo — O xegɪ yoɪ bɪ Bieseuroyɪ rɪnɪŋorɪnɪ. Oborɪnɪ. O enɪ weámɪxowárɪagɪ nánɪ enɪ eánɪŋɪ oyá tɪnɪ umáɪnowárarɪŋɪrɪnɪ.” rarɪná áamá ámɪ wɪ “Jisaso enɪ eánɪŋorɪanɪ? Iwamɪfó owɪwapɪyaneyɪ.” nɪrɪnɪro nɪbɪro re urɪgɪawɪxɪnɪ, “Aŋɪnamɪ dánɪ emɪmɪ bɪ iwamɪfó neaɪwapɪyɪ.” urɪagɪa aiwɪ

¹⁷ o wigɪ yaiwigɪá nánɪ adadɪ nɪwirɪ ewayɪ xwɪyɪá re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Áamá gwɪ axɪrí xepɪxepá nɪrónɪro mɪxɪ ninɪrónáyɪ, ayɪ aŋɪ mɪwiárekɪxɪnɪpaxɪrɪnɪ. Áamá xɪráxogwáowa enɪ

xepixepá níróniro mîxí nínírínáyí, ayí ení aní mîwíárekîxînípíríárîní.

18 Ayínání Seteno tîní xegí imíó axíyí tîní xepixepá níróniro mîxí nínírónáyí, arige nero ení neánîrî ropíráoî? Oweoi! E nerî aiwî seyíné ‘Ení eánîñí Bieseburoyá tîní imíó mîxí umáînowárarîñî.’ nîrarîñoî.

19 Nionî nepa Bieseburoyá ení eánîñí tîní imíó mîxí numáînowárîrî sîñwîrîyí, segí ámá ení eánîñí goyá tîní mîxí umáînowárarîgíárîñî? Segí ámá imíó mîxí umáînowárarîgíáwa sá yoparíyîmî nîwíápîñîmearo yarîñí re seaipíríárîñî, ‘Nene ámá wo imíó mîxí umáînowárarîñagî nîwîñîrane “Ení eánîñí Gorîxoyá tîní e yarîñî.” rînarîñwá enagî nánî seyíné pí nánî Jisaso axípi yarîñagî nîwîñîrîná xwîyíá nîmearîro “Ení eánîñí oboyá tîní yarîñîñî.” urîgíawîxîñî?’ Yarîñî e seaipíríárîñî.

20 Nionî ení eánîñí Gorîxoyá tîní imíó mîxí umáînowárarîñagî aí seyíné ‘Gorîxo xíó xegí xwioxíyo mîmeámí nerî neamenñweaníapî rîxa rimónîñî?’ mîyaiwîarîñoî. ‘Ámá yeáyí neayîmîxemeaníá nánî uowárenapîñî, aríowayá xwíá piaxíyo dánî iwîaroníoyî rarîñwáo rîxa nene tîní rimónîñwîñî?’ mîyaiwîarîñoî.” nurîrî

21 ewayí xwîyíá ámî bî rîpî urîñîñîgîñî, “Ámá ení rîñî wo éwaikí oxá nayîrî nîñîrî awí menñweanáná ámá wo xegí aníyo nîpáwîrî amîpî wí ñwí meapaxí menîñî.

22 E nerî aí ámá ení rîñomî nîmúrîrî omî seáyî e imónîñî wo nîbîrî mîxí wîmîñîrî neríñá

xopíraráf nîwirî amîpî nîni mîxîf nânî maxîrîñîyîf nuráþimáná amîpî oyá nîni enî rîxa nuráþîrî yanîf nîwia warîñîrîni.” Jisaso enîf eánîñîf xîoyá oboyáþimî múronagî nânî ewayîf xwîyîfá e urîñîñigîni.

²³ Ámá wî ámayîf nîni Jisasomî dîñîf wîkwîroro xîdîro epîrîxîniñîrî pîrîf rakiámîf wianîro yarîgîfáyîf nânî ewayîf xwîyîfá ámî bî nurîrî re urîñîñigîni, “Ámá nionî tîámîni mimónîgîfáyîf, ayîf nionî tîni mîxîf imónîñwáyîrîni. Ámá nionî tîni sipîsipî awî meaárîpa yarîgîfáyîf, ayîf sipîsipî xîdîxîdowárf yarîgîfáyîrîni.” urîñîñigîni.

Ewayîf ikaxîf imîfó xegîf wîniyo wirîmeanîf nânîrîni.

²⁴ Ámá ayîf “Nene Jono nearáná sanîñîf onîmiáþî nerane aiwî imîfó xîxéroarîñîf rónîñîf imónanîgîni.” oyaiwîpoyîniñîrî ámî xîxewisîf ikaxîf bî nurîrî re urîñîñigîni, “Imîfó xîxéroarîñîyîf mîxîf umáñnowáraná ámá womî pîni nîwiárîmî nurîná iniîgîf mayîmî ge ge sá onweámîniñîrî nemerî pîfá nîmegîniíméísáná re yaiwiárîñîrîni, ‘Gîf ámî añîf axîf pîni nîwiárîmî bîñjæ nânî oumîni.’ nîyaiwimî

²⁵ nurî añîf rîxa síf peárîniñîrî píránîñîf imîxárîniñîrî yárîniñagî nîwîniñîrî sîni anîfá imónîñagî nîwîniñîrî nânî

²⁶ ámî nurî imîfó wé wîúmîf dánîf waúf wîf neróná xîomî seáyîf e múroro egîfáyo nîwirîmeámî nuro axomî nîxîxéroro e ñweaarîgîfárîni. Xámî sipî imónago aí ínáyîf aga sipî ikeamónîñîrîni.” urîñîñigîni.

Yayf winipaxfyf nani urijf nani rini.

27 Xwiyfa api urarina apixf wi ama e eproyf egfayo dani raiwa re urijnigini, "Apixf joxi nixiri amijf siapiji Gorixoyaf dijf tni yayf winipaxrini." uragf ai

28 o re urijnigini, "E wi niyaiwiri miripani. Ama giyf giyf xwiyfa Gorixoyaf arfa wiwo axpi ero yarigfayf ama ayini Gorixoyaf dijf tni yayf winipaxrini." urijnigini.

Ekijyf bi nani rixijf urigfa nani rini.

29 Ama obaxf Jisaso tfjf e eproyf enana sini wini wini eproyf yarijnagfa o re urijnigini, "Isireriyfne, agwi nweagfayfne fwf nera nuro arki yarigfayfne, emimf nani seaimonarijagf aiwi nioni emimf wi miseaiwapiyipa nerf aiwi na bini Gorixoyaf wfa rokiamoagf Jonaoyagfipini seaiwapiyimfarini.

30 Enina Gorixoyaf wfa rokiamoagf Jonaoyf riniho —O sfa wyauf wiyi piyfinijf nimoniri peyf agwifo weagorini. O ama anf yof Ninipayf rinijyfo nweagfayo Gorixoyaf smimajfonijf wiijpa ama imonijaoni ama agwi nweagfayfne Gorixoyaf smimajfoninijf seainijfni.

31 Gorixo ama niyoni mi omomiximf enfayimi apixf enina Sibayf anjyfo menweagf —I mixf inayf Soromono nijfa seayf e nimoniri ririmf yarina arfa wiminiri nani anf aga na jami dani binirini. I ama woni Soromonof seayf e imonijaoni re ef nromana seararijagf aiwi seyfne arfa miniarijagfa nani i sfa ayimi niwiapfni mearf xwiyfa seamearinfarini.

32 Ámá eníná aní yoí Ninipayí riniñyo ñweaagfáyí —Ayí Gorixoyá wá rókiamoagí Jonao Gorixoyá xwiyá wá uriméáná ayí wigí fwí egfápi rfwím+ní nímamoro nisaniro ñweaagfáyí+rini. Ayí ámá wo Jonaomi seáyí e imóniñáoni re éf nírómáná searariñagi aiwí seyíné aríá mñiarñagíá nání ámá ayí sía Gorixo ámá niyoní mí ómóm+xímí enfáyimi nñwiápñimearo xwiyá seameárípríárini.” uriniñini.

Ewayí ikaxí ramixí nání uriniñini.

33 O xwiyá Gorixoyá ramixíniñí imóniñagi nání re riniñini, “Ámá wo ramixí nímixárómáná aní sakwímaníyo tariñmani. Sixí wá nímearí upíkákwiárariñmani. Nímixárómáná ámá fwiapíá giyí giyí wá óniñagi sñwí wñiprí nání íkwianwíyo seáyí e ikwiárariñini.” nurí

34 re uriniñini, “Segí sñwí ení uyfwíniñí imónini. Segí sñwí tñí píraníñí naníro wé róniñí nerónáyí, dñí naníni aumaúmí niníro segí xwioxíyo wíaniñí ókím+xinaríñoi. E nerí aiwí segí sñwí tñí fwí nání naníroná segí xwioxíyo sfániñí yimixinaríñoi.

35 Dñí naníni aumaúmí niníro segí xwioxí wíaniñí seaókiariñipi supíkíniniñini dñí tñí éríxini.

36 Segí xwioxíyo sía wí mñyiní wíani nókiarítná uyfwí wá seaókiariñipániñí segí xwioxí nñí wá seaókiaríníárini.” uriniñini.

Parisiowamí xwiyá umeáriniñini.

37 E nuríísáná enáná Parisi wo “Gí aníyo aiwá onaiyi.” nurírí nípemeámí úáná Jisaso nurí aiwá nípíre éf ñweañáná

38 Parisio Jisaso xámi wé piaxíniní eaní nání wigí yarígápa wé iniígíyo igwá míwíró aiwá nípíre éf ñweañagi níwínírí ududí yaríná

39 Jisaso re uríniginí, “Parisioyíné íwí mearo ríá kíroo yaníro moarígápi segí xwioxíyo síní magwí enáná kapíxí tñí píreríxí tñí igíá nearínániní kíyí b́aríwámí dáníní kwírínarígíoyínéxíní.

40 Majímajíá ikárinarígíoyíné ‘B́aríwámíní imíxarínjo íníríwámíní mimíxíní.’ ríyaiwiarínjo?

41 Amípí soyíné íá xirígápi áamá uyípeayíyo ayá nurímíxíro arírá níwíro míní wíánáyí, soyíné igíá neáníroníní imónípíríáríní.

42 Parisioyíné aweyí! Śfá wíyi soyíné majíá seaóríníáríní. Goríxo xeaníní ríá tñí seaikáriníá enagi nání díní sípí oseainíní. Soyíné aiwá nímíroná aníní miní yíyí tñí af tñí siyó amípí píráníní íá níroo ríxa wé wúkaú imónáná wo Goríxomí míní níwíro aí á máyo wé róníní wiarígíáyí ṕníní wíáríro Goríxomí díní síxí muyipa ero yarígíoyínéxíní. Soyíné aiwá onímíápíá aí segí aníní miní yarígíá jíapí ṕníní míwíárípa ero á máyo naní mimíxípa yarígápi ení ero nerí síñwíríyí, naní imónímínírí eníríní.

43 Parisioyíné aweyí! Śfá wíyi soyíné majíá seaóríníáríní. Soyíné rotú aníyo áamá síñwí oneanípoyínírí símí símí e ñwearo makeríayo awí eánarígíe áamá yayí ‘Ámínáoxíní.’

onearípoyniri emero ‘Oyaneyi.’ seaimónaríḡagí nání Gorixo xeaníḡ seaikárinfáriní.” uríḡnigíni.

⁴⁴ Ámá níní Parisiowami níwíniríná “Nanowaríni.” yaiwiaríḡagí níwíniri awa wigí fíwí yaríḡfápi ámá piyí xwáripáyo ínimi wení yapí imóníḡagí nání re uríḡnigíni, “Aweyi! Sía wíyi soyíné majíá seaórinfáriní. Soyíné ámá piyí tíḡte xwíá emadiróníḡáná ámá ‘Ámá piyí tíḡferfáni?’ míyawi maiwí pwaríḡféníḡ imóníḡoyínériní.” uráná

⁴⁵ ḡwí ikaxí eáníḡpi mewegíá wo níwiápínimeari re uríḡnigíni, “Nearéwapíyaríḡoxíni, Parisiowami e nuriríná none ení ikayíwí neameararíḡni.” uríḡgí aí

⁴⁶ Jisaso ḡwí ikaxí eáníḡpi mewegíáwa ámáyo aníḡfí miní sekaxí “E éfrixíni. E éfrixíni.” nuríro aí wiwaníḡowa wí míyaríḡfá enagí nání re uríḡnigíni, “Nwí ikaxí eáníḡpi mewegíoyíné ení aweyi! Sía wíyi soyíné majíá seaórinfáriní. Soyíné ámáyo saní xwé ayá wí níwikwiáriro aí sewaníḡoyíné saní xwé apí iwamfó mímíeyoaríḡoyíné enagí nání Gorixo xeaníḡ seaikárinfáriní.

⁴⁷ Soyíné Gorixoyá wíá rókiamoagfáwami segí aríowa píkiaríḡfáyo xwáripáyo aníḡfí miní mífá imíxaríḡoyínéxíni.

⁴⁸ Soyíné e neríḡpimi dání ámáyo áwaní réníḡfí uraríḡoi, ‘Negí aríowa Gorixoyá wíá rókiamoagfáwami nípíkiáríroná apání yagfá enagí nání wigí xwáripáyo mífá imíxaríḡwíni.’ Éníḡfí uraríḡagí nání Gorixo xeaníḡfí

seaikárinfáriní.

49 Ayínáni Gorixo dñj neñwiperi soyíné nání xixeni re riñinigini, ‘Nioni wía rókiamoarigfá wami tñni xwiýá wáf urimearigfá wami tñni uowaráná ayí wíyo pipíkímí ero wíyo mixí xí dowárapiro epírfáriní.

50 Wía rókiamoagfá niyoní nioni añna imixiri xwía imixiri enína e enae dání nipikía bágfa nání amá agwi ñweagfáyíné nioni enj seameámfáriní.

51 Aiborfomi xami xiráo Keno pikine dání nipikía nibásaná yoparí nioniyá wía rókiamoagf Sekaraiuomi pikigawixini. Omi nioni nání ikwianwí ridiyowá yaníro ikwikwiárimí yarigfe midáni enána gí añ awawá “Ñwáfáriní.” riníne midáni enána áwinimí e pikigforini. Omi pikigfe nání oxí apixí agwi ñweagfá tiyíné nioni enj seameámfáriní.’ Gorixo e riñirini.” uriniginí.

52 Nwí ikaxí eániñpí mewegfáwa amáyo Gorixo “Oépyí.” wimónarñpí mímíwialkí wiarñagfá nání xixewisí ikaxí re uriniginí, “Ñwí ikaxí eániñpí mewegfóyíné awayí! Soyíné amípi Gorixo ‘Ámáyo owíwapiyipoyí.’ wimónarñpí míwíwapiyipa yarñagfá nání sfá wíyi soyíné majfá seaórinfáriní. Soyíné kí añ níjfa nání mirinñiwá nání ía nixiráiro aí sewanñoyíné wí nkwiro mipáwipa ero amá nipáwianiri éfáyo soyíné píf mákímí wiro yarigfáriní.” e nurfísaná

53 añ e pñni niwiárimí nurí emearfná re egfawixini. Nwí ikaxí eániñpí mewegfáwa tñni Parisiowa tñni wigí xwioxíyo dání rfá apiáwññj

nɪwerɪ omɪ sɪmɪ tɪnɪ urɪro amɪpɪ obaxɪ wɪ nánɪ
yarɪŋɪ wiayiro neróná

⁵⁴ “O xwɪyɪfá sɪpɪ ŋwɪ ikaxɪ eánɪŋɪ xɪxenɪ
mimónɪŋɪ bɪ ráná xwɪrɪxɪ oumeaneyɪ.” nɪrɪnɪro
arɪfá wɪaxɪdɪgɪawɪxɪnɪ.

12

“Nanɪ ero sɪpɪ ero mepanɪ.” urɪŋɪ nánɪrɪnɪ.

¹ Ámá oxɪ apɪxɪ obaxɪ ayá wɪ epɪroyɪ nɪyárɪróná
xokɪrɪpɪ inarɪná Jisaso xegɪ wiepɪsarɪŋowa Pari-
siowa seáyɪ e nimónɪro sɪpɪ yayiro nanɪ yayiro
yarɪgɪfápa awa enɪ e epɪrɪxɪnɪrɪ awamɪ xámɪ
re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Soyɪné bɪsɪkerɪfá yɪsɪ (Bɪsɪkerɪfá
sɪnɪ sɪŋɪ eŋáná yɪsɪ onɪmiápɪ tɪfá aɪwɪ nɪmɪnɪ
íkwanɪwɪ eapɪnárarɪŋɪrɪnɪ.) Soyɪné bɪsɪkerɪfá yɪsɪ
Parisiowayá nánɪ wáyɪ nero emépoɪ. Wigɪ nanɪ
ero sɪpɪ ero yarɪgɪfápɪ nánɪ seararɪŋɪnɪ.” nurɪrɪ

² awa sɪpɪ ero nanɪ ero mepa oépoɪnɪrɪ
re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Amɪpɪ agwɪ ínɪmɪ imónɪŋɪyɪ
rɪwéná sɪŋánɪ imónɪnɪfárɪnɪ. Amɪpɪ ínɪmɪ
nimónɪrɪ yokwarɪmɪ inɪŋɪyɪ rɪwéná ámá nɪnɪ
nɪjɪfá imónɪpɪrɪfárɪnɪ.

³ Pɪ pɪ xwɪyɪfá árɪwɪyɪmɪ yumɪí ikaxɪ rɪnɪfáyɪ
enɪ ámá nɪnɪ ikwáwɪyɪná arɪfá wɪpɪrɪfárɪnɪ.
Pɪ pɪ xwɪyɪfá anɪ náyo ínɪmɪ dánɪ ikeagɪgwɪ
rɪnɪfáyɪ rɪwéná anɪ seáyɪyo nɪŋweámáná áwanɪ
rowɪaropɪrɪfárɪnɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ.

Wáyɪ wɪpaxo nánɪrɪnɪ.

⁴ O re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Gɪ nɪkumɪxɪnɪrɪ
emearɪgɪoyɪné, nionɪ re seararɪŋɪnɪ, ‘Segɪ
waráyɪnɪ seapɪkiarɪgɪfáwa nánɪ wáyɪ mepanɪ.

Diní eni seaxekwapaxí meṇagi nání ayí nání wáyí mepani.' searariníni.

⁵ Ámá wáyí wipaxo nání nioni áwaní os-earimíni. Ayí Goríxoríni. O ámáyo nípikimáná xewaníño diní eni niseaxekwapírí ríá aniní weariníyo seaikeaáripaxí enagi nání wáyí ominí wíríxiní. Oyí, o nání aga wáyí wíríxiní." uriníniginí.

⁶ Ámá ayí diní "Goríxo ámaéne nání anípaxí diní moariníriní." oyaiwípoyinírí re uriníniginí, "Ámá makeríayo nání nurí iní siríkwá wé wú núni bí neríná nigwí ríá ninípia biaú tñni bí yarígáríni. Iní apia aga onímiápia nání aiwi Goríxo wí diní peá nímorí aríá ikeamoarinímani.

⁷ Seyíné nání eni Goríxo wí aríá ikeamoarinímani. Segí miníyo díá aí ararí weñyí nání o nijáríni. Goríxoyá sñwíyo dání seyíné iní onímiápia tñni xixeni mimóninagía nání wáyí bi mepani." nuríri

⁸ re uriníniginí, "Nioni re searariníni, 'Ámá go go ámáyá sñwíyo dání anani "Jisasomi xídarínáoníriní." uraríño nání ámá imónináoní níweapíríná o nání eni Goríxoyá anínajíyá sñwíyo dání "Gí ámáoríni." rimíáríni.

⁹ E nerí aiwi go go ámá nání wáyí nerí sñwíyo dání "Jisasomi muxídarínáoníriní." uraríño nání nioni eni Goríxoyá anínajíyá sñwíyo dání "Gí ámáomani." rimíáríni.' searariníni." nuríri

¹⁰ re uriníniginí, "Ámá go go ámá imónináoní yarínápi nání xwíyíá sípi nínimearírí aiwi

anani Gorixo yokwarimí wiipaxírini. E nerí aiwí go go Gorixoyá kwíyí yariñípi nání ‘Ení eániñí Setenoyá tñí yarini.’ níriri riperirí nu-mearirínáyí, Gorixo anani yokwarimí wiipaxí menini.” nuriri

¹¹⁻¹² re uriniginini, “Ámá wí íá niseaxero rotú añyorani, gapimanowa tñí erani, áminá neameñweagáwa tñí erani, nimeámi niseaurónáyí, ‘Arige xwíyí wákwinaníwini?’ miyaiwipa nero ayá síwí misearopa érixini. Ayí rípi nánirini. Sa axíná Gorixoyá kwíyípi xwíyí soyíné uripírípi seaíwapíyini enagí nání wáyí mepa érixini.” uriniginini.

Ewayí ikaxí amípi mimúroniní wo nánirini.

¹³ Ámá e epíroyí egíáyí wo Jisasomi re uriniginini, “Nearéwapíyarinoxini, amípi ápo niperíná nitimi pépi gí ráro xegípi ikwínaroarinagí nání ‘Dixí rigwáo tñí píraniní yaní menípiyi.’ urei.” uríagi aí

¹⁴ o re uriniginini, “Ámáoxini, ámáyo xwirixí méwiniginiri go nírípeáirini? Go awagwíyá amípi yaní oeameiniri nírípeáagi nání nírarinini?” omí e nurimáná

¹⁵ ámá niyoní re uriniginini, “Segí iyí íá amípi diní niyimini imóninípi seiapípaxí menini. Xwé ayá wí tñoxi aiwí wí diní niyimini imóninípi siapípaxí menini. Ayínání amípi naní síwí íwí níwíniríná ‘Nioní meapaxírini.’ yaiwiarigíapi nípiní ení nání wáyí oseainini. Seyíné iyí íá amípi nánini diní ikwíropírixiniri seararinini.” nuriri

16 ewayí xwiyá rípi uríñiniginí, “Ámá amípí mímúroníñí woyá omíñíyo wítí aiwá xwé pírípírí iníñagí nítwíníí

17 dñí neyírorí re yaiwíñiniginí, ‘Arí emíniréiní? Aiwá pírípírí iníñí tí tìmi nání gí añí apání meníní.’ nìyaiwirí

18 re ríníñiniginí, ‘Re oemíní. Añí aiwá nání míríníñíyí emí pípínamí nìyárimáná ámi aga xwé wiwí wiwá nímíra numáná gí wítí aiwá níní tñí amípí nioníyá tñí añí iwiwámí níta úimígíní.

19 E nìyárimáná nítwaníñoní re ríimígíní, “Gí amípí níní ríxa déroní. Aiwá xwiogwí íá ropaxí nání míweníní. Ananí kikiíá ñwearí aiwá nírí iníngí nírí nerí yayí éimígíní.” ríimígíní.’ ríníagí aí

20 Goríxo omí re uríñiniginí, ‘Majímajíá ikárinaríñí roxíní, sía riyimíní joxí ríxa niperíní. Nípéáná díxí amípí píráníñí tñíñípi go meaníáriní?’ uríñiniginí.” Ayo e nuríí

21 re uríñiniginí, “Ewayí xwiyá apí ámá Goríxo nání dñí mímopa nero ‘Amípí xewaníñoní níngí wíní wíní nimeaayirí otímíní.’ yaiwiarígíáyí náníríní. Ámá e yarígíáyí amípí wí mímúroníñagí aiwí Goríxoyá síñwíyo dání uyípeayí imónarígíáyíriní.” uríñiniginí.

Aiwá tñí aikí tñí nání ududí winaríñí nání uréwapíñí náníríní.

22 O xegí wiepísaríñíyo re uríñiniginí, “Ámá e yarígíáyí amípí wí mímúroníñagí aiwí Goríxoyá síñwíyo dání uyípeayí imónarígíáyí enagí nání

re searariŋini, “Arige píráníŋ ɲweaniréwini?” niriŋero aiwá nípírí nání ududí mepa ero waráyo aikí yínípírí nání ududí mepa ero éríxini.’ searariŋini.

²³ Ayí rípí nánirini. Segí wára jáyí aikíyo múróni. Dɲí jáyí eni aiwáyo múróni.

²⁴ Soyíné ámi ɲí áwí nání dɲí moríni. ɲí awa aiwá omíŋí nero mianarígámani. Wigí aiwá nimimi nuro aŋíyo tipíríáyí eni aŋí wí mímírini. E nerí aí Goríxoní mǐni wiaríŋírini. Soyíné dɲí re riyaiwiaríŋo, ‘ɲíyo mímúróniŋagwí nání Goríxo none nání eni aiwá neaimíxíyipaxomani.’ riyaiwiaríŋo? Oweo, dɲí e wí mímopa épyo.

²⁵ Ámá ‘Sepiá ámi bí oimónimíni.’ niyaiwirí ududí éo sepiá ámi bí imónariŋírani? Oweo!

²⁶ Soyíné eni apí aí wí mepaxí nerínáyí aikí tǐni aiwá tǐni nání pí nání ududí yaríŋo?

²⁷ Soyíné adowayí nání dɲí moríni. Niyapíríná xegí iyíá óí earí aikí yirí yaríŋímani. E nerí aiwí eníná negí mǐxí ináyí Soromono okiyíá ninírí meáriniŋo nerínáyí adowayí yapí awíaxí e imónagímani.

²⁸ Goríxo adowayí tǐni aráyo —Ará agwí eníyo ananí niyoaro sía wiyimi ría ikeááripíríáyírini.” uríŋinígini. Awa “Goríxo ará nání ayá sǐwí muroarini.” oyaiwípoyiniri e nuriri re uríŋinígini, “Goríxo adowayí tǐni aráyo okiyíáníŋ yaríŋagí nání soyíné eni aŋipaxí aikí e seayírínfáriní.

²⁹ Ayínání soyíné iniígí tǐni aiwá tǐni nání ‘Pí naniréwini?’ niriŋero ududí néra mupa éríxini.

30 Gorixomi mixídlipa yarigfáyí apí nání aninjí miní nero meanro yarigfárini. E nerí aí segí ápo Gorixo soyíné apí nípini aiwáraní, aikíraní seainarinjagí nání nijfárini.

31 Apí meanro nání mepa ero Gorixo xío xegí xwioxíyo míméámí nerí seamenjweaníe páwipírí nání amípí xío wimónarinjípí ero nerínáyí, Gorixo ananí apí nípini níseaiiníarini.” urinjiginí.

“E e nerínáyí, amípí nanj wí anjnamí awíninjí eaáranjoi.” urinjí nánirini.

32 Awa xwíá tío ninjwearíná wigí amípí xwé menjagí nání wáyí epíríxinirí re urinjiginí, “Seyíné sipísipí miaúrará inigfáyí yapí imónigfáyíné, segí ápo Gorixo xwioxíyo míméámí nerí seamenjweaníe páwíríxinirí wimónarinjagí nání wáyí mepa érxini.

33 Segí iyá íá amípí nigwí nání bí nero nigwí meáfáyí ámá uyípeayí imónigfáyo arirá wianro nání miní wíríxiní. E nerínáyí, amípí anjnamí ayá rimixarigfápíninj tarinjoi. Anjnamí amípí wí anipá imónarinjmani. Íwí yarigfáyí wí páwipaxí mimónini. Ípíkwíyí ení wí amípí xwíríá ikíxepaxí mimónini. Ayínání xwíá tío amípí wíni wíni nímeaayirí mítípa nerí ámáyo ayá nurimixirí arirá níwirínáyí, anjnamíni aninjí weníe awíninjí eaáranjoi.

34 Segí amípí nanj ayá rimixarigfápí xwíá tío wenánáyí, ayí xwíá tío nání djí mopíríarini. Anjnamí wenánáyí, Gorixo tínj e nání mopíríarini.” urinjiginí.

Ewayí ikaxí omiñí wiiarigfá naníyí nánirini.

³⁵⁻³⁶ O gí wiepisariñáyí wé níróniro ñweárixini e wayí xwiyfá re uriniñigini, “Ámá xináiwániñí nimóniro omiñí wiiarigfáwa wigí boso nání ‘Aiwá apixí meánini nání imixarigfápi gíná pñí nñwiárimí binirfeniñoi?’ nñyaiwiro rapirapí iriñíyo kñkiyiniñgíú nñkíroro nñpimoániro arerixí nñyiniro uyíwí nñmixároro o nñrémori wáf e dání wakwí óráná apaxí mé ówaní ñkwianeyiniro xwayí naniri ñweaarigfápa seyñé ení e érixini.

³⁷ Boso nñrémori omiñí wiiarigfáwa sá mñwé wé níróniro ñweañagfá nñwiniñrínáyí, awa yayí winipaxirini. ‘Boso omiñí wiiarigfáwa wé níróniro ñweañagfá nñwiniñri xewaniño rapirapí nñkírori arerixí nñyiniñri “Aiwá narigfíe éf ñweápoyí.” nuriri aiwá mñni nñwia unñoi.’ searariñini.

³⁸ O áríwegíyorani, isfáyorani, nñrémori xegí omiñí wiiarigfáwa sñni wé níróniro ñweañagfá nñwiniñrínáyí, awa yayí winipaxirini.” uriniñigini.

³⁹ Ewayí xwiyfá ámi bi nuriri re uriniñigini, “Ripi ení nání dññí mópoyí. Anñí iwámí xiáwo íwí meaní bñno nání ‘Sfá riyimí binñoi.’ nñyaiwirí sññwiríyí, awí nññwearí íwí meano opáwiniri sññwí mñwiniñpa eminiñri enñirini.” nuriri

⁴⁰ re uriniñigini, “Seyñé ení wé níróniro ñwearíñni. Sfá ámá imóniñáoni nání ‘O nñweapñniñmenñoi.’ yayiwífáyimi nñweapñmñárini.” uriniñigini.

Ewayí ikaxí bosíwo nánirini.

41 Pitao re uriṅṅiniṅi, “Ámináoxini, ewayí xwíyíá api raríṅṅipí nearéwapíyaríṅṅoneni nání ríraríṅṅini? Ámá niyoní ení nání ríraríṅṅini?” uríagi

42 Jisaso ámi ewayí ikaxí urímínirí nání yaríṅṅ re wiṅṅiniṅi, “Omíṅṅ wíiaríṅṅ wo xegí bosoyá xwíyíá aríá níwirí dínṅṅ nenṅwiperí nerínáyí aríge imónini? O re imónini. O omíṅṅ rípi nání bosíwo oimónirí xegí boso rípeañorini. O xegí bosoyá omíṅṅ wíiaríṅṅáyo umeirí aiwá yanṅ umeirí yaríṅṅorini.

43 Boso amí dání níbirí xegí bosíwo xámi yagípa síní axípi pírániṅṅ yaríṅṅagi níwíniríná bosíwo yayí winípaíriní.

44 Nepa seararíṅṅini. O pírániṅṅ yaríṅṅagi níwíniríná xegí omíṅṅ níni ení onímeinirí rípeañáriní.

45 E nerí aiwí bosíwí axo ‘Gí boso yapapíni bíniṅṅeniṅoi.’ níyaiwirí omíṅṅ wíiaríṅṅáwami tíni omíṅṅ wíiaríṅṅíwami tíni iwanṅ níméperí aiwá níri iníṅṅ níri nemáná papíkí nerínáyí

46 ‘Boso níbíniṅṅeniṅoi.’ níyaiwirí yaríṅṅíyimi sía xío bíniyimi majíá nimónirí yaríṅṅíyimi boso ríxa nírémonápirí re eníáriní. Bosíwomi míṅṅ níwákwirí ámá aríki yaríṅṅáyí tíni wáriníáriní.

47 Bosíwí go go xegí boso wimónariṅṅipí nání níjía nimónirí aiwí pírániṅṅ mímíxípa nerí wé nírónrí míṅṅweapa nerínáyí boso níbíriná iwanṅ rípi rípi eámeámí eaayiníáriní.

48 E nerí aiwí bosíwí go go xegí boso wimónariṅṅipí nání níjía mímonípa nerí sípi o iwanṅ eapaxí bí nímíxirínáyí, boso níbíriná

tíni xewaxomi xiepi tíni xepixepá róniri néra upírjárini.” uriniginini.

Símmajóniní imóninípi nání uriní nánirini.

⁵⁴ O áamá oxí apixí e epíroyí egíáyo re uriniginini, “Seyíné sogwí weariními dání agwí yaparinagí niwiniríná ‘Ríxa iniá yaparini.’ rarigíápa nepa eارينinini.

⁵⁵ Iminí dami dání eni barinagí niwiniríná ‘Agwí ríná ríá sínininoi.’ rarigíápa nepa ríá sínarininini.

⁵⁶ Naní riro sipí riro yarigíoyíné, agwí tiri iminí eri yarinagí niwiniríná anani ‘E imónininoi.’ xixeni rarigíá aiwi amipi nioni símmajóniní imixarinapi sinwí ninaniro ‘Ayí Gorixo rípi nání siwá ríá neaiariní?’ mīyaiwiarigíáyínéxini.

Ewayí ikaxí áamá xwiýá rimearino nánirini.

⁵⁷ “Sewaninooyíné amipi sipí imóniníyí nanini eyeyíromí eríini.” nurini

⁵⁸ ewayí xwiýá rípi uriniginini, “Áamá wo omi xwiýá omearaminiri joxi tíni xwirixí yaniri sirimeáaná sini óf e nuríná o tíni xwiýá nimixiniri omi píraniní piyá wíririnini. E mīwipa nerínáyí, o xwirixí mearino tiní e nání fá níríxémi nurí xwirixí níríméísáná enáná xwirixí mearino joxi fá níríxiriri porisí womi mīni wíáná o gwí aníyo rinwirarininoi.

⁵⁹ Joxi nigwí yoparípi niroari niroayíronirínáyí, gwí aníyo dání nipeyearini. ‘E mepa nerínáyí, aniní e nwearínini.’ seararinini.” Jiso ayí “Xwirixí mearino

Gorixoríani?” yaiwiro sía o ámá nìyonì mí ómómìxìmf eníayi sinì mimónìñáná “Nene dñf nìyaikìrorane omì dñf owìkwíroaneyì.” yaiwiro oépoynìrì ewayf xwìyíá e urìñìnìgìnì.

13

“Nìsanìro mepa nerónáyf, nìkeamónìpírfárìnì.” urìñf nánìrìnì.

¹ Jisaso ámá e epíroyf egíáyo sinì uréwapìyaríná ámá wí nìwiápínìmearo áwanf re urìgíawìxìnì, “Émáyf gapìmanf Pairato porìsf wamì urowáraná awa anf Gorìxo nánì rìdìyowá yarìgíiwámì nuro ámá Garìri pìropenìsìyo dánf wí rìdìyowá yaríná pìpìkìmf egíawìxìnì.” uríagíá

² o re urìñìnìgìnì, “Seyíné ‘Garìri dánf ayf rìkìkìrìfó néra nuróná ámá nìyonì múrónìgíá enagì nánì e pìkìgíawìxìnì.’ rìyaiwìarìñoì?”

³ ‘Oweoì, seyíné íwí yarìgíáyf ríwíminì nìmamoro mìsanìpa neríináyf, seyíné enì axípi éñìñf aníñìpírfárìnì.’ seararìñìnì.

⁴ Ámá 18 ayf anf rìpìñwíá wíwá ipí xegf yoí Siroamìyì rìñìñf wá tñf e nìpìneamioarì ámá apimì pìkìñf yf nánì seyíné re rìyaiwìarìñoì, ‘Ámá ayf rìkìkìrìfó néra nuro ámá Jerusaremì ñweagíá wínìyf nìyonì seáyì e múrónìgíá enagì nánì anf iwá nìpiérorì pìkìñìgìnì.’ rìyaiwìarìñoì?

⁵ Oweoì, seyíné íwí yarìgíáyf ríwíminì nìmamoro mìsanìpa neríináyf, seyíné enì axípi éñìñf aníñìpírfárìnì.” Ámá e epíroyf egíáyf

“Xixeni e neaímeanárini.” oyaiwípoyiniri e uriniginini.

Ewayí ikaxí íkíta pikína nánirini.

⁶ E nuriríná ewayí xwiyíta rípi uriniginini, “Ámá wo xegí wainí uraxí omiñíyo íkíta pikí iwí nurárimáná ríwéná sogwí dímíniri nìbayiri aí pía megínayiniginini.

⁷ Pía nimeginayiri nání xegí omiñí ayí wiiarínomí re uriniginini, ‘Íkíta rína xwiogwí waú womí nioní sogwí nání nìbirí pía megínayíarini. Ná miwearíñina íkwapiñí mearini. Emí rómoáreí.’ uráná

⁸ o re uriniginini, ‘Ámináoxini, ámi xwiogwí ro xe opwení. Ná wení nání pípiñíyo ará niyárimáná xwíta piyí wiáromíini.

⁹ Xwiogwí wíomi ná wéagi niwínirínáyí, ayí naníriní. Ná miwenagí niwíniríná nírorí emí móirixini.’ uriniginini.” Jisaso ámá ayí “Nene íkíta pikí anániñí imóniñagwi nání ría neararini?” oyaiwípoyiniri ewayí ikaxí e uriniginini.

Aniñí ríkwíníñimí naní imixiñí nánirini.

¹⁰ Jisaso sabaríá wiyimí rotú añíyo niñweámáná ámáyo uréwapíyaríná re eniginini.

¹¹ Apíxí wí —Í imító diñí xixéroaríñagi nání aniñí símixí nerí nírkwíniri emearíná xwiogwí wé wúkaú síkwí wú enáná ámi wíúmi dání waú wo múroníriní. Éí ropaxí wiaríñimaní.

¹² Í e ñweañagi Jisaso niwíniríná “Eini.” nuriri re uriniginini, “Ineyí, símixí siaríñipi ríxa píni ríwiáríñotí.” nuriri

13 wé seáyi e ikwiáráná re enj̄niḡini. Í éf̄ pírán̄ij̄ n̄irori Gorixomi yayf̄ seáyi e umenj̄niḡini.

14 E éáná rotú an̄j̄ menj̄weaño Jisaso Sabarf̄áyo ap̄ix̄im̄i nan̄j̄ wim̄ix̄taḡi nán̄i wik̄f̄ d̄ij̄f̄ n̄iwaiwir̄i ámá e ep̄royf̄ egf̄áyo re ur̄ij̄niḡini, “Sf̄á wé w̄úm̄i d̄anj̄f̄ w̄yi om̄ij̄f̄ nán̄i imón̄ini. Sf̄á ayo Jisaso nan̄j̄ seaim̄ix̄in̄fa nán̄i bir̄f̄ini. Sabarf̄áyo m̄ib̄ipa er̄f̄ini.” ur̄taḡi aiwi

15 om̄i Jisaso mix̄f̄ nur̄iri re ur̄ij̄niḡini, “Nanj̄ eri sip̄í eri yar̄iḡoȳné, Sabarf̄áyo aí bur̄im̄akáu t̄in̄i doḡí t̄in̄i wiḡf̄ an̄j̄yo n̄ip̄awiri níkwéam̄i iniiḡf̄ on̄in̄iri iniiḡf̄ t̄ij̄f̄ e nán̄i n̄imera mupa yar̄iḡárani?” Ayf̄ Sabarf̄áyo wiḡf̄ bur̄im̄akáu nán̄i d̄ij̄f̄ n̄imoro aí ámá nán̄i d̄ij̄f̄ m̄imoar̄ij̄aḡfa nán̄i e nur̄iri re ur̄ij̄niḡini,

16 “Ap̄ix̄f̄ rí Eb̄ir̄amoyá f̄wiár̄awéyf̄ w̄irin̄i. Seteno sim̄ix̄f̄ ap̄i n̄iwiri gw̄in̄ij̄f̄ jár̄in̄jáná xwiogw̄f̄ 18 múron̄ir̄ini. ‘Ím̄i Sabarf̄áyo gw̄in̄ij̄f̄ n̄iwikwear̄i nan̄j̄ n̄iwim̄ix̄ir̄iná n̄ip̄ikwini m̄iyarin̄ini.’ rin̄iaiwiar̄ij̄oi?” urar̄iná

17 om̄i wik̄f̄ d̄ij̄f̄ wiaiwíf̄áwa ayá win̄ij̄niḡini. Ayá winar̄iná ámá ox̄f̄ ap̄ix̄f̄ e ep̄royf̄ egf̄áyf̄ am̄ip̄í ayá r̄iwamón̄ipax̄f̄ Jisaso yar̄ij̄p̄i nán̄i yayf̄ seáym̄i d̄ani nera uḡf̄awix̄ini.

Ewayf̄ ikax̄f̄ mas̄ité siyf̄ nán̄irin̄i.

18 O ámá obax̄f̄ d̄ij̄f̄ m̄iwikw̄ropa yar̄ij̄aḡfa n̄iw̄in̄iri re raḡf̄r̄ini, “Nion̄i ewayf̄ xwiyf̄á bi p̄ip̄i n̄ir̄iri Gorixo xwiox̄f̄yo m̄imeám̄i ner̄i seamen̄weanf̄api ‘Rip̄in̄ij̄f̄ imón̄ini.’ r̄im̄f̄ini?” nur̄iri

19 re urɪŋɪnigɪnɪ, “Apɪ masité siyɪnɪŋɪ —Masité aiwá xegɪ siyɪ aga onɪmiárɪnɪ. Apɪ masité siyɪnɪŋɪ imónɪnɪ. Ámá wo masité siyɪ nɪmearɪ xegɪ omɪŋɪyo moáráná nerápɪrɪ íkɪá nimónɪrɪ peyíáná ɪŋɪ nɪbɪrɪ ápaxɪyo yéwɪ tɪŋɪnigɪnɪ.” urɪŋɪnigɪnɪ. Ámá “Agwɪ Jisasomɪ ámá obaxɪ dɪŋɪ mɪwɪkwɪropa yarɪŋagɪa aiwɪ idáná obaxɪ dɪŋɪ wɪkwɪropɪrɪárɪnɪ.” oyaiwɪpoyɪnɪrɪ Jisaso e uragɪrɪnɪ.

Ewayɪ ikaxɪ yisɪ nánɪrɪnɪ.

20 Ewayɪ xwɪyɪfá axɪpɪ ámɪ bɪ re urɪŋɪnigɪnɪ, “Arɪge nɪrɪrɪ Gorɪxo xwioxɪyo mɪmeámɪ nerɪ seamenɪweanɪfápɪ ‘Rɪpɪnɪŋɪ imónɪnɪ.’ rɪmɪnɪ?” nurɪrɪ

21 re urɪŋɪnigɪnɪ, “Apɪ yisɪnɪŋɪ —Yisɪ bisɪkerɪfá sɪnɪ sɪŋɪ enjáná bɪ onɪmiápɪ ɪnɪmɪ táná yarɪŋɪpa nɪpɪnɪ íkwiaŋwɪ eapɪnarɪŋɪrɪnɪ. Gorɪxo xwioxɪyo mɪmeámɪ nerɪ seamenɪweanɪfápɪ yisɪnɪŋɪ imónɪnɪ. Apɪxɪ wɪ bisɪkerɪfá sɪnɪ sɪŋɪ dɪramɪxɪ xwé wámɪ sɪxɪ ɪnɪŋáná yisɪ bɪ nɪmearɪ ɪnɪmɪ táná nɪmɪnɪ íkwiaŋwɪ eapɪnárɪŋɪnigɪnɪ.” uragɪrɪnɪ.

Ewayɪ ikaxɪ óf onɪgɪyɪkwɪ nánɪrɪnɪ.

22 O Jerusaremɪ nánɪ nurɪnáná aŋɪ apɪ apimɪ nuréwapɪya warɪnáná

23 ámá wo re urɪŋɪnigɪnɪ, “Ámɪnáoxɪnɪ, sɪfá Gorɪxo ámá nɪyonɪ mí ómómɪxɪmɪ enɪáyimɪ o ámá womɪnɪ womɪnɪ nenenɪ yeáyɪ neayimɪxemeanɪfáranɪ?” urɪfagɪ o ámá ayo re urɪŋɪnigɪnɪ,

24 “Gorɪxomɪ dɪŋɪ nɪwɪkwɪrorɪ xɪdarɪgɪfápɪ óf onɪgɪyɪkwɪnɪŋɪ ɪnɪnɪ. Óf ayimɪ páwɪpɪrɪ

nánì anìṅṅí miní éfírìxìní. Ámá obaxí ananì opáwianeyìnrì neríná yopa megìnpírífárìní.”
nurìrì

²⁵ ewayí ikaxí re urìṅṅìnígìní, “Aṅṅí xiáwo nìwiápínìmearì aṅṅí ówanṅí yáráná seyíné nṅìbìro wáfí b́fariwámìní nìrómáná wakwí nórìrì ‘Ámìnáoxìní, aṅṅí ówanṅí neafkwiénapei.’ uráná re searìnfárìní, ‘Nionì majfárìní. Aṅṅí gìmì dájfíyínéxìní?’ searáná

²⁶ re uranìrì éfáyí ‘Joxì negí aṅṅí wáfíyo nìrémorì nene t́nì nawínì aiwá t́nì inìgí t́nì nìnrane nearéwapìyìṅenerìní.’ uranìrì éfáyí

²⁷ aṅṅí xiáwo re searìṅṅòṅṅí, ‘Aṅṅí gìmì dájfíyínéxìní? Nionì majfárìní.’ searìnfárìní. ‘Íwí yarìgífáyíné nionì ṕnì nìnrìwìárìmì éfí úpoyì.’ searìnfárìní.” nurìrì Gorìxo aṅṅí xiáwónìṅṅí imónìṅṅagí nánì e nurìrì

²⁸ re urìṅṅìnígìní, “Seyíné re wìnpírífárìní. Segí seáwowa Ebíríamo t́nì Aisako t́nì Jekopo t́nì awa Gorìxoyá xwíyífá wáfí rókiamoagífáwa t́nì xíoyá xwioxíyo nìpáwìro ṅweanṅagífá nìwìnrìro Gorìxo ‘Segípì b́fanìrìwámìní ṅweápoyì.’ searíagí nìwìnróná seyíné maṅṅí magí nìrónìro ṅwí pìyí wírìnpírífárìní.

²⁹ Émáyí oxí apìxí sogwí weaparìṅṅí mì dájfíyí weapìro sogwí wearìṅṅí mì dájfíyí yapìro mìdì mìdájfíyí enì bìro nero Gorìxoyá xwioxíyo nìpáwìro aiwá narìṅṅagífá sṅṅwí wìnpírífárìní.”
nurìrì

³⁰ xewanìṅṅò ámì nìweapìríná nánì re urìṅṅìnígìní, “Émáyí xámì surí ḿá imónìgífáyí xámì xámì imónìpírífárìní. Xámì xámì

imónigfáyíné surfímá epírífáriní.” urinigininí.

Jerusaremiyo imóninífápi nání áwanf urinif nánirini.

³¹ Jisaso xwiyfá apí nurfísáná enáná Parisi wa re urémeagfawixiní, “Gapimanf Xeroto rípi kiní nání wimónarínagí nání re píní níwiárímí ut.” urfagfa

³² o re urinigininí, “Soyíné nuro Xeroto, síwí sayíniníf íwí yarínomí áwanf re urémeápoyí, ‘Jisaso re raríní urémeápoyí, “Nioní sfá árínf wíyo imfó dínf xixéroarinífyf míxí umáinowárirí símíxíyf píraníníf imímíxímí erí nemáná omíníf (Omíníf ayí xewanínjo áamá níyoní nání upeinífá nánirini.) Omíníf Goríxo o éwiniginirí nírowárenapínífpi yármfáriní.” raríní.’ urémeápoyí.” nurowárirí

³³ áamá e epíroyí egfáyo xewanínjo nání re urinigininí, “Nioní Xeroto nání wáyf máninarínagí aiwí nioní ríxa úimiginí. Nioní sfá árínf wíyo nurí Jerusaremi rémómfáriní. Seyíné ‘Wfá rókiamoarígfa womí amí amí nípi kiríná ayí nanfmaní. Jerusaremi nípi kirínáyf ayí ananirini.’ yaiwiarínagfa nání waríniní.” nurirí

³⁴ re urinigininí, “Jerusaremi nweáyíné, wfá rókiamoarígfawamí píkiro áamá Goríxo seyíné nání searowáfáyo sínjá tñí nearo píkiro yarígfáyíné, karíkarí xegf míá negirí xwioxfyo mímeámf yarínfpa nioní íníná axípi e seaiyimínirí éagí aí seyíné míseaimónarininí.

³⁵ Arfá époyí. Anf Goríxo yeáyf níseayimíxemearfná seyíné nweanirí egfe ríxa anípá imónigoí. Nioní síjwí mánanípa néra

nuro rixa ‘Ámináo urowáráná weapínfo oyá dínj t́nńi yayf winipaxorinńi.’ nńrńróná ámńi sńjwń nanńpńrńárńńi.” urńjńnigńńi.

14

Sńkwń mńnekwńdońomń nanj imńxńjń nánńrńńi.

¹ Sabarńá wńyimi Parisiowa wigńf ámńná wo Jisa-somńi “Yawawi nurai nionńyá anjyo aiwá onaiyńi.” urńagi Jisaso nńpáwirińj ńweanńáná awa omńi sńjwń wńnaxńdńjńáná

² ámá wo —O xegńf sńkwń anńjń mńnekwńdoárńjorńńi. O Jisasoyá sńmńmanjńf tńjńmńńi ńweanńagi Jisaso e nńwńnńrń

³ ńwńf ikaxńf eánńjńpńi mewegńáwamńi tńńi Parisiowamńi tńńi xwńyńfá bń nurńrńńá yarńjńf re winjńnigńńi, “Sabarńáyo soyńné ámá sńmńxńf egńáyńf nanj nńmńxńrńńáyńf, ‘Ayńf ananńrńńi.’ rńyaiwiarńjorń? ‘Njwńáxńńi.’ rńyaiwiarńjorń?” urńagi aí

⁴ awa pńné marńf wimónńjagńf Jisaso sńkwń mńnekwńdońomńi wé seáyńf e nńwikwiárńrńf á nńxńrńrń nanj nńwimńxńrń xegńf anj e nánń nurowárńmáná

⁵ awamńi re urńjńnigńńi, “Soyńné woxń dńxńf íworanńi, burńmákaúrannńi, Sabarńá ayo aiwń mńńńjwńf inńgńf rńwonjńyo piéróáná apaxńf mé mńmńxeaarńjńrannńi?” urńagi

⁶ Gorńxoyá ńwńf ikaxńf eánńjńpńimńi Sabarńáyo ámáyo arńrń nńwirńńá nánń rńwamńńjńf meánńjagńf nánń awa xwńyńfá bń murńpaxńf wimónńjńnigńńi.

*“Sńmńf sńmńf e ńweanńro mńmónńpa éńrńxńńi.”
urńjńf nánńrńńi.*

7 Jisaso awa t́nɪ aiwá nɪnɪrɪ nɪŋwearɪná ámá aiwá nánɪ urepeárɪáyɪ xámɪ śmɪ śmɪ e oŋweaaneyɪnɪrɪ ńwɪapɪro wenɪŋɪ éagɪa Jisaso sɪŋwɪ e nɪwɪnɪrɪ rɪxa ńnɪ ńwɪapɪro aiwá narɪná o ewayɪ xwɪyɪá rɪpɪ urɪŋɪnɪgɪnɪ,

8 “Woxɪ woxɪ apɪxɪ meánɪnɪ nánɪ aiwá imɪxɪáɪpɪ nánɪ rɪrepeáráná joxɪ nurɪ śmɪ śmɪ imónɪŋe mɪŋweapa éɪrɪxɪnɪ. Ámá urepeárɪá wo joxɪ seáyɪ e rɪmúroŋo enɪ nɪbɪrɪnáyɪ,

9 ámá aiwá apɪ nánɪ earepeárɪo joxɪ ŋweaŋe nɪbɪrɪ re rɪnɪŋoɪ, ‘Joxɪ ŋweaŋɪ re o ŋweanɪŋoɪ.’ rɪráná joxɪ ayá néra nurɪ iwɪyɪá jámɪ ŋwearɪárɪnɪ. ‘Iwɪyɪá jámɪ ŋweaɪ.’ rɪrɪpɪrɪxɪnɪrɪ śmɪ śmɪ imónɪŋe mɪŋweapa éɪrɪxɪnɪ.

10 Rɪrepeáráná joxɪ nurɪ iwɪyɪá jɛ ŋwearɪnɪ. Rɪrepeárɪo joxɪ iwɪmɪ ŋweaŋagɪ nɪranɪrɪ re rɪrɪnɪgɪnɪ, ‘Gɪ nɪkumɪxɪnɪrɪ emearɪgwfɪoxɪnɪ, joxɪ nurɪ áwɪnɪ dae ŋweaɪ.’ rɪráná ámá oxɪ apɪxɪ awɪ neánɪro joxɪ t́nɪ aiwá narɪgɪáyɪyá sɪŋwɪyo dánɪ joxɪ ámɪnáoxɪnɪŋɪ imónɪrɪnɪ.” Ewayɪ xwɪyɪá apɪ nurɪrɪ

11 re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Ámá go go xewanɪŋo weyɪ menɪo rɪwéná Gorɪxo wɪmɪxáná ayá nerɪ xwɪrɪá nɪmóga unɪárɪnɪ. Go go weyɪ mɪmenɪ waunɪ ikárɪnɪo omɪ Gorɪxo weyɪ umenɪárɪnɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ.

“Aiwá nánɪ nurepeárɪrɪná re éɪrɪxɪnɪ.” urɪŋɪ nánɪrɪnɪ.

12-14 Ámɪ xwɪyɪá rɪpɪ aiwá apɪ nánɪ urepeárɪomɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Ámá nánɪ aiwá rɪyamɪ nerɪnáyɪ dɪxɪ nɪkumɪxɪnɪrɪ

emearigfáyífrani, ririxímeáowarani, dixí áamá axí joxiyáyífrani, áamá aní axí e dání amípi mímúrónigfáyífrani, ayí ríwéná joxí ení aiwá nání rírepearáná ayíyá ení joxiyá nigfápa axípi nímigínirí ayo murepearípa éirixini. Aiwá ríyamí neríná áamá uyípeayíyo tñní áamá wará miníñíyo tñní síkwí ikí egfáyo tñní síñwí supárigfáyo tñní nurepearírínáyí, áamá e imónigfáyí joxí wí ríyamí nerí siapípaaxí menagí nání ríwéná áamá wé rónigfá wiápínimeááná Gorixo mí ómómíximí neríná xewaniño joxiyá nání siapínfá enagí nání yayí seáyími dání osinini.” uríñiniginí.

Ewayí ikaxí aiwá apíxí meaní urepearíñípi nánirini.

¹⁵ Áamá wo awa tñní niñwearo aiwá narigfo Jisaso e uraríñagí arfá niwirí niwiápínimearí omí re uríñiniginí, “Áamá Gorixoyá xwioxíyo ni páwirí niñwearí aiwá ni pírí fá gíyí gíyí ananí oyá dñí tñní yayí winípaaxíyírini.” uríagí aí

¹⁶ o ewayí ikaxí re uríñiniginí, “Áamá wo áamá obaxí nurepearímáná aiwá xwé ríyamí nerí

¹⁷ ríxa ríyamí niyárfísáná áamá xegí xináiníñí nimónirí omíñí wiiríñomí ‘Áamá nioní urepearímenáyo “Bípoyí. Aiwá ríxa ríyamí ináriní.” urímeí.’ wáf urowárfagí aí

¹⁸ áamá nñní áxenwaríñíñí niga nuro ‘Aiwá apí nání baníméwini. Baníméwini.’ nuríróná áamá xámí nurí wáf wímeáo re uríñiniginí, ‘Gí xwí fá bí bí éáoní nurí síñwí winími enagí nání aiwá nání bípaaxí menini. Xe xegí kikií fá ounirí síñwí nanei.’ uráná

19 omiñf wiariño nuri áamá ámi womi wáf wímeááná o eni re uriñiniginí, ‘Burimákaú omiñf enfa nání wé wúkaú bí éaoni nuri waú waú maxiríní níkumixára nuri iwamfó emi enagí nání aiwá nání bipaxí meníní. Xe xegí kikiíá ouniri síñwí nanei.’ uráná

20 o áamá ámi womi wáf wímeááná o eni re uriñiniginí, ‘Apixí síñf meááoni enagí nání bipaxímani.’ uráná

21 omiñf wiariño nuri xegí boso, aiwá riyamí niyárirí ñweañomi áwanf urémeááná wikí nóniri xegí omiñf wiariñomi re uriñiniginí, ‘Aníni nuri añf rípi rípimi ótyo nemi áamá uyípeaytyo tñni wará miníñtyo tñni síkwí ikí egítyo tñni síñwí supárigítyo tñni niontyá añf re nání níwirimeamemi beí.’ uowáríagi

22 o nuri xfo uríípa nememi níbirí re uriñiniginí, ‘Bosoxíni, nioni joxí nírfípa néagi aiwí ikwianwí wí síni anípa imóníni.’ uríagi

23 boso re uriñiniginí, ‘Aiwá rípi nání gí añf magwí epíri nuri omiñf óf ami ami iníñtyo nemi áamá omiñf yarígtítyo míxeaamei.’ uowáríagi

24 o nuri xixeni éaná boso áamá aiwá nání awí eánigtítyo re uriñiniginí, ‘Nioni “Áamá xámi aiwá nání urepearímenáyf aiwá wí aíf mepíriméoi.” searariñíni.’ uriñiniginí.” Jisaso Judayf “Nene áamá xámi aiwá nání urepearímétyíñíñf imóníñagwi nání rífa neararíni.” oyaiwípoyníri ewayf xwíyíá apí uriñiniginí.

“Wiepísaríñf oyáoni oimónimíni.” moaríná uriñf nániríni.

25 Ámá oxí apixí epíroyí egíáyí o tñni óyo nuróná o níkinimónirí re uríñiniginí,

26 “Ámá go go nioní tífámíni nibirí ‘Wiepísaríñí oyáoní oimónímíni.’ níwimónírínáyí, Jisasoní díní síxí níyínípi o xegí xanomí uyínípiraní, xínáímí uyínípiraní, xiepímí uyínípiraní, xegí niaíwíyo uyínípiraní, xexírímeáyo uyínípiraní, seáyí e mímúropa nerínáyí o gí wiepísaríñáyí wo imónípaxí meníni. Go go Jisasoní nání díní sípí wiaríñípi xewaníño díní sípí yaiwinaríñípimí seáyí e mímúropa nerínáyí o gí wiepísaríñáyí wo imónípaxí meníni.

27 Ámá go go nioní nínxídírná ‘Nioní Jisasoní xídaríñagí nání ámá wí xeaníñí níkárrí aiwí aníñí xídímáríni.’ míyáiwipa nerínáyí o gí wiepísaríñáyí wo imónípaxímaní.” nuríri

28 ewayí ikaxí re uríñiniginí, “Seyíné woxí aní sepiá wiwá nímirá opeyimínírná xámí éf níñweámáná aní iwá mírírí nání díní nenwíperí ‘Nígwí araríríni?’ níyáiwírí ‘Nígwí nioniyá ananí aníwá tñni xixeníríni?’ yaiwinaríñíríni.

29 ‘Nígwí araríríni?’ nírírí meyíropa nerí ríxa síñá níkíkíróa nípeyírírná nígwí anípá imóníñagí nání aní míramíxwíní níyárimí úáná ámá aní iwámí níwínírná joxí nání ríperírí níyayiro

30 re rípríríríni, ‘Ámá ro aní iwá mírímínírí éf aiwí níwání mírípaxí níwimónítagí nímirámíxwínárími uríñiníni.’ rípríríríni.” nuríri Jisaso ámá nioní níxídarígíáyí aní míramíxwíní neróníñí nioní píní níniwíarími upíríxínírí e uríñiniginí.

31 Ewayí xwíyá axípi ámi bí re uríñiniginí,

“Mìxí ináyí wo xegí simiṅí wínarigíáyí áamá níní 10,000 imóniṅáná mìxí ináyí jámí dánjyá simiṅí wínarigíáyí áamá 20,000 imóniṅagí nání o xámí éfí nṅwearí dṅí nṅyaikirorí ‘Mìxí niníróná ananí xopíraráfí wimíniréini? Eṅí mṅwínpa emíniréini?’ yaiwinṅoi.

³² Ríxa ‘Mìxí ináyo xopíraráfí ninṅoi.’ nṅyaiwirínáyí wfo siní ná jámí ṅweaṅáná xegí áamá wíyo re urowáriniṅoi, ‘Nuro omí re urémeápoi, “Negí mìxí ináyo re rarini urémeápoi, ‘None soyíné tṅni mìxí xixe seaipaxí menini. Pí pí nearíyí nṅyanfwarini rarini.’” urémeápoi.’ urowáriniṅoi.” Jisaso ewayí xwíyíá e nuriri

³³ “Seyíné woxi díxí iyíá íá amípí nání dṅí yaíkíá mṅmopa nerínáyí ayí gí siepṅsariniṅoxi imóniríméini.” nuriri

³⁴ re urṅinṅini, “Ayínáni saxí awíí yarṅí aiwí awíí yarṅípi anípa nerí aiwánṅí imóniṅáná ámi arige éána awíí enṅoi? Oweoi.

³⁵ Sikí amípí omiṅíyo aiwá xwé oeniri wiároarigíá aiwí saxí awíí anípa imónáná aiwá urí enṅiniri omiṅíyo wiáropaxí menini. Anṅini emí moarigíáini. Ámá gíyíné aríá tṅfáyíné aríá ókiarí nṅmónípoi.” Jisaso xegí wiepṅsariniṅíyí saxíniṅí imóniṅagí nání e urṅinṅini.

15

Ewayí ikaxí sipṅsipṅ aníá imóniṅo nánirini.

¹ Ámá takisí nání nṅgwí uráparigíá —Ayí émáyí gapímanowamí wipírfá nání wigí Judayo nṅgwí

nɪwurápiyiróná wigí meapírfa nánɪ enɪ ámi bí
 ɪwí uráparigáayírɪnɪ. Ayí tɪnɪ ɪwí yarigá wɪnɪyí
 tɪnɪ Jisasomɪ xwɪyá ará wianɪro nánɪ aɲwɪ e
 barɪɲagá

² Parisiowa tɪnɪ ɲwí ikaxí eánɪɲɪpɪ mewegáwa
 tɪnɪ sɪɲwí e nɪwɪnɪro mepí “Iyí tɪnarɪɲoɪ.”
 nɪrɪnɪro wigípi re rɪnɪgáawixɪnɪ, “Ámá o
 ɪwí yarigáyo nɪmɪmɪnɪrɪ aiwá nawɪnɪ enɪ
 narigáárɪnɪ.” rɪnarɪná

³ Jisaso ewayí xwɪyá rɪpɪ urɪɲɪnɪgɪnɪ,

⁴ “Soyné ámá woxɪ sipɪsipí 100 tɪɲoxɪ wo aná
 imónánáyí, amɪ eaɲɪyo dánɪ sipɪsipí 99 wɪnɪyí
 e nɪwárɪmoxɪ nurɪ aná imónfo nánɪ pfa néra
 núísáná rɪxa wɪnɪmearɪárɪnɪ.

⁵ Nɪwɪnɪmearɪná nɪmearɪ yayí tɪnɪ xwanɲwí
 níkwónɪmɪ nurɪ

⁶ aɲɪ e nɪrémorɪná díxí nɪkumɪxɪnɪrɪ
 emearigáyo tɪnɪ ámá aɲɪ axí e ɲweagáyo tɪnɪ
 rɪaiwá re urɪmerɪárɪnɪ, ‘Gí sipɪsipí aná imónfo
 rɪxa pfa nerɪ meáagi nánɪ nionɪ tɪnɪ nawɪnɪ yayí
 oyaneyɪ.’ urɪrɪárɪnɪ.” Jisaso ámá ɪwí yarigá
 o tɪámɪnɪ barigáayí sipɪsipí aná imónfo yapɪ
 imónɪɲagá nánɪ ewayí xwɪyá apɪ nurɪrɪ

⁷ re urɪɲɪnɪgɪnɪ, “Nionɪ re seararɪɲɪnɪ,
 ‘Ámá sipɪsipí nánɪ pfa nerɪ nɪmearɪ nánɪ yayí
 épa aɲɪnajowa ámá ɪwí yarɪɲɪ wo nɪsanɪrɪ
 yarɪɲagi nɪwɪnɪróná yayí nero aí ámá 99 “Rɪxa
 wé rónɪɲwaénerɪnɪ. Nene sanɪɲɪ imónɪpaxí
 menɪnɪ.” yaiwɪnarigáayí nánɪ aɲɪnajowa yayí
 yarigáamanɪ.’ seararɪɲɪnɪ.” urɪɲɪnɪgɪnɪ.

Ewayí ikaxí nɪgwí aná imónɪɲo nánɪrɪnɪ.

⁸ Ámi ewayí xwiyíá axípi bi rípi uríñinigíni, “Apíxí wí nígwí wé wúkaú tñí nígwí wo nímíaperínáyí uyíwí nímíxároárímáná píráníñí pía nerí aní síyí niperí winímeaníinigíni.

⁹ Níwinímeáríná xegí imáníñí yarígííwami tñí aní axí e ñweagíáyo tñí ríaiwá re uríñinigíni, ‘Nígwí níni míapéáo ríxa meáagi nání níni tñí nawíni yayí oyaneyí.’ uríñinigíni.” Jisaso áamá íwí yarígíá o títámíni barígíáyí nígwí míapéí yapí imóníñagíá nání ewayí xwiyíá api nuríri

¹⁰ re uríñinigíni, “Níni re seararíñíni, ‘Nígwí apíxí nímíaperí pía nerí ámi meáo náníñíñí yayí éípa Goríxoyá aníñajowa áamá íwí yaríñí wo nísaníri yaríñagi níwiníríná yayí e yarígíáríni.’ seararíñíni.” uríñinigíni.

Ewayí ikaxí niaíwí aníñíño náníríni.

¹¹ E nurímáná ámi ewayí xwiyíá re uríñinigíni, “Áamá wo xegí niaíwí oxí waú tñño

¹² —Xogwáo xanomi níwiápínímeári re uríñinigíni, ‘Ápe, joxí nípéaná “Amípí omí wímígíni.” yaiwiaríñípi ríxa niapeí.’ uríagi xano ‘Amípí ríwéná yaní nímerí níni wímígíni.’ yaiwiaríñíyí ríxa awaúmi yaní numeírí míni níwimáná enána

¹³ ríxa síá áríní óráná xogwáo o xegíni awí eámeámí nerí nímeámí aní wími ná jíamí nání nurí aní ayo níñwearíná uyíni nerí xegí nígwí amípí xano winíyí xwíríxwíríá ikíxeníñinigíni.

¹⁴ Xegí nígwí xwíríxwíríá níxíxerí áamáyo níwiememáná enána re eníñinigíni. Áamá aní ayo dáníyí aiwá nání díwí níkeamóníro yaríná o ríxa

uyípeayo imóníí enagí nání o ení aiwá nání d'wí nikeamóniri nání

15 nuri áamá aḡí ayo dāḡí womi nigwí omiḡí nání rixiḡí ur'agí o omiḡí Judayí n'ni xwir'á winar'ḡpí nání re ur'ḡniḡiḡi, 'Gí omiḡíyo nání nuri gí odipíyo aiwá niwii.' ur'agí

16 o nuri omiḡí e ner'íná rixa agwí ení m'wínar'agí aiwá p'á odipí nar'ḡpí n'paxí wimón'agí aiwí áamá wí omí aiwá b' m'ni m'wig'awixiḡi.

17 E enáná o ámi diḡí íá ni'xiriḡi re yai-wiḡniḡiḡi, 'Gí ápoyá omiḡí wiiar'g'áyo n'ni aiwá apán' n'p'ri nání m'urón'ḡagí aiwí nioni re niḡweari aiwá agwí nání n'pém'iriḡi riyariḡiḡi?

18 Nioni niwiáp'ni'imeámi nuri gí ápomi re urémeá'miḡiḡi, "Ápe, nioni íwí Gorixomi wiká'iri joxi siká'iri éanig'niḡi.

19 Nioni naḡí mimón'ḡagí nání sini dixí ri-waxoni imón'paxí men'ni. Joxi 'Gí omiḡí ni-iar'ḡox'niḡí imón'ḡox'niḡi.' n'rei." Ápomi e urémeá'miḡiḡi.' niyaiwiri

20 niwiáp'ni'imeámi xano t'ḡí e nání nuri nuri r'xa aḡwi e báná xano xegí xewaxo j'fiwo bar'ḡagí niwiniḡi wá niwian'iri m'riḡí nuri ni'mak'kiyiri k'iyí miaúnáná

21 xewaxo re ur'ḡniḡiḡi, 'Ápox'ni, nioni Gorixomi íwí wiká'iri joxi siká'iri ená'ni. Nioni áamá naḡí mimón'ḡagí nání sini dixí ri-waxoni imón'paxí men'ni.' ur'agí aiwí

22 xano omiḡí wiiar'g'áyo r'aiwá re ur'ḡniḡiḡi, 'Soy'né rap'rapí im'riḡí mimón'ḡú aḡ'ni ni'imeámi nibiri uyír'poyi. Omí okiy'á

numeríná wé ramaxí wá wéyo uyíráriro síkwí sú uyíriro époyí.

23 E nemáná burímákaú sípíkí ikwaní imónariño nimeámi nĩbĩro píkĩpoyí. Nene ninirane íwo nání yayí oyaneyí.

24 Nígí íwí ro penónĩñí imóniño ámĩnĩñí wiápĩnĩmeañoĩ. “Anĩnĩñĩnigĩnĩ.” yaiwiagwá ro ámĩ neaĩmeáagi nání yayí yaní aiwá oimixaneyí.’ urĩagi awa o urĩĩpa nero rĩxa aiwá riyamĩ nero yayí seáyĩmĩ dání nera waríná re enĩnigĩnĩ.

25 Xewaxo xámĩño omĩñĩyo yariñĩmĩ dání nĩbirĩ rĩxa añĩ tĩñĩ e añwĩ e dání wenĩñĩ étyĩ wĩnĩñĩnigĩnĩ. Soñĩ rĩro sĩmĩnĩñĩ ero yariñagĩa nĩwĩnĩrĩ

26 omĩñĩ wiĩarĩgĩá womĩ rĩaiwá nurĩrĩ o rĩxa añwĩ e bání re urĩñĩnigĩnĩ, ‘Ayĩ pí nání nerĩ rariño?’ uráná

27 o re urĩñĩnigĩnĩ, ‘Dixĩ rĩgwáo rĩxa rémónapĩñoĩ. O rĩnĩñĩ wĩ mĩmeá naño emeago dixĩ ápomĩ wĩmeáagi nání o burímákaú sípíkí ikwaní imónariño pĩkiñoĩ.’ uráná

28 o wikĩ nónĩrĩ mĩpáwipaxĩ nĩwimónĩrĩ wáĩ e rojáná xano nĩpeyearĩ pĩyĩpĩyĩ xwĩyĩá urĩagi aiwĩ

29 xanomĩ mĩxĩ nurĩrĩ re urĩñĩnigĩnĩ, ‘Nionĩ rĩnánínĩñĩ nimónĩrĩ omĩñĩ siĩaríná xwiogwĩ obaxĩ nĩmũroaríná sekaxĩ amĩpĩ joxĩ nĩrĩyĩ nání nionĩ wĩ mĩrĩwĩalĩkiñarĩnĩ. E nerĩ aĩ nionĩ gĩ nĩkumĩxĩnĩrĩ emearĩñáyĩ tĩnĩ yayĩ yaní nání memé miá aĩ wo mĩniapĩñĩrĩnĩ.

30 Nionĩ mĩniapĩpa nerĩ aiwĩ dixĩ riwaxo, apĩxĩ iyĩ ede dání oikĩxearĩgĩĩwa tĩnĩ nemeríná dixĩ nĩgwĩ xwé nowarĩño nání burímákaú sípíkí ik-

waní imónariŋo apáni upikiíni.' uráná

³¹ xano re uríŋinigiŋi, 'Gí íwoxiŋi, "Nioniyáyí wí ámi o nírápínfáriní." miyaiwipaní. Joxí íníná nioni tŋni ŋweariŋoxi amípí áponiyáyí nŋni dixínirini.

³² E neri aí dixí rigwáo peŋóniŋí imóniŋo ámŋniŋí wiápŋimeŋoi. "Anŋniŋinigiŋi." yai-wiagwáo ámi neaímeáagi nání "Yayí mepa oy-aneyí." rŋsimónariní? Oweoi, xe yayí oy-aneyí.' uríŋinigiŋi." Jisaso Parisiowa "None xiráxogwáowaú xiráóniŋí imóniŋagwi nání rŋa nearariní?" oyaiwípoyiniri nání ewayí xwiýfá apí uríŋinigiŋi.

16

Ewayí ikaxí bosíwí diŋí émí saímí moŋo nánirini.

¹ O ewayí xwiýfá rŋpi eni xegí wiepŋsariŋowami nuriri re uríŋinigiŋi, "Ámá amípí nŋni mŋmúróniŋí wo o xegí bosíwo nání ámá wí nŋbiro áwaní re uríŋíawixini, 'Dixí bosíwo dixí iyfá fá amípí xwiŋfá ikixearini.' uríagfá

² o bosíwo nání 'Obini.' nuriri o rŋxa báná re uríŋinigiŋi, 'Pí éagi nání joxí nání xwiýfá wí raríŋagfá wíanigiŋi? Amípí nioniyá joxí nŋnimeirfná arige nŋnimeia waríŋini? Amípí nioniyá pŋni nŋnwiárimí uri nání nŋni fá nŋrori bŋkwíyo nŋŋwirárirí niapeí. Joxí sŋni gí bosíwí nimóniri ŋweariméini.' uríagi

³ bosíwo nurí re yaiwinigiŋi, 'Nioni bosíwí roariŋáyí boso "Joxí kikiáfá ui." nŋránáyí arí

emfárfani? Bosiwí nimóniri yariñaoni xwíá nimiríná ení meání emfárfani? Rixiñí nura nuríná ayá ninínfárfani?’ niyaiwiri

⁴ re yaiwiñiniginí, ‘Ai, pí pí éimiginiri rixa nijfá imóniñini. Gí boso “Joxi kikiíá ut.” níránáyí áamá nioní wigí añíyo nání ananí nímímínípfíri nání pí pí éimiginiri rixa nijfá imóniñini.’ niyaiwiri

⁵ áamá o xegí boso nigwí wayá ríwéná niapífríxiniri wiñíyo ‘Bípoyí.’ nuriri awa rixa báná xámi bómí re uríñiniginí, ‘Gí boso pí siapiñí nání ríwéná rirápinfárfani?’ uríagi

⁶ re uríñiniginí, ‘Werixí sixí íníní díramixí 100 niapiñí nání xixeni axípi nírápinfárfani.’ uríagi bosíwo re uríñiniginí, ‘Dixí bíkwi nígwí nání ñwirárinínamí nímearí éí niñweámáná werixí sixí íníní díramixí 100 nání eáníñe níkwíriri 50 ñwirárei.’ nuriríná xíto ení bosoyá bíkwiyo axípi díramixí 100 nání eáníñípi níkwíriri ámi 50 ñwiráriniginí.

⁷ Áamá ámi wo báná bosíwo yariñí re wiñiniginí, ‘Gí boso joxi siapiñíyí araririni?’ uríagi o re uríñiniginí, ‘O wítí íá 1000 nioní niapiñí nání xixeni axípi nírápinfárfani.’ uríagi bosíwo re uríñiniginí, ‘Dixí bíkwiyo wítí íá 1000 nání ñwiráriníñe níkwíriri wítí íá 800 ñwirárei.’ nuriríná bosoyá bíkwiyo ení níkwíriri axípi niñwirárirí womí womí nfáni e néra uñiniginí.

⁸ Boso xegí yapí wíwapíyariñí bosíwo nání ‘O “Nioní onímímínípfíri.” niyaiwiri e éfrini.’ raríñagíta arfá e níwiri o nání ‘Díñí émi saímí monjorini.’ niyaiwiri seáyí e umeníniginí.”

Jisaso ewayf xwiyfá apf nurirf wiepfsarinfyo ámf bíf rípf urinfniginf, “Ámá agwf ríná amípf xwíá tfyo wenípf nánf dñf níkwíroro yarígfáyf wígf wíníyf tñf níníroná dñf émf saímf nímoro nero nánf ámá nionf dñf níníkwíroro yarígfáyo seáyf e imónifjoí.

⁹ Ayínánf re seararinf, ‘Nígwípf ámá wí apf tñf sípf imíxarígfá aíwf soyfne uyípeayf wí negf níkwíroro emearinfwáyfninf imónípfíf nánf nígwípf tñf arírá wírfíxinf. E nerfnáyf rfwéná sfá yoparfíymf nígwí nfnf ríxa anípf imónáná Goríxo soyfne xegf añf íníná ñweapírfá nánf eníyo páwípfírfá nánf seamífnífnírfírfí.’ seararinf.

¹⁰ Ámá omíf onímiápf nerfná píranínf dñf níkwíroro xixenf yarígfá gíyf gíyf xwé enf xixenf yarígfárfírfí. Ámá omíf onímiápf nerfná dñf níkwíroro mé ámáyá síñwíyo dánf níwiepísiro omíf yarígfá gíyf gíyf omíf xwé nánf aí axípf yarígfárfírfí.

¹¹ Ayínánf nígwí ámá wí nímearo ayf tñf sípf imíxarígfáyf soyfne nígwí ayf aí tñf ámáyo mfnf mífípa ero arírá mífípa ero nerfnáyf ‘Goríxo ananf xegf amípf nanf añfnamf weníyf none píranínf umeianífwá nánf neaiapífnífnírfí.’ ríyáiwíaríñoí? Oweoí.

¹² Soyfne amípf ámá woyáyf síñwí muwfnaxídfípa nerfnáyf omíf soyfneyápf mepírfáyf go seaiapífnífnírfí? Oweoí.

¹³ Ámá wo ámá waúyá xínáfnínf nímnírf omíf wíípxf menínf. E nerfnáyf wíomí dñf síxf nuyírf wíomí dñf peá nímorí nerí

wíomí pírániḡí ayá t́ni níxídirí wíomí peayí níwianírí eniḡoi. Soyíné nígwíyíyá omiḡí wiiariḡíniḡí nimóniro ‘Nígwí wí ḿnimúropa oeni.’ níyaiwirínáyí, Goríxoyá omiḡí wiiariḡí woxíniḡí imónipaxí menini.” uriniḡini.

Jisaso xwíyá uriniḡí wí nánirini.

¹⁴ Jisaso xegí wiepísariḡowami e uraríná Parisiowa —Awa nígwí nání xwapí wimónariḡowarini. Awa aríá e níwiróná damí dání riperírí umearariḡagía

¹⁵ Jisaso e níwinirí re uriniḡini, “Soyíné ámayá siḡwíyo dání ‘Wé róniḡwáonerini.’ níriro yapí níwiepísiro raríḡoyíné aí Goríxo amipí segí xwioxíyo ínimi imóniḡipi nípiní níjía imónini. Amipí nání áamá ‘Ripi ayá t́niḡipi imónini.’ ríápiyí Goríxoyá siḡwíyo dání xwiríá winariḡíyí imónini.

¹⁶ Goríxo Ebiríamo xíomí diḡí níwikwírorí pírániḡí xídaríḡagí nání re uriniḡini, ‘Díxí searíawé áamá obaxí nimóga úfáyí gí ayá t́niḡiniḡí nimóga upíríáriní.’ uriniḡí enagí nání Moseso t́ni wíá rókiamoagíáwa t́ni api nání Bíkwiyo níriro eagíáriní. Seyíné píné api nísearéwapíya bigíáriní. E nerí aiwí Jono wayí níneameaia uḡo nírémoríná xwíyá yayí seainipaxípi re searayiniḡini, ‘Seyíné Goríxoyá xwioxíyo páwipírí nání f́wí yaríḡápi ríwímíni nímamoro nisaníro ḡweáriríxini.’ searayiniḡini. Áamá ńni anḡ ayómíni enḡ t́ni ófí nimóga páwianíro yariniḡoi.

¹⁷ E nerí aiwí amipí ńni Moseso t́ni wíá rókiamoagíáwa t́ni Goríxoyá Bíkwiyo eagíápi bí onímíápi aí surímá imóniníámani. Awa

niriro eagfápa xixeni imóniníáriní. Anína tñni xwfa riri tñni anani anipá nimóniri aiwi Bikwí Gorixoyá ηwí ikaxí eáninípí anipá imónipaxí menini.

18 Go go xegí xiepi xámi meanjími emi nímori ámi wíni nímearínáyí ayí íwí inarínji. Go go apixí ámá wo nímearí emi monjimi nímearínáyí ayí eni íwí inarínji.” uríniginí.

Rasaraso tñni amipi mimúróninjo tñni nánirini.

19 Jisaso ámá ayo re uríniginí, “Ámá wo amipi mimúróninjo —O nigwí xwé tígfáwa rapírapí awiaxíní yínarígápa íníná rapírapí ayfá riníní niyíniri sía ayí ayo aiwá naníní níniri aniní sírí muní ηweanáná

20 ámá wa wigí ámá wo xegí yoí Rasarasoyí rininjo —O uyípeayí imónináná uraní xegí wí pipírímító enorini. Omi nimeámi nibiro amipi mimúróninjoyá ákinjá íwí e wírárigíorini.

21 Amipi mimúróninjo ikwianηwíyo éf nínwearí aiwá níniri yunípia piéroyí uraní tñno ‘Mimeání oemini.’ niyaiwiri yaríná sfwí wí nibayiro xegí uraníyo aíwí meayigíawixini.

22 Uyípeayo ríxa nípéagi anínají Gorixoyáyí oyá dinípí nimeámi niyiro Ebírámó tñjí e wárigíawixini. Amipi mimúróninjo eni péagi omi eni xwfa níweyárimáná enáná

23 o ría aniní wearíníyo dání ríniní xaiwí inaríná sinwí anaúyí winíniginí. Ebírámó ná jfami ηweanáná Rasaraso xfo táfamini kinimónénaniníagi níwiniri

24 ríaiwá re uriniginini, 'Arfo Ebirfame, ríá t́ mimeninwí ayikwí minirarinini. Rasarasomí re uowárenapei, "Wé símípiní iniigíyo igíá neámáná aíwí iminí uriní nání wikwiárauí." uowárenapei.' uríagi aí

25 Ebirfamo re uriniginini, 'Arfoe, joxí síní síjoxí nínwearná amípí naníni símearí Rasarasomí sipíní wímeari yagírini. E nerí aiwí agwí o sa kikiá yaríná joxí ríniní nání niwieánirí nweanini.

26 Ripí ení piní earirí segí t́ámíni ead́rorí negí t́ámíni ead́rorí enagi nání seyíné wí nene t́ámíni míxemónapípaxírini. Nene ení wí seyíné t́ámíni míxemónapípaxírini.' uríagi

27 ríá xaíwí weánarinjo re uriniginini, 'Nioní t́ámíni Rasarasomí re nání uowárenapípaxí mepa enánáyí, wauní rixiní re oririminí, "Gí ápoyá aníminí uowárei." oririminí.

28 Gí níríxímeáowa wé bí nípini imónigíáwa nioní ríniní meariná rími dání bipíríxinirí Rasaraso xwíyíá nijíá wino uowárei.' uríagi aiwí

29 Ebirfamo re uriniginini, 'Awa ríwaminí Moseso níriri ení t́ni wíá rókiamoagíáwa nírro eagíá t́ni ananí fá níroo nijíá imónipaxírini. Xwíyíá apí ríninípimi ananí aríá wíríxiní.' uríagi aí

30 ríá xaíwí weánarinjo re uriniginini, 'Arfo Ebirfame, xwíyíá apimi aríá umónipaxí menagi nání rirarinini. Ámá píyí wo níwiápínimeari nijíá wíánáyí, ananí aríá níwiro nisaníro nweapaxírini.' uríagi aí

31 o re urɪŋɪnɪgɪnɪ, ‘Xwɪyɪfá Moseso nɪrɪrɪ eanɪpɪ tɪnɪ wɪfá rókiamoagɪfáwa nɪrɪro eagɪpɪ tɪnɪ arɪfá mumónɪpa nerónáyɪ, áamá pɪyɪ wo nɪwɪáɪpɪnɪmearɪ nɪjɪfá wɪmɪnɪrɪ yarɪŋagɪ aɪ ayɪ arɪfá wɪ wɪpaxɪ menɪnɪ.’ urɪŋɪnɪgɪnɪ.” Jɪsaso xwɪyɪfá apɪ e urɪŋɪnɪgɪnɪ.

17

Ƴwɪfá oépoynɪrɪ wɪwapɪyarɪgɪfáyɪ nánɪ urɪŋɪ nánɪrɪnɪ.

¹ O xegɪ wɪepɪsarɪŋowamɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Áamá wɪ wɪ Ƴwɪfá oépoynɪrɪ iwamɪfó nɪwɪwapɪyɪpɪrɪfá aɪwɪ áamá e wɪwapɪyɪfáyɪ aweyɪ! Sɪfá wɪyɪ ayɪ majɪfá wórɪnɪfárɪnɪ. Ayɪ xeanɪŋɪ rɪfá tɪŋɪ wɪmeanɪfá eŋagɪ nánɪ dɪŋɪ sɪpɪ wɪwɪnɪgɪnɪ.

² Ayɪ nɪaɪwɪ rɪpɪamɪ nɪonɪ dɪŋɪ nɪkwɪroanɪro yarɪgɪfáɪpɪamɪ pɪrɪfá wɪaɪkɪanɪro nero Ƴwɪfá oépoynɪrɪ wɪwapɪyarɪnɪ Goriɪxo ‘Ayɪ xwɪyɪfá mayɪrɪnɪ.’ mɪrɪfá rɪxa nɪpémáná eŋáná rɪnɪŋɪfá xwé wɪnɪfárɪnɪ. Sɪnɪ nɪaɪwɪpɪamɪ Ƴwɪfá nánɪ mɪwɪepɪsɪpa eŋáná áamá wa ayo ɪfá nɪxero sɪŋá xwé wo sɪŋwɪfá tɪnɪ gwɪfá nɪjárɪro rawɪrawáyo nɪmamówárɪrɪnáyɪ, sɪpɪ eŋagɪ aɪwɪ rɪnɪŋɪfá Goriɪxo wɪmɪnɪrɪ eŋɪpɪnɪŋɪfá imónɪŋɪmanɪ.

³ Ayɪnánɪ píránɪŋɪfá éfɪrɪxɪnɪ.

Ƴwɪfá sɪpɪ yokwarɪmɪfá nɪwɪirɪnɪfá epaxɪpɪ nánɪrɪnɪ.

“Joxɪ áamá wo, Goriɪxomɪ nɪxɪdɪrɪ nánɪ rɪrɪxɪfámeá imónɪŋo Ƴwɪfá sɪánáyɪ mɪxɪfá urɪfɪrɪxɪnɪ. O rɪxa dɪŋɪ neyɪrorɪ nɪsanɪrɪ nerɪnáyɪ Ƴwɪfá sɪpɪfá yokwarɪmɪfá nɪwɪirɪ ‘Ananɪrɪnɪ.’ urɪfɪrɪxɪnɪ.

⁴ O Ƴwɪfá nɪsɪrɪ pɪaxɪfá weánarɪŋagɪfá nánɪ nɪbɪrɪfá ‘Rɪxa dɪŋɪ neyɪrorɪ Ƴwɪfá áamɪ wɪnɪ sɪmɪfámanɪ.’

ríréméááná joxi yokwarimí níwíirí ‘Ananírini.’ uríírixini. Síá axíyimi o sípa axípi wé wúmi dání wáú ríréméaayíánáyí, joxi ení yokwarimí wíayíírixini.” uríagi

⁵ wáí wurímeiarígíáwa Ámináomi re urígíawixini, “Joxi díní ríkwíroarínwáyí ámi bí díní ríkwíroani nání neaii.” uríagíá

⁶ Jisaso re uríniginí, “Soyíné níjírini. Masíté aiwá siyí negí omíníyo íwí urarínwáyí aga onímiápiá nerí aiwí segí díní nioní nání níkwíroarígíáyí ayíníjí nerínáyí, ‘Íkíá xé roxiní níyoámíga rawírawáyo e dání roí.’ uránáyí ananí aríáníjí seainíáriní. Amípi ‘Nioní epaxímaní.’ yaiwíarígíá aí ananí epíríáriní.

Ewayí ikaxí omíní wíiarígíáyí nánirini.

⁷ “E nerí aí soyíné woxi díxí rínáíníjí nímonírí omíní síiaríní wo xwíá nímirí yuní ikikémí yarínje dáníraní, sipísipí píráníjí níméra warínje dáníraní, píni níwíárimí níbírí rémónapáná joxi ‘Ayá t́ni aníni níwíapírí níjwearí aiwá nei.’ uríréini? Oweoi, o sa díxí rínáíníjí omíní síiarínje enagi nání

⁸ xámi re uríríini, ‘Amíná aiwá ríá níniyeairí díxí rapírapí níkíkíyinimáná aiwá níxerí níapáná nioní inígí níri aiwá níri nemáná enáná joxi ríwíyo níríini.’ uríríini.

⁹ O joxi sekaxí uríípi t́ni xixeni síáná omí weyí umeríréini? Oweoi, díxí omíní síiarínje enagi nání yayí wíríméini.” Jisaso ewayí xwíyíá apí nuríri

10 re uriniginini, “Gí seaiepisariŋáoyíné eni sekaxí amipí nioni searáyí xixeni nerínáyí seáyí e mimónipa nero re ríríxini, ‘None xináíwanéniŋí nimónrane oyá omiŋí wiiariŋwáonenirini. Omiŋí negíni nearííyíni enjwáriní.’ ríríxini.” uriniginini.

Peyíyí tígíá wé wúkaú nanj imixiŋí nánirini.

11 Jisaso Jerusaremí nání nurí Gariri p̄ropenisí t̄n̄í Samaria p̄ropenisí t̄n̄í midimidání enjáná o áwinimaní n̄ipuríná

12 anj bimi rémóáná áamá wé wúkaú peyíyí tígíáwa ná j̄fami n̄irómáná

13 ráiwá re urígíawixini, “Jisasoxi, negí neamemeariŋoxini, none nání wá orunini.” uríagíá

14 o siŋwí niwiniíná re uriniginini, “Soyíné nuro apaxípaniŋí imónigíáwami síwá winaúpoyi.” uríagí awa sini óf e waríná re eniginini. Wigí wará nanj imóniŋiginini.

15 Nanj imónáná awa wo weníŋí inííyí winiŋiginini. Xegí wará nanj imóniŋagi niwiniiri níkinimónimi nurí Gorixomi yayí numeríná ráiwániŋí nira nuri

16 Jisasoyá síkwí t̄ŋí e n̄ip̄kínimeari omi yayí wiŋiginini. Áamá oyí Samariayí worini.

17 O yayí wiaríná Jisaso áamá e rówapigíáyo re uriniginini, “Áamá wé wúkaú nanj imóníawixini. Wíá giminiirini?

18 Pí nání áamá anj midánj roni Gorixomi yayí umeminiiri biŋoi? Wíá Judayowa ámi m̄ibiipa pí nání éoi?” nuriri

nepa nearariŋoiŋiri nými muxídiŋpa éfrixini.

24 Ápianwí nerína wíá aŋí ikwíroniŋí nímíni ókiariŋípa áma imóniŋáoni niweapírína áma níniyá siŋwíyo dání siŋáni imónimfá enagi nání nými mupa éfrixini.

25 Xámi áma agwi rína ŋweagfáyí ríwí nímóána nioni ríniŋí xwé wí meámfáriní.

26 Áma enína Nowao tíŋí ína néra wagíapa áma imóniŋáoni weapimíniŋi yarína axípi epíríariní.

27 Ayí ‘Gorixo iniíŋí waxí tíni xwíríá wí neaikixenfámani.’ níyaiwiro o nání diŋí peá nímoru aiwá níro iniíŋí níro néra nuro apíxí níŋwirára uro nímeága uro yarína Nowao ríxa sípíxíyo ínimí páwíána re eníniŋíni. Iniíŋí waxí xwé níróga níwiápíniŋmearí oxí apíxí níni iniíŋí namigfawixini.

28 Nowao tíŋí ína dání ná ríwíyo Roto tíŋí ína ení Sodomi ŋweagfáyí axípi e yagfáriní. Ayí ení Gorixo nání diŋí peá nímoru aiwá níga uro iniíŋí níga uro nero amípi bí bí níga uro omiŋí néra uro aŋí nímiŋa uro yarína re eníniŋíni.

29 Sfá Roto Sodomi píni níwiárimí éf úyimi Gorixoyá diŋí tíni ríá tíni síŋá tíni aŋínamí dání nípiérorí áma aŋí apimí ŋweagfáyí níni ríá níniŋíni.

30 Ríwéná ení áma axípi e néra nuro ‘Gorixomi xewaxo níweapínfámani.’ níyaiwia warína áma imóniŋáoni siŋáni imónimfáriní.

31 Sfá ayimí áma aŋí pákíki nímiŋiga peyiŋíyo seáyí eníwámí ŋweagfá gíyí gíyí níwepíniro ‘Níŋí iyfá íá aŋí xwíá eníwámí weníyí nímeámí éf oumíni.’ níyaiwiro mípáwipa éfrixini.

Aiwá omiñfyo yarigfá giyf giyf eni wigf amipí meaniro nání ámi añf tñf e nání mupa éfrixini.

³² Rotomi xiepi nání diñf oseainini. Í xegf iyfá fáf amipí nání diñf sipí wíagf níkinimóniri wenñf éfyf re enñigini. Niperi sfñá imóniññigini.

³³ Ámá xegf amipí diñf tñfpi nánini diñf móf go go o diñf niyimñf imóniñf anñf ñweanfá nánipi sixf inñfámani. Ámá xegf amipí diñf tñfpi nání aí 'Pí enñoi!' yaiwíf go go o diñf niyimñf imóniñfpi anñf ñweanfá nání sixf inñfárini.

³⁴ Sfáf ámá imóniñáoni weapimfáyimi ámá waú añf íkwianwfyo sáf wenáná Gorixoyá añfnajowa wfo, Gorixomi diñf wíkwfroarñomi niwirimearo wfo diñf miwíkwfroarñomi e wáripfrfárini.

³⁵ Ayimi apíxf wípaú eni pirawá yunf ikixémf yarfná wími niwirimearo wími e wáripfrfárini.

³⁶ [Ámá waú eni omiñfyo yarfná wfomi niwirimearo wfomi wáripfrfárini.] Jisaso e urfagi

³⁷ xegf wiepsariñowa re urigfawixini, "Ámináoxini, joxi neararñfpi gimi imónñfárini?" urfagfá Jisaso "O weapínfe nání ámá áwanf wí nearipaxf menini. Ámá nñni sñwtf tñni winpfrfárini." oyaiwípoyniri ewayf xwfyfáf re urññigini, "Piyf weñe apurf obaxf pénarñfrini." urññigini.

Ewayf ikaxf apixf aní tñni xwirixf meariño tñni nánirini.

1 Jisaso xegf wiep+sariñowa Gorixomi xwiyfá ririmf niwiriná anif winfagi pñni wiáriprixinri ewayf xwiyfá bi nuriri

2 re uriniginini, “Anf bimi opisf anfyo dáni xwirixf eyeyíromf yarinj wo —O Gorixo nani wáyf mepa eri áma nñnyo dñf sipi miwipa eri yarinorini.

3 Omi apixf anf wí —Í eni anf apimi dánirini. Í ininá o tñf e nani nibayiri re urayiniginini, ‘Áma niñi pñné nimeararigfáyf joxi tñni nrorai sanj ninirápiri xwirixf bi oyaiyí.’ urayíagf aí

4 o ‘Sanj muráppa oemini.’ niyaiwia núísána rfwéná í nani rixa anif winfagi re yaiwiniginini, ‘Nioni Gorixo nani wáyf mé nerí ámayo dñf sipi miwiarináoni aiwi

5 apixf anf í anif nimoayarñagf nioni í anif minf bayaríná anif nininigininri ími oumearómni.’ yaiwiniginini.”

6 Jisaso ewayf xwiyfá e nuriri re uriniginini, “Áma xwirixf eyeyíromf yarinj sipio enjpi nani dñf mópoyi.

7 O áma sipio aiwi apixf aní ininá bayarñagf nani sanj urápiniginini. Gorixo áma onif wí mimónñagf aí re riyaiwiarinoi, ‘Gorixo áma xfo xegfni eyíronfyf omi árfwiyirani, ikwáwiyirani, “Joxi sanj nearapei.” urayarfnáyf o kikiá néra núísána ná rfwíyo dáni sanj urápiniginini.’ riyaiwiarinoi?

8 Oweoi! ‘Anfni sanj urápinfárinini.’ seararinini. E nerí aiwi áma imónináoni

nɪweapɪrɪnǎ á má sɪnɪ dɪŋɪ nɪnɪkwɪrɔro
 yarɪŋagɪfǎ sɪŋwɪ wɪnɪmɪfǎrɪfani? Rɪxa pɪnɪ
 nɪnɪwɪárɪmɪ warɪŋagɪfǎ wɪnɪmɪfǎrɪfani? Ayɪnánɪ
 píránɪŋɪ dɪŋɪ mópoyɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ.

*Ewayɪ ikaxɪ Parisio tɪnɪ takisɪ nánɪ nɪgwɪ
 uráparɪŋo tɪnɪ nánɪrɪnɪ.*

⁹ O ewayɪ xwɪyɪfǎ rɪpɪ enɪ wani dɪŋɪ
 nɪkwɪrónɪro “None wé rónɪŋwáonerɪnɪ.” yaiwiro
 á má wɪyo peayɪ nɪwianɪro “Sɪpíowarɪnɪ.”
 yaiwiro yarɪgɪfǎyo nurɪrɪnǎ re urɪŋɪnɪgɪnɪ,

¹⁰ “Á má wau —Wɪfo Parisiorɪnɪ. Wɪfo takisɪ
 nánɪ nɪgwɪ nearáparɪŋorɪnɪ. Awau Gorɪxomɪ
 xwɪyɪfǎ rɪrɪmɪ wianɪrɪ nánɪ aŋɪ Gorɪxo nánɪ
 nanɪwɪ rɪdɪyowǎ yarɪgɪfǎwámɪ nánɪ axíná nuri

¹¹ Parisio xegɪpɪ aŋwɪ e nɪrómánǎ xegɪ dɪŋɪ
 tɪnɪ ínɪmɪ dánɪ re rɪrɪmɪ wɪŋɪnɪgɪnɪ, ‘Gorɪxoxɪnɪ,
 nionɪ á má wa yapɪ sɪpíonɪ menagɪ nánɪ yayɪ
 osimɪnɪ. Wa yapɪ á máyo fɪwɪ uráparɪŋáonɪmanɪ.
 Wa yapɪ rɪkɪkɪrɪfó yarɪŋáonɪmanɪ. Wa yapɪ apɪxɪ
 tɪnɪ fɪwɪ inarɪŋáonɪmanɪ. Takisɪ nánɪ nɪgwɪ
 nearáparɪŋɪ dao yapɪ mimónɪŋɪnɪ. Ayɪnánɪ yayɪ
 osimɪnɪ.

¹² Sabarɪfǎ ayɪ ayo sǎ wɪyaúmɪ aiwǎ ŋwǎ
 ŋwɪrárɪnarɪŋáonɪrɪnɪ. Amɪpɪ nionɪ meááyɪ enɪ
 yanɪ nɪmerɪ wé wúkaú enǎnǎ wo joxɪ nánɪ
 tarɪŋáonɪrɪnɪ.’ Parisio Gorɪxomɪ e urarɪnǎ

¹³ takisɪ nánɪ nɪgwɪ uráparɪŋo ná jǎmɪnɪ
 e nɪrómánǎ piaxɪ weánarɪŋagɪ nánɪ sɪŋwɪ
 nɪmɪfeyoari aŋɪnamɪ manɪ ayǎ fǎ nɪxɪrɪnɪmǎnǎ
 Gorɪxomɪ rɪrɪmɪ re wɪŋɪnɪgɪnɪ, ‘Gorɪxoxɪnɪ,
 nionɪ fɪwɪ yarɪŋáonɪrɪnɪ. Wǎ nɪwianɪ.’
 urɪŋɪnɪgɪnɪ.” Jɪsaso ewayɪ xwɪyɪfǎ e nurɪrɪ

14 re urɪŋɪnigɪnɪ, “Ámá o Gorɪxoyá sɪŋwɪyo dánɪ wé rónɪŋɪ nímónɪmɪ xegɪ aŋɪ e nánɪ úagɪ aɪwɪ wɪo wé rónɪŋɪ mimónɪŋɪnigɪnɪ. Ámá go go xewanɪŋo seáyɪ e menɪoyɪ Gorɪxo xwɪámɪ imɪxɪnɪfárɪnɪ. Go go ‘Sɪpíonɪrɪnɪ.’ nɪyáiwɪrɪ ínɪmɪ imónɪoyɪ Gorɪxo seáyɪ e umenɪfárɪnɪ.” urɪŋɪnigɪnɪ.

Niaíwɪ onɪmiápiamɪ wé ikwɪkwɪárɪmɪ enɪf nánɪrɪnɪ.

15 Wiepɪsarɪŋowá ámá wɪ wigɪ niaíwɪpiamɪ Jisaso wé owikwɪárɪnɪrɪ nɪmeámɪ barɪŋagɪa nɪwɪnɪro “Nɪmeámɪ mɪbɪpanɪ.” uranɪro yarɪŋagɪa Jisaso sɪŋwɪ e nɪwɪnɪrɪ

16 niaíwɪpiamɪ rɪaíwá “Bɪpoyɪ.” nurɪrɪ wiepɪsarɪŋowamɪ re urɪŋɪnigɪnɪ, “Ámá niaíwɪ onɪmiápia xanɪyaúmɪ dɪŋɪ nɪwɪkwɪrɪoro yarɪgɪápa Gorɪxomɪ dɪŋɪ wɪkwɪrɪófáyɪ o xwioxɪyo mɪmeámɪ nerɪ píránɪŋɪ umenɪweanɪfá enagɪ nánɪ niaíwɪ rɪpia xe obɪpoyɪnɪrɪ sɪŋwɪ wɪnɪpoyɪ. Pɪrɪf mɪwɪaɪkɪpa époyɪ.

17 ‘Ámá go go niaíwɪ onɪmiápiánɪŋɪ mimónɪpa erɪ Gorɪxomɪ yeáyɪ murɪnɪpa erɪ nerɪnáyɪ, oyá xwioxɪyo wɪ nɪpáwɪro ŋweapɪrɪfámanɪ.’ seararɪŋɪnɪ.” urɪŋɪnigɪnɪ.

Amɪpɪ mɪmúrónɪŋɪ wo yarɪŋɪf wɪŋɪpɪ nánɪrɪnɪ.

18 Judayɪ áminá wo nɪwɪmearɪ yarɪŋɪf re wɪŋɪnigɪnɪ, “Nearéwapɪyarɪŋɪf nanɪoxɪnɪ, nionɪ pí nerɪná dɪŋɪ nɪyɪmɪŋɪf tɪŋáonɪ anɪŋɪf íníná ŋweámɪfá nánɪ imónɪmɪfárɪnɪ?” yarɪŋɪf e wɪagɪ

19 Jisaso ámá o “Xɪo enɪ nanɪ enagɪ nánɪ Gorɪxo tɪnɪ xɪxenɪ imónɪŋorɪanɪ?” oyáiwɪnɪrɪ re

urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Joxɪ pɪ nánɪ ‘Nanɔxɪnɪ nɪrarɪŋɪnɪ? Ámá nɪyonɪ nánɪ Gorɪxonɪ nanɪ imónɪnɪ.

20 Nwɪ ikaxɪ eánɪŋɪpɪ joxɪ nɪjɪárɪnɪ. ‘Apɪxɪ tɪnɪ ɪwɪ minɪpanɪ. Nɪwiápɪnɪmearɪ ámá mɪpɪkipanɪ. ɪwɪ mɪmeapanɪ. Ámá wo nánɪ xwɪyɪá nɪyimárónɪrɪ yapɪ murɪpanɪ. Rɪnɪyaúmɪ wéyo merɪnɪ.’ Nwɪ ikaxɪ e eánɪŋɪpɪ joxɪ nɪjɪárɪnɪ.” urɪagɪ

21 yarɪŋɪ wío re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Nionɪ sɪnɪ nɪaíwɪ imónɪŋaé dánɪ nɪpɪnɪ nɪméra bɪŋárɪnɪ.” urɪagɪ

22 Jisaso arɪá e nɪwirɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Nwɪ ikaxɪ apɪ píránɪŋɪ nɪméra nɪbɪrɪ aɪ bɪ sɪnɪ menɪrɪnɪ. Dɪxɪ iyɪá ɪá amɪpɪ nɪnɪ nɪgwɪ nánɪ bɪ nemáná ámá uyɪpeayɪyo mɪnɪ nɪwia nurɪnáyɪ, anɪnamɪ amɪpɪ ayá tɪŋɪ tɪŋoxɪ imónɪrɪárɪnɪ. E nemáná nɪbɪrɪ nionɪ nɪxɪdɪrɪxɪnɪ.” urɪagɪ aɪ

23 o arɪá e nɪwirɪná amɪpɪ xwé wɪ mɪmúrónɪŋo enagɪ nánɪ aga xwioxɪyo dánɪ dɪŋɪ rɪá nuxerɪ xwɪrɪá nɪmónɪrɪ kɪpɪŋɪ nɪyɪrɪ ronagɪ

24 Jisaso e nɪwɪnɪrɪ re rɪŋɪnɪgɪnɪ, “Ámá amɪpɪ mɪmúrónɪgɪáyɪ nene Gorɪxomɪ nuxɪdɪrane oyá xwioxɪyo páwianɪ nánɪ anɪŋɪ minɪ oyaneyɪnɪrɪ nero aɪwɪ nɪpáwɪpaxɪ mimónɪŋoɪ.

25 Kamerɪ enɪ rapɪrapɪ gwɪ kiwearɪgɪá óɪ ayɪkwɪnimɪ páwɪpaxɪ mimónɪnɪ. Ámá amɪpɪ mɪmúrónɪgɪáyɪ kamerɪ enɪ óɪyimɪ mɪpáwɪpa yarɪŋɪyɪ yapɪ Gorɪxoyá xwioxɪyo nɪpáwɪro ŋweapaxɪ mimónɪŋoɪ.” rɪagɪ

26 ámá e nɪŋweámáná arɪá wigɪáyɪ —Judayɪ nɪnɪ “Amɪpɪ mɪmúrónɪgɪáyɪ Gorɪxoyá dɪŋɪ tɪnɪ amɪpɪ meaarɪŋagɪá nánɪ Gorɪxo yayɪ winarɪnɪ.”

yaiwiagfáyířiní. Ámá e niŋweámáná arfá wigfáyí ududf winfagi omi re urigfawixini, “Joxi nearfípi nepa enánáyí, Gorixo ámá giyo yeáyí uyimixemeanfářani?” urfagfa aiwi

²⁷ o re uriniginini, “Amipi ámá mepaxf imóniŋyí Gorixo anani e nepaxřinini. Gorixo anani ámá yeáyí uyimixemeapaxřinini.” urfagi

²⁸ Pitao re uriniginini, “Ai, ámá o xegf amipi pñi miwiářipa neri řixřdřpaxf miwimónariŋagi aiwi none negf aŋf řni amipi řni pñi niwiářimi joxi númi řixřdřŋwini.” urfagi

²⁹⁻³⁰ Jisaso awami re uriniginini, “Giýf giýf nioni dŋf niniķwřoro winiyf eni Gorixoyá xwioxfyo páwířixiniři wáf řimepřri nani wigf aŋřani, xiepimřani, xexiřmeáowamřani, xaniyaúmřani, wigf niaiwfyorani, pñi niwiářimi niniķdřřnáyf, anfá imónipřřámanti. Agwi ríná Gorixo ayf pñi niwiářimi úfá axřpi wini mñi niwimáná ámá řni mí ómómiximf éiná ayf dŋf anŋf íníná ŋweapřřfa nani eni winfářinini.” uriniginini.

Ámi áwanf “Niniřiķipřřřřinini.” urinif naniřinini.

³¹ O xegf wiepřsarŋf wé wúkaú siķwř waú awami řfamini e ni meáa numáná re uriniginini, “Jerusaremi nani warŋwini. E rémoáná amipi Gorixoyá xwiýfá wfá rókiamoagfáwa ámá imóniŋáonni nani niřiro eagfápř xixeni nímeanfářinini.

³² Negf Judayf miýf niřorřřáná émáyf wa řa niniřero ikaywf ni meariřo iwanf nimepero reaŋwf nířiro

33 sikwítá ragí pírí nuyíkiro ninimáná nípikipíríárini. E nerí aiwi ríxa sfá wiyáú wíyi óráná ámi níwiápínimeámíárini.” áwanj píráníj e uríagi aiwi

34 xwíyíá api awami ínīmíníj imóníjagi nání nijíá wí mimónípa nero xío rííyí “Ayí nání ríá neararíni?” míyaiwigíawixíni.

Síjwí supáríj womi nanj imíxíj náníríni.

35 O anj xegí yoí Jeriko ríníjpi tíj e rímine rémoaríná amá síjwí supáríj wo óf manjpa tñi níjweámáná amá e pwarígíáyo aiwá nání ríxíj nuríríná

36 aríá wííyí winíjini. Oxí apíxí obaxí íkwíkwierí pwaríjagí aríá níwiri yarij re winíjini, “Pí nání yarij?” uríagi

37 amá wí áwanj re urígíawixíni, “Nasareti dáj Jisaso pwaríjagi yarij.” uríagi

38 o ráiwá re ríjini, “Jisoxi, míxí ináyí Depitomi xiáwoxíni, joxí wá níwianeí.” rarijagi

39 amá Jisasomi xámi umeagíáyí o ráiwá e rarijagi aríá níwiro míxí nuríro “Píni wiárei.” uríagi aiwi ráiwá enj tñi ámi wíni wíni níri re ríjini, “Jisoxi, Depitomi xiáwoxíni, joxí wá níwianeí.” urarijagi

40 Jisaso e níronapímáná sekaxí re uríjini, “Omi níwirímeámí bípoyí.” uríagi amá wí ríxa níwirímeámí anj e báná

41 Jisaso yarij re winíjini, “Nioni pí onírí níraríjini?” uríagi re uríjini, “Ámínáoxíni, nioni ámi síjwí oanímíní ríraríjini.” uríagi

⁴² Jisaso re uriñinigiñi, “Dixí sñwí anani oxoaríñi. Dñj nñnikwíroriñjípimi dáni erfkiemeániríñi.” uráná

⁴³ re enñinigiñi. Xegí sñwí noxoari sñwí anñinigiñi. Sñwí nanirí Jisasomi nuxídirí Gorixomi seáyi e umearíná áamá nñni o e éagi niwñiro ayí eni Gorixomi seáyi e megíawixini.

19

Sakiaso enñipi nánirini.

¹ Jisaso rixa Jeriko nñremori añj apimi áwñinimi pwaríná

² áamá wo Sakiasoyi rñinjo —O áamá takisí nání niñwí uráparígtáyo xiráowánñj imónigíá worini. Amipí wí mímúrónñjorini.

³ O “Áamá Jisasoyi rñinjo gorani?” niyaiwiri sñwí wñinimñirí nerí aiwí rípwó enagi nání oxí apixí uyimároarñjagíá o yopa nimegñinimi

⁴ ayo xámi numearí aññi nuri “Jisaso óf riyimi punñoi.” niyaiwiri omí sñwí wñinimñirí nání íkíá womí nipeyirí wenñj nerí rojáná

⁵ Jisaso nñbirí e nñronapimáná sñwí anáníyí Sakiasomi niwñirí re uriñinigiñi, “Sakiase, aññi wepñei. Sía riyi joxi tñni ñweámñi. Dixí añj e nání owaiyi.” uríagi

⁶ o aññi niwepñirí yayí tñni niwirimeámi xegí añj e nání nimeáa uñinigiñi.

⁷ Xegí añj e nání niwirimeámi úagi áamá nñni sñwí e niwñiro wikí dñj niwiaiwiro re rñingíawixini, “Áamá íwí yarñj o tñni ñweámñirí nání pí nání uñoi?” rñnaríná

⁸ Sakiaso éf nírómáná Jisasomí re uríñiniginí, “Ámínáoxiní, nígf iyá fá amípí níní bí biaú kíkírí nepayómáná bí áamá uyípeayí imónígfáyo m+ní wimíáriní. Áamá gíyí gíyo nioní yapí níwíwapíyirí nígwí fíwí urápíñáyo wígf fíwí urápíñáyí tíní nioniyá wí tíní seáyí e níkwíárírí m+ní wimíáriní.” uríagi

⁹ Jisaso re uríñiniginí, “Agwí áamá ro arío Ebíríamo Goríxomí díní níwíkwírorí yagípa axípi nerí nísanírí éagi nání Goríxo ríxa yokwarímí níwiirí yeáyí uyimíxemeañoi.

¹⁰ Ayí rípi náníríní. Áamá imóníñáoní áamá fíwí néra nuro aníñí ikeamónaníro yarígfáyo nání pía nerí yeáyí uyimíxemeámínírí bíñáoníríní.” ríñiniginí.

Ewayí ikaxí omíñí wíiarígfá wé wúkaú náníríní.

¹¹ Áamá ayí xwíyí fá apí aría níwíro Jisaremí Jisaso waríñe nání ríxa añwí e imóníñagi níwíníro díní re ní móa ugíawixíní, “Goríxo nene xwíoxíyo mímeámí nerí neameñweaní ríxa ní móñíníñoi. Jisaso Jisaremí ní rémoríná émáyo míxí nuxídowárimáná míxí ináyí ní móñírí xwíoxíyo mímeámí nerí neameñweaníñoi.” Díní e ní móa waríná Jisaso “O negí míxí ináyí apaxí mé ní móñímeníñoi.” oyaiwípoynírí ewayí xwíyí fá bí nurírí

¹² re uríñiniginí, “Áamá ámíná wo míxí ináyí imónaurí ámí ní bírí xegí áamáyo meníwearí emíánírí añí ná jíamí imóníñí mí umínírí neríná

13 xegf xínáíwánìḡf nímónìro omìḡf wiarìḡfá wé wúkaú awamí ‘Èìní.’ nurìrì nìḡwí gorí áamá anìḡf miní omìḡf emá waú wo nero meaarìḡfo woní woní nìwíá nurì re urìḡnìḡfìní, ‘Nìḡwí nioní seaiaparìḡfá rìḡfì sayá imìxìḡfìrìfá nánì bisìnisí nímìxa warìná seaímeáimìḡfìní.’ nurìmì úáná

14 áamá anḡf e xífo tìní ḡweagíáyf wìḡf xwioxíyo dánì wìkí dìḡf nìwíaiwiro wìḡf áamá wíyo re uowárìḡfawìxìní, ‘Mìxí ináyf imìmìxìmí yarìḡomì nuro “O nene neamenḡweanfá nánì mìneaimónarìní.” uríḡpoyì.’ uowárìḡfá awa nuro mìxí ináyf imìmìxìmí yarìḡomì e uríḡfá aiwì

15 o áminá b́fomì mìxí ináyf nímìxìrì xegf anḡf e nánì uowárìḡfìḡfìní. O rìxa mìxí ináyf nímónìrì anḡf e nìrémorìná awa bisìnisí nímìxìrìná nìḡwí sayá rífa imìxíawìxìrìrì sìḡwí owìnìmìnìrì re rìḡfìḡfìní, ‘Gí omìḡf nìiarìḡfá nìḡwí wìḡáwa obíḡpoyì.’ ráná

16 wo nìbìrì re urìḡfìḡfìní, ‘Nèḡf neamenḡweañoxìní, nìḡwí gorí joxì niapìḡo tìní bisìnisí nímìxa nurìná rìxa wé wúkaú sayá imìxìḡfìrìní.’ uríḡfì

17 o re urìḡfìḡfìní, ‘Gí omìḡf nìiarìḡf nañoxìní, ayf awíaxìrìní. Joxì nìḡwí nioní siapìḡáo tìní nioní rìrìḡápa xìxeni enḡf nánì ḡapìmaní nímónìrì anḡf wé biaúmì meḡweáìrìxìní.’ urìḡfìḡfìní.

18 Ámì wo nìbìrì re urìḡfìḡfìní, ‘Nèḡf neamenḡweañoxìní, nìḡwí gorí joxì niapìḡo tìní bisìnisí nímìxa nurìná rìxa wé wú sayá

imixiñáriní.' uríagi

19 mîxí ináyo re uríñiniginí, 'Joxí ení gapímaní nimónirí aní wé bimí menweárixiní.' uríñiniginí.

20 Ámí wo nibirí re uríñiniginí, 'Negí neamenweañoxiní, nigwí joxí niapíño nioní írîkwíyo wowí nerí tîñáo siní riworiní.

21 Joxí xeaníñí raríñoxi enagi nání wáyí niníagi "Nigwí ro xwiríá ikixéánáyí, iwaní neaníárfaní?" niyaiwirí bisínisí wí mimixiñáriní. Joxí amípí ámá wa táyí díxí mearí aiwá ámá wa iwíá uríáyí díxí mirí yaríñoxi enagi nání ríraríñiní.' uríagi

22 o re uríñiniginí, 'Omíñí niaríñí sumí roxiní, jîwaníñoxi nírííyo dání xwíyíá rímearímíní. Nioní xeaníñí raríñáoní amípí ámá wa táyí nigí mearí aiwá wa iwíá uríáyí nigí mirí yaríñáoní enagi nání joxí níjía imóníñagi nání

23 pí nání nigwí nioní siapíño nigwí aníyo mîntipa eníriní. E nitírí síñwiríyí, nigwí o tîní ámí bí seáyí e ikwiáríñináná meámíní éáriní.' nurírí

24 ámá anwí e rogíáyo re uríñiniginí, 'Ámá romí nigwí ro nurápiro nigwí wé wúkaú tîñomí mîní wípoyí.' uríagi

25 awa re urígfawixiní, 'Ai, negí neamenweañoxiní, o ríxa wé wúkaú tîñoriní. Pí nání ámí wo wiríñiní?' uríagía

26 o re uríñiniginí, 'Nioní re seararíñiní, "Ámá gíyí gíyí nioní wiñápi píráníñí nîmero xwé nimíxírínáyí ámí wíni meapírfáriní. Gíyí gíyí nioní wiñápi mîmepa nerí kíkíá nerínáyí apí aí

ámí nuráþímfáríni.” seararíni.

²⁷ E nerí aiwí nioní tñí m+xí imónaríhwayí “O negí m+xí ináyí nimóníri neamehweani nání m+neaimónaríni.” yaiwífáyo n+wirímeámi n+biro gí síhwí aníhæe dání pikípoyí.’ uríniñigíni.”

²⁸ Jisaso ewayí xwíyíá api nuráþími Jerusaremi nání n+yirífná xámi umeaníniñigíni.

Jerusaremiyo nírémorífná mixí ináyí rémoarígíápa rémoñí náníriñí.

²⁹ Jisaso aní onímiá biaú —Aní apiaú dfwí Oripí ríniñíþími dání anwí e imóníni. Apiaú yof Betípasí ríniñíþí tñí Betaní ríniñíþí tñí tñí e anwí e nírémorífná wieþísaríhíyí waúmi re uowáríniñigíni,

³⁰ “Awagwí aní jþapími nání nuri nírémorífná dogí síþíkí e yuráríniñagí winíío —Sini áamá seáyí e éf mñhweaarígíoríni. Omí níkweari nimeámi bþípiyi.

³¹ Áamá wo síhwí neaníri ‘Awagwí pí nání íkweaaríni?’ earánáyí, re urípiyi, ‘Ámínáo seáyí e éf nñhweari nimeámi umíniñí nání yearowáríhoi.’ urípiyi.” uowáríagi

³² awaú nurífná xfo uríþpa axíþi enagi n+winíri

³³ ríxa dogí síþíko íkweaarífná xiáwowa re urígíawixíni, “Pí nání dogíomi íkweaaríni?” uríagiá

³⁴ awaú “Yegí Ámínáo seáyí e éf nñhweari nimeámi uní nání íkweaaríni.” nuríri

35 Jisaso pwarĩḡe nání nĩmeámĩ nuri e nurárĩmání wigĩ rapĩrapĩ seáyĩ e yínĩgĩápi seáyĩ e nĩwikwiáriro Jisasomĩ seáyĩ e ḡwirárání

36 dogíomĩ éf nĩḡweari nĩmeámĩ warĩná oxĩ apĩxĩ xfo tĩnĩ warĩgĩáyĩ mĩxĩ ináyĩyo yayĩ wianĩro yarĩgĩápa wigĩ iyĩá saḡwĩyo rĩkárĩnĩgĩáyĩ nĩmearo óf e ikwianḡwĩ neapára nuro

37 o rĩxa Jerusaremĩ tĩḡf aḡwĩ e nĩrémorĩná dĩwĩ mĩḡf Oripiyĩ rĩnĩḡĩpimĩ ipĩmieaarĩná xegĩ wiepĩsarĩḡf obaxĩ xfo tĩḡf e epĩroyĩ egĩáyĩ re egĩawixĩnĩ. Emĩmĩ Jisaso yarĩḡf nĩnĩyĩ sĩḡwĩ wĩnayĩgĩá nání yayĩ seáyĩmĩ dání nero Gorĩxo nání rĩaiwánĩḡf nĩrĩro yayĩ numero

38 re nĩra ugĩawixĩnĩ, “Mĩxĩ ináyĩ Ámĩnáo neaurowarĩḡf ro oyá dĩḡf tĩnĩ seáyĩ e oimónĩnĩ. ‘Aḡĩnamĩ ḡweaḡoxĩnĩ, joxĩ nĩwayĩronĩrĩ oḡweani.’ neaimónarĩnĩ. Omĩnĩ seáyĩmĩ dání yayĩ oumeaneyĩ.” nĩra warĩná

39 Parisi wa ámá epĩroyĩ egĩáyo áwĩnĩmĩ dání re urĩgĩawixĩnĩ, “Nearéwapĩyarĩḡoxĩnĩ, dĩxĩ wiepĩsarĩḡfyo mĩxĩ nurĩrĩ ‘E mĩrĩpa époyĩ.’ ureĩ.” urĩagĩá aĩ

40 o re urĩḡĩnĩḡĩnĩ, “Wĩ pĩnĩ wiárĩpĩrĩméoĩ. Pĩnĩ nĩwiárĩrĩnáyĩ, sĩḡá tĩyĩ enĩ rĩaiwánĩḡf nĩrĩro nionĩ nání Gorĩxomĩ seáyĩ e umepĩráoĩ.” urĩḡĩnĩḡĩnĩ.

Jisaso Jerusaremĩ nání ḡwĩ eanḡf nánírĩnĩ.

41 Jisaso rĩxa Jerusaremĩ tĩḡf e aḡwĩ e nĩrémorĩná aḡf apimĩ nĩwĩnĩrĩná ḡwĩ nearĩ

42 re rĩḡĩnĩḡĩnĩ, “Jerusaremĩ ḡweáyĩné nionĩ éf pĩránĩḡf saḡwirárĩpaxĩ imónĩḡápi nání

nijfá nimóniro sɨwɨrɨyɨ, ayɨ nanɨ imónimɨnɨrɨ enɨrɨnɨ. E nerɨ aiwɨ nionɨ segɨ sɨwɨ anɨgɨfɨ dánɨ pɨnɨnɨnɨɨ imónɨnɨagɨ nánɨ seyɨné majfá imónɨnɨoɨ.

⁴³ Rɨwéná áamá seyɨné tɨnɨ mɨxɨ inarɨgɨfáyɨ awɨ nɨseamero segɨ ákɨnɨpimɨ pɨxemoánanɨro nánɨ xwɨfá waiwɨnɨnɨɨ nɨta nɨpeyiro awɨ xapɨxapɨ nɨseamudɨmómáná

⁴⁴ segɨ anɨ pɨpɨnamɨ néra uro niaíwɨ pɨpɨkímɨ ero nero anɨ nɨmɨrɨrɨnáná sɨnɨ nɨkɨkírónɨga peyinɨnɨyɨ bɨ xe okɨkírónɨnɨrɨ sɨwɨ wɨnɨpɨrɨfámanɨ. Yeáyɨ seayimɨxemeámɨfa nánɨ seaímeáagɨ aiwɨ seyɨné mí mɨnómɨxɨpa yarɨnɨagɨfa nánɨ e e seaikárɨpɨrɨfárɨnɨ” rɨnɨnɨgɨnɨ.

Anɨ rɨdɨyowá yarɨgɨfáwámɨ dánɨ mɨxɨ urowárapiɨnɨ nánɨrɨnɨ.

⁴⁵ Jisaso rɨxa Jerusaremɨ nɨrémorɨ anɨ nanɨwɨ Gorɨxo nánɨ rɨdɨyowá yarɨgɨfáwámɨ nɨpáwirɨ áamá makerfá nɨmɨxɨro nanɨwɨ rɨdɨyowá nánɨ bɨ yarɨgɨfáyo mɨxɨdámɨ nɨwirɨnáná

⁴⁶ re urɨnɨnɨgɨnɨ, “Bɨkwɨ Gorɨxoyápimɨ xegɨ anɨ riwá nánɨ re nɨrɨnɨrɨ eánɨnɨ, ‘Anɨ nionɨyáyɨ áamá nɨbɨro xwɨyɨfá rɨrɨmɨ nɨpɨrɨfáwárɨnɨ.’ nɨrɨnɨrɨ eánɨnɨagɨ aiwɨ seyɨné anɨ áamá yapɨ nɨwiepɨsiro fɨwɨ uráparɨgɨfáyɨyáiwánɨnɨ imɨxarɨnɨoɨ.” urɨnɨnɨgɨnɨ.

⁴⁷ O sɨfá ayɨ ayo anɨ iwámɨ dánɨ áamáyo uréwapɨyarɨnáná apaxɨpánɨnɨ imónɨgɨfá xwéowa tɨnɨ nɨwɨ ikaxɨ eánɨnɨpɨ mewegɨfáwa tɨnɨ Judayɨ áamɨnáná seáyɨ e imónɨgɨfáwa tɨnɨ omɨ “Opɨkianeyɨ.” nɨrɨro aiwɨ

48 oxí apixí níní oyá xwiyá aríá wianiro aga niwimónariñagi nání omí pikipaxí bí mimóniñagi nání siñwí winaxídimégíawixini.

20

“Joxi néné tñjoxi imónei.’ go rirñjoí?” urigíá nánirini.

1 Sía Jisaso añí Gorixo nání ridiyowá yarigíiwámi nipáwiri á máyo xwiyá yayí winipaxí imóniñipi uréwapiyariñí wiyimi apaxípaniñí imónigíá xwéowa tñni ñwí ikaxí eániñipi mewegíáwa tñni Judayí mebaowa tñni omí niwímearo

2 re urigíawixini, “‘Joxi néné tñjoxi imónei.’ go riríagi joxi á má añí riwámi makeríá nimixiro nañwí ridiyowá nání bí yarigíáyo mixídámí éiniginí?” uríagíá

3 o re uriñiniginí, “Nioni ení yariñí bí os-eaimini. Soyíné áwaní níránáyí, nioni yariñí niarigíápi nání ení anani áwaní searimíini.” nuríri

4 yariñí re wiñiniginí, “Jono wayí nineameaia uño Nwíá añínamí ñweaño uríagi ría eniniginí? Xegí diñí tñni ría eniniginí?” uríagi

5 wiwaníñowa yariñí niníro re ríinigíawixini, “None ‘Gorixoyá diñí tñni eniniginí.’ uráná re neariñiñoi, ‘Soyíné pí nání o riñipi nání aríá niwiro diñí mikwíropa egíarini?’ nearini enagi nání wí e urípaxí menini.” niriñiro

6 ámi re ríinigíawixini, “E nerí aí none ‘Jono xegí diñí tñni wáí nurímerí wayí niseameaia uñíriini.’ uránáyí á má níní ‘Jono Gorixoyá diñí

tíni wá rókiamonj worini.' niyaiwiro nani sija ninearó neapikipirixini. Api eni wi muripa oyaneyi." nirinro

⁷ Jisasomi re urigawixini, "None majáriní. Gorixoyá dijí tñi yagírfani? Xegí dijí tñi yagírfani?" uragá

⁸ o re uriniginí, "Soyné Jono nani dijí yaiwiarigápi nani áwanj m+nir+agá nani nioní eni 'Joxi e éirixini.' nriño nani áwanj wi searimiméini." uriniginí.

Ewayí ikaxí wainí omíjé uwínaxídiarigáwa nánirini.

⁹ O ewayí xwiýá ripi uriniginí, "Ámá wo wainí uraxí omíjé bi iwá nura núísaná ámá wami re uriniginí, 'Gí omíjé ripi píraníjé síjwí nuwínaxídíríxini.' nurimí anj wími urínim+nri nani nuri emá obaxí niñweanísaná

¹⁰ ríxa wainí sogwí yóf éaná xegí omíjé wiarigá wo xfo xegí wi ourápauninri uowár+agi aiwí omíjé síjwí uwínaxídiarigáwa omi íá nixero iwanj nimépero anfomi wárigawixini.

¹¹ Omíjé xiáwo ámi xegí omíjé wiiarigá womi uowaráná omíjé síjwí uwínaxídiarigáwa omi eni iwanj nimépero o ayá owininri riperrí numero anfomi wárigawixini.

¹² Omíjé xiáwo ámi omíjé wiiarigá womi uowaráná omi mójé niroro bíaríwáminí moaigawixini.

¹³ Omíjé xiáwo awa íníná xegí omíjé wiiarigáwami iwanjini nimépero anfowami uowáraríñagá nani re yaiwiniginí, 'Nioní arire eminiréini? Gí íwí dijí síxí uyiñáomi

ourowárĩmĩnĩ. “Omĩ xixenĩ arfá wipírřárĩnĩ.”
nimónarĩnĩ.’ nĩyairĩ urowárřagĩ aĩ

14 awa xegř xewaxo barĩřagĩ sĩřwř nĩwĩnĩro
re rĩnĩřřawixĩnĩ, ‘Xanoyá dĩřř meanřo jĩiwo
barĩnĩ. Omĩřř amĩpĩyř negř imónĩnřa nánĩ omĩ
opĩkianeyĩ.’ nĩrĩnĩro

15 omĩ řá nĩxero břarřwámĩnĩ nĩmoaimáná
pĩkĩřřawixĩnĩ.” Jisaso ewayř xwĩyřá e nurĩrř
yarĩřř re wĩřřnĩřřnĩ, “Omĩřř xiáwo xewaxomĩ
pĩkĩřřá nánĩ awamĩ pí wĩnřárĩnĩ?” Yarĩřř e
nĩwĩrř

16 re urĩřřnĩřřnĩ, “Omĩřř xiáwo
nĩbirĩ omĩřř sĩřwř uwĩnaxřdiarĩřřřawamĩ
pĩpĩkĩmř nĩyárřmáná omĩřř ámř wa sĩřwř
onĩwĩnaxřdĩpoyĩnĩrř mĩnĩ wĩnřárĩnĩ.” urřagĩ
ámá e rówapĩřřá arřá e nĩwĩro “Jisaso ‘Judayřné
omĩřř sĩřwř uwĩnaxřdiarĩřřřayř yapĩ imónĩřřoĩ.’
řřa neararĩnĩ?” nĩyairĩwĩro re rĩřřřawixĩnĩ, “
‘Oweoĩ! Wĩ e enřřamĩ.’ neaimónarĩnĩ.” urřřřř
aĩ

17 o sĩřwř agwř nĩwĩnĩrř re urĩřřnĩřřnĩ,
“Seyřné ‘Wĩ e epaxř menĩnĩ.’ yairĩwĩarĩřřřř
aĩ pí nánĩ Bĩkwřyo ewayř xwĩyřá rĩpĩ enřřná
nĩrĩro eagřřawixĩnĩ, ‘Sřřá anř mĩrřarĩřřřřwa sřřá
awĩaxř wo nánĩ přá nerřná wo “Sřřĩxĩnĩ.” nĩrĩro
emĩ móřo Gorřxo “Awĩaxorĩnĩ.” nĩrĩrř nĩmearř
anř xřo mĩrřarĩřřĩwámĩ iwamřó nĩřřwayřrorř
mĩrřřřřřnĩ.’ xwĩyřá wřá rókĩamoagřřřřwa e nĩrĩro
eagřřapĩ pí nánĩ rĩnĩnĩ? Seyřné dĩřř rĩmoarĩřřoĩ?”

18 Sĩxř botorĩxř sřřřyo nĩpĩerorř přřř mĩyeámř
inarĩřřřpa ámá ģĩyř ģĩyo sřřřo nĩpĩerorř xairř
nearřřnáyř axřřĩ imónĩpřřřárĩnĩ. Xwasřwř yeáyř
bimĩ sřřá nĩpĩerorř nearřřná yunř wárarĩřřřpa

síḡáo áamá gíyí gíyo nípíerorí nearítná axípi xwasíwí yuníníḡí imíximíáríní.” Jisaso xíto síḡáóníḡí nimónírí nání e uríḡíníḡíní.

Nígwí takísí nání émáyo wiayigíá náníríní.

19 Nwí ikaxí eáníḡípi mewegíáwa t́níní apaxípáníḡí imóníḡíá xwéowa t́níní awa “Jisaso ewayí xwíyíá nínearíríná ‘Soyíné omíḡí xiáwomí xewaxo píkíáníḡí imóníḡoí.’ ríá neararíní?” níyaiwiro axíná “Ríxa íá oxíraneyí.” níyaiwiro aiwí oxí apíxí e epíroyí egíáyí nání wáyí níwiro íá mixelípa nero

20 síḡwí níwínaxída nemero áamá wa yapí níwíwapíyiro síḡwí níwínaróa oupoyínírí nurowáíro re uríḡíawixíní, “Soyíné áamá naḡoyínéníḡí nimóníro yapí níwíwapíya nuríná pasáníḡí nímera úpoyí. Xwíyíá omí ananí gwí yipaxí wí ránáyí, ríxa omí íá xepírí nání gapímanomí áwaní uraní nání re urípoyí, ‘Takisí nání nígwí émáyí nearáparíḡíápí síní míní wianíréwíní? Míní míwípa yaníréwíní?’ urípoyí. O ‘Oweoí, síní míní míwípa époyí.’ ránáyí émáyí omí íá níxero gwí yipíráoí.” urowáíḡá

21 awa nuro Jisasomí níwímearo pasáníḡí nímera nuríná weyí re umearíḡíawixíní, “Nearéwapíyaríḡoxíní, joxí xwíyíá níírí nínearéwapíyíríná náyoní nearéwapíyaríḡoxí enḡḡí nání nene níḡíáríní. Áamá gíyí gíyí símeáḡíá aí símímaní síḡwí níwínírí síḡwí nání wáyí mé xwíyíá Goríxoyá nepání uraríḡípi nearéwapíyaríḡoxíríní.” nuríro

22 yarɨŋɨ re wigɨawixɨni, “Diŋɨ joxiyá píoɨ yaiwiarɨŋɨni? ‘Nene émayɨ mixɨ ináyɨ Sisaomɨ takisɨ nánɨ niŋwɨ mɨni nɨwiayiranéná apánɨ wiarɨŋwɨni.’ rɨsimónarɨni? ‘Nɨpɨkwɨni mɨyarɨŋwɨni.’ rɨsimónarɨni?” urɨagɨa aiwi

23 Jisaso yapɨ wɨwapɨyanɨro yarɨgɨápɨ nánɨ diŋɨ adadɨ nɨwirɨ niŋɨá nimónɨrɨ nánɨ re urɨŋɨniŋɨni,

24 “Émayɨyá monɨ bi sɨwá nípoyɨ.” nurɨrɨ rɨxa sɨwá wíaná yarɨŋɨ re wiŋɨniŋɨni, “Niŋwɨ rɨpimi yoɨ goyá eánɨrɨ sɨmɨmanɨ goyá ŋwirárɨnɨrɨ inɨni?” urɨagɨi awa “Émayɨ mixɨ ináyɨ Sisaoyá eánɨni.” urɨagɨa

25 o re urɨŋɨniŋɨni, “Niŋwɨ rɨpimi sɨmɨmanɨ Sisaoyá ŋwirárɨniŋagɨ nánɨ xewanɨŋomi mɨni wírɨxɨni. Amɨpɨ nɨni oyá imónɨŋɨyɨ enɨ xewanɨŋomi wírɨxɨni. E nerɨ aí amɨpɨ Gorɨxoyá imónɨŋɨyɨ xɨomɨ wírɨxɨni.” Jisaso Gorɨxo áamá xewanɨŋónɨŋɨ imɨxɨniŋɨ enagɨ nánɨ omɨ diŋɨ owɨkwɨrɨpoyɨnɨrɨ e urɨagɨi

26 awa yapɨ nɨwɨwapɨyiro pasánɨŋɨ e uméɨá aí ámayá sɨŋwɨyo dánɨ Jisaso xwɨyɨá meárɨniɨpaxɨ wɨ mɨrarɨŋagɨ arɨá nɨwiro áamá nɨni enɨ Jisaso píranɨŋɨ e renɨwɨpearɨŋagɨ arɨá nɨwiro nánɨ ududɨ nero xwɨyɨá bi murɨgɨawixɨni.

“Ámá ámi wiápɨnɨmeapɨrɨárɨni.” urɨŋɨ nánɨrɨni.

27 Ámá Judayɨ wa, Sajusiyɨ rɨniŋɨ wa — Sajusiowa re rarɨgɨáwarɨni, “Ámá nɨpémáná enánáyɨ wɨ nɨwiápɨnɨmeapɨrɨámanti.” rarɨgɨáwarɨni.

28 Awa nĩbĩro Jisasomĩ yarĩŋĩ wianĩro nánĩ re urĩgĩawixĩnĩ, “Nearéwapĩyarĩŋoxĩnĩ, eŋíná Moseso ŋwĩ ikaxĩ nĩnearĩrĩná nene nánĩ nĩrĩrĩ rĩwamĩŋĩ re eaŋĩrĩnĩ, ‘Ámá go go apĩxĩ nĩmearĩ niaíwĩ memea péánáyĩ ámĩ xexĩrĩmeáo apĩxĩ anímĩ nĩmearĩ peŋoyá niaíwĩ wo wiemeaíwĩnĩgĩnĩ.’ Moseso e nĩrĩrĩ eaŋĩrĩnĩ.” nurĩro

29 ewayĩ xwiyĩfá rĩpĩ urĩgĩawixĩnĩ, “Xiráxogwá wé wĩúmĩ dánĩ waú egĩáwa xiráo apĩxĩ wĩ nĩmearĩ niaíwĩ memea péáná

30 xogwáo wo anímĩ nĩmearĩ niaíwĩ memea péáná

31 ámĩ wo nĩmearĩ niaíwĩ memea péáná wé wĩúmĩ dánĩ waú imónĩgĩáwa nowanĩ o o ímĩ nĩmeaayiro aiwĩ niaíwĩ wĩ memea nowanĩ rĩxa péáná

32 apĩxĩ enĩ xiráxogwá nowamĩnĩ nĩmeánĩrĩ nĩpemixárimáná xĩ enĩ peŋĩnigĩnĩ.” Ewayĩ xwiyĩfá Jisasomĩ e nurĩmáná

33 omĩ majĩfá wikĩxeáranĩro nánĩ yarĩŋĩ re wigĩawixĩnĩ, “Gorĩxo ámá nĩyonĩ mí ómómĩximĩ winĩfá nánĩ pegĩfá nĩnĩ nĩwiápĩnĩmearĩná í xiráxogwá wé wĩúmĩ dánĩ waú nowanĩ meagĩ eŋagĩ nánĩ goyáĩ imónĩnĩfárfanĩ?” urĩagfá

34 Jiaso re urĩŋĩnigĩnĩ, “Ríná ámá apĩxĩ ŋwiráĩro mearo inarĩgĩfárfanĩ.

35 E nerĩ aĩ rĩwéná Gorĩxo meŋweaŋáná ámá oyá siŋwĩyo dánĩ ananĩ nĩwiápĩnĩmearo ŋweapĩrfáyĩ apĩxĩ ŋwiráĩnĩro meánĩro inĩpĩrfámanĩ.

36 Íná ámĩ bĩ nĩpepaxĩ imónĩpĩrfámanĩ. Ayĩ

rɪpɪ nánɪrɪnɪ. Anɪnájowa yarɪgɪ́apa nero ɲweapɪ́rɪ́arɪnɪ. Gorɪxoyá dɪɲɪyo dánɪ xwárɪpáyo dánɪ wɪáɪpɪnɪmeapɪ́rɪ́a enagɪ nánɪ ayɪ Gorɪxoyá nɪáɪwɪ nɪmónɪro anɪɲɪ́ ínɪná ɲweapɪ́rɪ́arɪnɪ.

³⁷ Soyɪné dɪɲɪ́ ‘Pegɪ́áyɪ wɪ nɪwɪáɪpɪnɪmeapaxɪ menɪnɪ.’ yaiwɪarɪɲagɪ́a aɪwɪ ananɪ nɪwɪáɪpɪnɪmeapɪ́rɪ́arɪnɪ. Xwɪyɪ́a enɪná Moseso íkɪ́a onɪmɪánáɪna ɪwɪ́ rɪ́a mɪnɪ́ ápiáwɪ́ wearɪɲagɪ́ wɪnɪɲɪ́pɪ́ nánɪ rɪ́wamɪɲɪ́ nearɪ́ná Gorɪxo xewanɪɲo nánɪ urɪnɪɲɪ́pɪ́ re nɪrɪrɪ́ eanɪ́rɪnɪ, ‘Gorɪxonɪ́ dɪxɪ́ ráwowa Ebɪ́rɪ́famo tɪ́nɪ Aisako tɪ́nɪ Jekopo tɪ́nɪ awayá ɲwɪ́áonɪrɪnɪ.’ Moseso rɪ́wamɪɲɪ́ e nearɪ́ná xiáwowa rɪxa pegɪ́a aɪwɪ́ o rɪ́wamɪɲɪ́ e nɪrɪrɪ́ eanɪ́rɪnɪ.

³⁸ Gorɪxo omɪ́ e nurɪ́rɪ́ná omɪ́ xiáwowa rɪxa pegɪ́amɪ́ aɪwɪ́ Gorɪxoyá sɪɲwɪ́yo dánɪ wigɪ́ dɪɲɪ́ sɪnɪ́ sɪɲɪ́ enagɪ́ nánɪ e rɪ́paxɪ́rɪnɪ. Gorɪxo ámá pegɪ́áyɪ́ nánɪ ɲwɪ́áomanɪ́. Sɪɲɪ́ egɪ́áyɪ́ nánɪ ɲwɪ́áorɪnɪ. Oyá sɪɲwɪ́yo dánɪ ámá nɪ́nɪ́ wɪ́ pegɪ́a aɪwɪ́, wigɪ́ dɪɲɪ́ sɪnɪ́ sɪɲɪ́ enagɪ́ nánɪ nɪ́nɪ́ sɪnɪ́ sɪɲɪ́rɪnɪ.” urarɪ́ná

³⁹⁻⁴⁰ ɲwɪ́ íkaxɪ́ eánɪɲɪ́pɪ́ mewegɪ́áwa ámɪ́ dɪɲɪ́ sɪxɪ́ mɪ́nɪpa nero yarɪɲɪ́ ámɪ́ wɪ́nɪ́ bɪ́ mɪ́wɪ́ re urɪ́gɪ́awɪxɪnɪ, “Nearéwapɪ́yarɪ́ɲoxɪnɪ, joxɪ́ wigɪ́ yarɪɲɪ́ sɪ́fáɪpɪ́ nánɪ nurɪ́rɪ́ná aga nanɪ́ urarɪ́ɲɪnɪ.” urɪ́gɪ́awɪxɪnɪ.

“Kiraiso nɪáɪwɪ́ goyáoranɪ?” urɪ́ɲɪ́ nánɪrɪnɪ.

⁴¹ Jɪsaso re urɪ́ɲɪ́nɪgɪnɪ, “Ámá pí́ nánɪ re rarɪ́gɪ́arɪnɪ, ‘Ámá nene yeáyɪ́ neayɪmɪ́xemeanɪ́a nánɪ arɪ́owayá xwɪ́a piaxɪ́yo dánɪ iwiaronɪ́o sa mɪ́xɪ́ ínáyɪ́ Depitoyá xiáwo imónɪnɪ́arɪnɪ.’ pí́ nánɪ rarɪ́gɪ́arɪnɪ?”

42-43 Bìkwí Samiyi riniñfyo Depito xewanño áamá aríowayá xwíá piaxíyo dáni iwiaroníto nánì nìriri ríwamíñf rìpì eañfírinì, ‘Goríxo gí Ámináomì re uríñnigíni, “Joxi wé náúmìni éf niñweari joxi tñni mìxí iníáyo xopírárí ríwiimíáé nánì xwayí naniri ñweárixini.” Goríxo gí Ámináomì e uríñnigíni.’ Depito ríwamíñf apì nearíná

44 xegí xiáwo nánì ‘Gí Ámináorini.’ nìriri nánì arige xegí xiáwo imónini?” Jisaso áamá nínì “Áamá yeáyí neayimíxemeaníá nánì aríowayá xwíá piaxíyo dáni iwiaronítoyí raríñwáo ananì Depitomì seáyí e nimóniri nepa Goríxoyá xewaxorfaní?” oyaiwípoyiniri e uríñnigíni.

“Ñwí ikaxí eáníñfí mewegíáwa yarígíápa mepani.” uríñf nánirini.

45 Áamá nínì o e raríñagí aríá wiaríná xegí wiepísariñowamì re uríñnigíni,

46 “Ñwí ikaxí eáníñfí mewegíáwa yarígíápa mepa érixini. Awa áamá weyí oneamépoyiniri rapírapí sepiáni niyínimí añf emero áamá makeríá imíxarígíe dánì ‘Ámináoxini.’ onearípoyiniri emero rotú añfyo nípáwirónáranì, aiwá imíxarígíe nìrémorónáranì, ‘Áamá niyíyá símí símí e onñweaneyí.’ niyaiwiro ero

47 síwí yá ríkiníñfí yapí ámáyá aiwá pírf nínì fíwí manarígíápa apíxí aníwayá amípí fíwí urápaniro nánì ero ámáyá sñwíyo dánì Goríxomì xwíyíá rirímí nìwiróná aníñf miní nìra uro yarígíápa soyíné enì axípi mepa érixini.

Ríwéná Gorixó áamá n̄iyon̄í mí ómóm̄ix̄im̄í yaríná awa xw̄iyfá xwé meár̄in̄ip̄r̄fár̄in̄í.” ur̄in̄in̄iḡin̄í.

21

Ap̄ix̄í an̄í wí n̄igw̄í waúni t̄in̄í nán̄ir̄in̄í.

¹ O s̄in̄í an̄í Gorixó nán̄í r̄id̄iyowá yar̄iḡíwám̄í in̄im̄í nuréwap̄ya n̄emer̄íná s̄in̄w̄í an̄íȳí w̄in̄in̄iḡin̄í. Am̄ip̄í m̄im̄úrón̄iḡíáȳí n̄igw̄í Gorixó nán̄í tayar̄iḡíe tar̄in̄aḡía n̄iw̄in̄ir̄í

² ap̄ix̄í an̄í uyípeaȳí imón̄in̄í wí en̄í n̄igw̄í r̄íá in̄in̄í waú n̄imeáa n̄ib̄ir̄í t̄faḡí n̄iw̄in̄ir̄í

³ xeḡí wiep̄sar̄in̄íȳo re ur̄in̄in̄iḡin̄í, “Nion̄í nepa searar̄in̄in̄í, ‘Ap̄ix̄í an̄í uyípeaȳí imón̄in̄í r̄í Gorixó nán̄í n̄igw̄í on̄im̄iá s̄ip̄ip̄ikw̄í n̄it̄ir̄í aiw̄í Gorixoyá s̄in̄w̄íȳo dán̄í am̄ip̄í m̄im̄úrón̄iḡíáȳí t̄fáyo seáȳí e imón̄igōí.

⁴ Am̄ip̄í m̄im̄úrón̄iḡíáȳí wiḡí n̄igw̄í xwé ayo dán̄í b̄í n̄imearo n̄it̄iro aiw̄í ap̄ix̄í an̄í r̄íȳí xeḡí aiwá nán̄í b̄í yan̄ipax̄í ów̄í t̄faḡí nán̄í íyá seáȳí e imón̄igōí.’ searar̄in̄in̄í.” ur̄in̄in̄iḡin̄í.

“R̄id̄iyowá yar̄iḡíwá pineap̄r̄fár̄in̄í.” ur̄in̄in̄iḡin̄í.

⁵ Xeḡí wiep̄sar̄in̄í wa an̄í Gorixó nán̄í r̄id̄iyowá yar̄iḡíwá nán̄í re r̄iḡíawix̄in̄í, “An̄í riwá n̄im̄ir̄ir̄íná s̄in̄á awiax̄í n̄ik̄ik̄ir̄óa nuro an̄í riwá im̄ir̄in̄í m̄imón̄ipa oen̄ir̄í am̄ip̄í nan̄í áamá Gorixó nán̄í wiḡíáȳí n̄imearo okiȳfá eḡfár̄in̄í.” rar̄in̄aḡía

⁶ Jisaso ar̄fá e n̄iw̄ir̄í re ur̄in̄in̄iḡin̄í, “Am̄ip̄í nan̄í soȳf̄né s̄in̄w̄í w̄inar̄iḡíá r̄ip̄í r̄fwená áamá wa an̄í riwá n̄ip̄inear̄íná s̄in̄á n̄ik̄ik̄ir̄ón̄iga un̄í r̄ip̄í

nɪpɪneaaɪro emɪ mɪmeámɪ éáná sɪŋá wo womɪ sɪnɪ seáyɪ e ikwɪárɪnɪnɪfámánɪ.” urɪfagɪ

7 awa yarɪŋɪ re wɪgɪawɪxɪnɪ, “Nearéwɔpɪyarɪŋoxɪnɪ, joxɪ neararɪŋɪ apɪ gɪná imónɪnɪfárɪnɪ? Pí sɪmɪmajónɪŋɪ neaináná ‘Rɪxa nimónɪnɪ ayorɪánɪ?’ yaiwɪánɪwárɪnɪ?” urɪfagɪ

8 o re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Ámá wa yapɪ seáɪwɔpɪyɪpɪrɪxɪnɪrɪ dɪŋɪ píránɪŋɪ morɪnɪ. Obaxɪ nɪbɪro gɪ yoɪ nɪrɪnɪro re rɪpɪrɪfárɪnɪ, ‘Nionɪ onɪrɪnɪ. Rɪxa ínárɪnɪ.’ searáná arɪfá nɪwɪro númɪ muxɪdɪpanɪ.

9 Soyɪné ‘Aŋɪ wɪyo mɪxɪ inarɪŋoɪ.’ rarɪŋagɪ arɪfá wɪro ‘Ámá nɪpánɪ mɪxɪ íkwɪnaroarɪŋoɪ.’ rarɪŋagɪ arɪfá wɪro nerɪná wáyɪ mikárɪnɪpanɪ. Apɪ xámɪ imónɪnɪfárɪnɪ. E enagɪ aɪwɪ apɪ rɪxa nimónɪmáná enáná soyɪné ‘Sɪfá yoparɪyɪ, o weapɪnɪfáyɪ rɪxa nimónɪnɪŋoɪ.’ mɪyáɪwɪpa éfɪrɪxɪnɪ.” nurɪrɪ

10 ámɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Ámá gwɪ axɪrɪ nɪwɪápɪnɪmearo ámá xerɪwɪ wɪ tɪnɪ mɪxɪ inɪro mɪxɪ ínáyɪ woyá woyáyɪ tɪnɪ mɪxɪ inɪro

11 pobonɪ xwé néra urɪ aŋɪ nɪyonɪ aɪwá nánɪ dɪwɪ íkeamónɪro aŋɪ wɪ e wɪ e sɪmɪárɪ wɪmearɪ aŋɪ pɪrɪyo dánɪ xegɪ bɪ nimónɪrɪ ekɪyɪŋɪ ináná ámá wáyɪ ikárɪnɪpɪrɪ nánɪ imónɪrɪ enɪfárɪnɪ.

12 Ayɪ e enɪfá imónɪŋagɪ aɪwɪ sɪnɪ mimónɪpa enáná fá nɪseaxero xeanɪŋɪ seáikárɪpɪrɪfárɪnɪ. E nɪseairɪná xwɪrɪxɪ seamepɪrɪ nánɪ awɪ éánarɪgɪ nɪsearowárɪro gwɪ aŋɪyo nɪseanɪwɪrárɪro nionɪ nɪxɪdarɪŋagɪ nánɪ xwɪyɪfá seamearɪpɪrɪ nánɪ mɪxɪ ínáyɪyá sɪŋwɪ tɪŋɪ e nánɪ tɪnɪ gapɪmanɪyɪyá sɪŋwɪ tɪŋɪ e nánɪ tɪnɪ nɪseameámɪ seaupɪrɪfárɪnɪ.

13 E seaipíríá enagi aí ananírini. Ayí rípi nánirini. Xwirixí seamearíná nioni nání áwanj urípirí imónípiríárini.

14-15 Xwirixí seamearíná nioni dñj niseakikayori nijá niseaiapiri xwiýá urípirí nání imónípirí seaimiximá enagi nání soyíné xwirixí seamepíríáyí wí pírfí seawiaikipaxí menini. Ayínání soyíné sini íá miseaxiripa enánáyí, dñj re mórixini, ‘Ananírini. Xwiýá pírfí wiaíkíminiri nání menjwípepa oemini. Sa Gorixoyá dñjyo dání uríimigini.’ yaiwíríxini.

16 Segí sénáíwaraní, sénowaraní, sérixímeáowaraní, nawíni mñngíáyíraní, níkumixiniri emearígíáyíraní, miyí seauráná segíyí wíamí píkipíríárini.

17 Soyíné nioni níxídaríñagá nání áamá nñni wíki niseaóniro símí tñni seaipíría aiwi

18 Gorixo yeáyí seayimixemeaná enagi nání soyíné anipá wí imónípiríámani. Segí dñá wí aí anipá imónínfámani.

19 Soyíné ení neáníro nioni aníñ nñnixídirónáyí, segí dñjpi eríkiemeánípiríárini.

“Jerusaremí xwiríá ikixepíríárini.” uríñ nánirini.

20 “E nerí aí míxí nimeámí báyí añí Jerusaremí rípi mí awí mudímóagá níwíniróná ‘Ríxa añí rípi xwiríá ikixepírí añwi ayoráni?’ yaiwíríxini.

21 E níwíniróná áamá Judia píropenisíyo ñweagíáyí dñwí mññyo nání éfí yiro áamá Jerusaremí apimí ñweagíáyí pñni níwiárimí

uro áamá apimi b́fariwám̄ini om̄iḡyo ami ami yariǵáȳ an̄ḡ apimi ámi m̄irémopa ero éfr̄ix̄ini.

22 Aȳ r̄ipi nán̄ir̄ini. Ínáȳ Gor̄ixo xean̄iḡ r̄íá t̄iḡ seaikár̄in̄fá ap̄ir̄ini. Íná am̄ipí n̄f̄ni nán̄i B̄ikw̄íyo n̄ir̄in̄ir̄i eán̄iḡip̄i x̄ixen̄i imón̄in̄fár̄ini.

23 Íná xean̄iḡ r̄íá t̄iḡ xw̄fá t̄íyo seáimean̄fá en̄aḡi nán̄i ap̄ix̄f̄ n̄iaíw̄f̄ agw̄f̄ eḡííwa t̄f̄ni s̄ini n̄iaíw̄f̄ am̄iḡf̄ wiar̄iḡf̄íwa t̄f̄ni éf̄ an̄ḡn̄i mupax̄f̄ imón̄iḡaḡi nán̄i aweȳi! Gor̄ixo áamá t̄íyo wik̄f̄ n̄iwón̄ir̄i xean̄iḡf̄ wikár̄ar̄f̄n̄á

24 m̄ix̄f̄ n̄imeáa b́fáȳf̄ Jerusalem̄i ḡweáyo kirá t̄f̄ni p̄ip̄ikím̄f̄ ero iw̄f̄ meaan̄iro nán̄i n̄ip̄ikiomearo wiḡf̄ an̄ḡ aȳf̄ ayo nán̄i n̄imeám̄i umiro ep̄fr̄f̄ár̄ini. E nemáná émáȳf̄ n̄ib̄iro Jerusalem̄i dán̄ȳf̄né seáȳf̄ e n̄iseaimón̄iro xw̄iraim̄im̄f̄ n̄iseaik̄x̄éa nuro Gor̄ixo ‘Yoparf̄ e imón̄f̄win̄ḡn̄i.’ yaiwiár̄iḡe imón̄iḡáná r̄ixa re imón̄in̄fár̄ini.

Ámá imón̄iḡo n̄iweap̄ir̄f̄n̄á nán̄ir̄ini.

25 “Sogw̄f̄ t̄f̄ni emá t̄f̄ni s̄iḡf̄ t̄f̄ni ek̄iȳiḡf̄niḡf̄ ináná áamá xw̄fá t̄íyo n̄iyon̄f̄ gw̄f̄ ararí ḡweaḡf̄áȳf̄ ayá s̄f̄w̄f̄ nuror̄i d̄iḡf̄ r̄íá uxen̄f̄ár̄ini. Raw̄irawá en̄i xwé ayá wí n̄iróga n̄iwiáp̄f̄n̄imeáísáná nijir̄i moar̄iḡaḡi n̄iw̄in̄iróná udud̄f̄ win̄in̄fár̄ini.

26 S̄iḡf̄ sogw̄f̄ am̄ipí an̄ḡ p̄ir̄f̄yo en̄ḡȳf̄ an̄ḡn̄i m̄ix̄enap̄f̄aḡi n̄iw̄in̄iróná ‘Xw̄fá t̄íyo ḡwean̄waéne pí neaim̄in̄ir̄i r̄íá yar̄ini?’ n̄iyaiwiro wáȳf̄ nikár̄in̄iróná ean̄iramoro wep̄fr̄f̄ár̄ini.

27 E neróná s̄iḡw̄f̄ re nan̄ip̄fr̄f̄ár̄ini. Ámá imón̄iḡáoni nik̄f̄n̄imáná en̄ḡf̄ neán̄ir̄i agw̄f̄ t̄f̄ni nawín̄i weap̄ar̄iḡaḡi nan̄ip̄fr̄f̄ár̄ini.

28 E nerí aí soyíné sogwí emá amípí ekiyinjí inaríhagi níwíníríná ‘Gwíninjí nearoayíroní aṅwí ayoríani?’ níyaiwiro píraninjí éf nírómáná nioní nání weninjí níyánírí rófríxíní.” uríhínigíní.

Ewayí ikaxí íkíá pikína náníríní.

29 O awamí ewayí xwíyá bí re uríhínigíní, “Íkíá pikí tíní íkíá níní ení yaríhípi nání díní mópoyí.

30 Íkíá míhí inaríhagi níwíníróná ‘Ríxa xwiogwíríani?’ yaiwiarígíapa

31 síní amípí ekiyíníní ení axípi inaríhagi níwíníróná ‘Goríxo nene xwioxíyo míméámí nerí neamenṅweani ríxa aṅwí ayoríani?’ yaiwíríxíní.

32 Nioní nepa seararíhíní, ‘Ámá agwí ríná ṅweagíáyí síní mípepa eṅáná amípí níní nioní Jerusaremi nání searíapi xíxeni nímonínfáríní.’ seararíhíní.

33 Aṅína tíní xwíá rírí tíní ananí anípa nímonírí aiwí xwíyá nioníyá wí suríamá imónínfámani.

“Awíninjí ṅweáfríxíní.” uríhíní náníríní.

34 “Míríxí maiwí nípúsáná mírogwí ríxa fá níwiárimíxíríná nípiérorí nearína yaríhípa soyíné ení segí waráyo náníní níyaiwiníro aiwá xwé níro iníngí wainí xwé níro yaníro nání yarínáyí sía nioní weapímíayi axípi e seaímeanígínírí díní tíní ṅweáfríxíní.

35 Sía nioní weapímíá nání imóníayi áamá xwíá rírí nírimíní ṅweagíayo níwimónínfáríní.

³⁶ Soyíné íníná awíníṅṅí nīṅwearingóná Gorìxomì yaríṅṅí re wírìxìní, ‘None amìpí neaímeááná enṅí neánirane múrorane áamá imóníṅoyá símímanṅíṅmìní éf rorane yaníwá nánì enṅí bì sìxì neaímìxeì.’ urííxìní.” uríṅnigìní.

³⁷ Ikwáwíyíná anṅí rìdìyowá yarìḡíwámì dánì áamáyo nuréwapíya núísáná sṅápì t́nì nìpeyearì d́wí mṅíṅ Oripíyì rìnìṅpìṅmì sá wémìnrì nánì yagírìní.

³⁸ O sṅá ayí ayo e yaríná áamá ńnì wíá móníṅṅmì nìwíápṅmearo omì anṅí rìdìyowá yarìḡíwámì dánì arṅá wianíro nánì bayagṅárìní.

22

Jisaso nánì mekax́ megṅá nánìrìní.

¹ Sṅá Judayí bisíkerṅá yisí mayí úrapí nimìxìro narìḡáyi, sṅá Anṅnajo Wiárí Neamúroagoṅ rìnìṅyì —Enṅíná sṅá ayì Judayo Isipíyí mṅx́ ináyo íá xenṅwírárìṅáná Gorìxo niaíwí ox́ xámìṅṅ ńnì opìkímìnrì anṅnájì oyáo uowárìṅṅ aiwì Judayí Gorìxo ṅwí ikax́ urìṅpì bisíkerṅá yisí mayí úrapí nimìxìro nṅnìro sipìsipì nìpìkiro ówanṅyo ragí xópé yárṅá enṅagì nánì anṅnajo ayo múronìṅnigìní. Ayínánì xwiogwí o o pwéáná sṅá ayì nánì dṅṅ mopírì nánì sipìsipì nìpìkiro bisíkerṅá yisí mayí úrapí nimìxìro narìḡárìní. Rìxa sṅá ayì anṅwì e imónáná

² apaxìpánìṅṅ imónìḡṅá xwéowa t́nì ṅwí ikax́ eánìṅpì mewegṅáwa t́nì ox́ apìx́ ńnì nánì wáyí nero nánì “Jisasomì arìre yumí ínìṅmì pìkianíwìní?” nìra waríná

3 Isikarioti dánj Judaso —O Jisasoyá wiewisariñj wé wúkaú síkwf wáu imónigfáyf woriní. Omi Seteno ríwfmíní nírori dñj uxixéroáná

4 o nuri apaxípaníñj imónigfá xwéowa tñni Judayíyá porisowa tñni xwiyfá nírínáñro Judaso re uríñiniginí, “Soyfne omi íá xirípíri nání nioní aríre nerí pasáníñj umemfáriní?” uráná

5 awa yayf níwiníro re urígíawixiní, “Joxí e neaiáná nigwí siapanfwariní.” uráfaga

6 Judaso “Ananíní.” nurimi nuri áamá oxí apixí epíroyf míwipa enáná omi pasá umemíníri nání weníñj wíaxfdíñiniginí.

Aiwá Aníñajo Múroagf nání imixigfí náníní.

7 Jiaso, sfá bisfkerfá yisf mayf úrapí nimíxiro iwamfó nigfáyí —Ayf sfá Aníñajo mípíkí Wiáf Múronj nání sipísipf miá nípíkiro narígfáyiríní. Sfá ayí imónáná

8 o Pitaomí tñni Jonomí tñni re uríñiniginí, “Awagwí none aiwá aníñajo eníná neamúroagf nání nání nání nuri neaimíxípiyí.” uráfagi

9 awaú re urígísisixiní, “Joxí ‘Awaú ge nuri píraníñj oimíxípiyí.’ simónaríní?” uráfagí

10 o re uríñiniginí, “Awagwí anj e níremorfna inígf síxí maxíñj wo tñni órórí ninírfná númí nuri anj o páwíiwámí awagwí ení nípáwiri

11 aniwámí xiáwomí re urísisixiní, ‘Yearéwapíyaríño re ríñoí, “Nioní gf seaiewisariñjáoyfne tñni aiwá Aníñají Wiáf Neamúroagfíyí nání anj awawá ikwíróñíñj gíwámí dání nanfwiní?” Jiaso e ríñoí.’ nuríri

12 o aŋɔ awawá seáyi émi ikwíróniŋɔ xwé wámi aiwá narígáiyɔ aiwá yeaanipírɔ mímiauríwɔ yárɔniŋɔwámi síwá eaiáná e aiwá ríá neayeáisixini.” uowáráná

13 awaú nuri Jisaso uríipɔ xixeni niwiga nuri aiwá Aŋɔnajo Wiárɔ Múroagɔyi nánɔ imixígísisixini.

“Ripɔ gɔ warárinɔ.” urɔŋɔnánɔrinɔ.

14 Rixa aiwá nipírɔ bííná Jisaso tɔni wáɔ wurimeiarígɔáwa tɔni aiwá nanɔro nánɔ nawíni niŋwearo

15 o re urɔŋɔnigini, “Nionɔ sɔni rɔniŋɔ mɔnímeapa nerɔná ‘Gɔ seaiepisariŋoyɔné tɔni xámi aiwá Aŋɔnajo Neamúroagɔ nánɔ ripɔ onimɔni.’ aga nɔnimónɔagɔ bíárini.

16 Ayɔ ripɔ nánɔ searariŋini. ‘Aiwá ripɔ ámi bi bi nionɔ tɔni xwáɔ tɔyo dánɔ nanɔwámanɔ. Gorixo xwioxɔyo mɔmeámɔ nerɔ seameŋweanɔe dánɔ aiwá ripɔ nánɔ mɔkɔpɔ xixeni imónɔnɔfárinɔ. Íná dánɔ nionɔ ámi niweapɔri nionɔ tɔni nawíni nanɔwárinɔ.’ searariŋini.” nurɔri

17 kapixɔ wá nimeari Gorixomɔ yayɔ niwimáná re urɔŋɔnigini, “Kapixɔ ríwá yaŋɔ ninɔro niŋa úpoyɔ.

18 ‘Iniígɔ wainɔ ámi bi xwáɔ tɔyo dánɔ nimɔfámanɔ. Rixa Gorixo soyɔné xwioxɔyo mɔmeámɔ nerɔ píranɔŋɔ seameŋweanɔe dánɔ iniígɔ wainɔ ámi íná nimɔfárinɔ.’ searariŋini.” nurɔri

19 bisɔkerɔá bi nimeari Gorixomɔ yayɔ niwimáná níkwɔrɔri yaŋɔ niwia nurɔ re urɔŋɔnigini, “Nionɔyá wará tɔyɔ soyɔné arɔrá

seaimá nánì rìdìyowá nerínìḡ ímónìní. Ríwéná nionì nánì dìḡ seainíná nánì nionì éápa bisíkerfá kwírírì seaiapírì éápa axípi éfrixínì.” nurímáná

²⁰ awa ríxa aiwá nínímáná enáná bisíkerfá nímearíná éfpa kapíxí iniḡ wainí rìwonḡ wá nímearì re urìḡnìḡ, “Goríxo xwíyá síḡ bì réoráḡpì nánì nionì nìperíná ḡ ragí púyí iniḡ wainí síxí rìwánìḡ ímónìní.

²¹ E nerì aiwì arfá nípoyì. Ámá nionì nánì mìyí nurìno nionì tñnì nìḡwearane aiwá narìḡwínì.

²² Ámá ímónìḡáonì Goríxo rìḡ jáyoy axípi nínìpìkiro aiwì ámá nionì nánì mìxíyoy mìyí nurìnomì Goríxo xeanìḡ xwé winfá enḡḡ nánì aweyì!” uríḡḡ

²³ wiepìsarìḡowa yarìḡ re nìḡ ugáfawixínì, “None go go e winì nánì ríá rarínì?” nìra ugáfawixínì.

*“None ḡmínì go seáyì e ímónìrìenìḡ?”
rìḡḡ nánìrìní.*

²⁴ Wiepìsarìḡowa xwíyá rìpi enì nìrìro símí tñnì re rìḡḡawixínì, “None wo go go seáyì e neaimónìrì enáná wone símanḡwíyónìḡ wurìnaníwáríani?” nìrìḡa waríná

²⁵ Jisaso re urìḡnìḡ, “Émáyíyá mìxí ináyíyí ámáyíyá síḡwí e dánì seáyì e nímónìro wá enì bì mé sekaxínì nurìro aiwì wìwanìḡowa nánì re rìnarìḡfárínì, ‘Síwí nìáíwí nñnì nionì tífámínì ímónìḡfáyí arìrá wiarìḡáonìrìní.’ rìnarìḡfárínì.

²⁶ Soyíné enì awa yarìḡfápa axípi e mepanì. Segí rárónìḡ ímónìoyí séḡwáónìḡ

imónfwinigini. Segf bosóniñf imónfoyf sénáinñf omiñf seaiarñóniñf imónfwinigini.

27 Dñf píranñf mópoyf. Nene piof rariñwárini? Ámá kikiáf nñweámáná aiwá narñjo seáyf e imónñorñani? Aiwá ráf nuyearif yanf wiarñjo seáyf e imónñorñani? ‘Ayf kikiáf nñweámáná aiwá narñjo seáyf e imónñorini.’ rariñwárini. Nioni e imónñáoni aiwf soyfné tñni nñwearfná anani segf ókínñiñf nimóniri arírá seaiarñáonirini.

28 Soyfné wa iwamfó níwapñyaniro yarfná nioni tñni éf nñroro pñni nñnñwiárñmi úfámani.

29 Ayfnáni gf ápo ‘Joxi mñxf ináyf nimóniri ámá ayo menjweáñrixini.’ nñriñfpa

30 nioni eni re seararñini, ‘Nioni rñxa mñxf ináyf nimóniri menjweañáná soyfné nioni tñni nawíni aiwá nñmñae aiwá nñro iniñgf nñro nero negf Isñrerñyf gwf wñrf wñrí wé wúkaú síkwf waú enñyo xñráowayfnénñf nimóniro menjweapñrñarini.’ seararñini.” urññinigini.

“Pitaoxi rñwf nñmorñini.” urññnánirini.

31 O re urññinigini, “Saimonoxini, Saimonoxini, Seteno soyfné náni Gorñxomi símf tñni re urarini, ‘Ámá wítf aiwá síkf tññyf neyírorfná yarñgfápa nioni Jisaso wiepñsarññf awa enf ráf eánñjoññri iwamfó owíwapñyimini.’ Obo Gorñxomi e urarini.

32 E nerf aiwf dñf soyfnéyá nñkwñroarñgfápi samññf mepa oeniri Gorñxomi rñxiññf seaurñyíanigini. Saimonoxini, rñwéná joxi ámi dñf nñmorf nñkñnñmóniri nioni tñámñni nñbirfná

ámá nioní nixídaríηagíá nání dixí ririxímeáowa simónarigíáyo ení sixí eámixírixini.” uríagi

³³ Pitao re uríηiniginí, “Ámináoxini, gwí riyíferani, ripíkíferani, níwawini yeaipríárini.” uríagi

³⁴ o re uríηiniginí, “Pitaoxini, sá riyimi karíkarí siní ráiwá mirípa enáná xwiyíá biaú bí nioní nání re urayiríini, ‘Jisaso nání nioní majíárini.’ urayiríini.” uríηiniginí.

Nígwí tñi íá tñi kirá tñi nánirini.

³⁵ O awami re uríηiniginí, “Nioní xámi ‘Xwiyíá wá emépoi.’ nísearowáríiná ‘Nígwí wowí tñi árupianí wú tñi síkwí sú ámi bí tñi nímaxirimi memepa époi.’ searowáragí aiwi soyíné amipí wí nání díwí nikeamóniro remegíawixini?” uríagi awa “Oweoi, amipí wí nání díwí mikeamóníηwaniginí.” uríagíá

³⁶ o re uríηiniginí, “E neri aiwi agwi soyíné goxi goxi nígwí wowí tñoxi nímaxirimi ui. Árupianí enánáyí ení nímaxirimi ui. Goxi goxi kirá míxí nání eníyí mayoxi enánáyí dixí iyíá nipíriri bí éirixini.

³⁷ Ayí rípi nání seararíηini. Bíkwíyo nioní nání re nírini eánini, ‘Ríá kíroarigíáyo mépearigíápa omí ení níkumixiro axípi mépepríárini.’ nírini eánini. Amipí nioní nání nírini eáníηipi xixeni nímoníniηoi.” uríagi

³⁸ awa re urigíawixini, “Ámináoxini, none míxí nání míηí bíxaú ríxa ripíxaúriní.” uríagíá o “Xwiyíá ríxa apánirini.” uríηiniginí.

Df̄wí Oripíyo dání Gorixomí xwíyá rírímí wíñf̄ náníríní.

³⁹ E nírínímí ańf̄yo nípēyearí xegí yarínf̄pa d̄f̄wí m̄ñf̄ Oripíyí rínínf̄pímí nání yaríná xegí wíep̄sarínōwa ení númí n̄yiro

⁴⁰ ríxa nírémoríná awamí re urínínigíní, “Seteno iwamf̄ó m̄seáíwapíyipa oenírí nání Gorixomí ríxínf̄ urf̄poyí.” nurímí

⁴¹ áamá s̄ñá ananí iwanf̄ mopaxí imóníñe numáná xwíáyo xómínf̄ n̄yík̄wímáná Gorixomí xwíyá rírímí n̄wirí

⁴² re urínínigíní, “Ápe, joxí n̄simónírínáyf̄ xeanínf̄ nioní nímeanf̄pí kapíxí nioní n̄m̄nínf̄ imónínf̄wá ananí emí m̄wíárímopaxíríní. E nerí aiwí nioní nímónarínf̄pí mé d̄íxí d̄ínf̄ t̄n̄í xixení ananí imónf̄wínigíní.” uraríná

⁴³ ańf̄najf̄ wo s̄ñání n̄wimónírí enf̄ síxí weámíxínínigíní.

⁴⁴ E éaná Jisaso rínínf̄ agwí esínwfnínf̄ wímeáagí Gorixomí xwíyá enf̄ t̄n̄í nuríríná xegí okínf̄ n̄pweríná ragínínf̄ n̄purí xwíáyo n̄yóísáná

⁴⁵ Gorixomí xwíyá rírímí wiaríñe dání éf̄ n̄wíearómí nurí xegí wíep̄sarínōwa t̄ñf̄ e wenínf̄ éf̄yí wínínínigíní. Dínf̄ sípí wiarínagí nání enf̄ samínf̄ n̄wóroa nuro sá órówapínagí n̄wínírí

⁴⁶ re urínínigíní, “Pí nání soyf̄né sá wen̄o? Seteno iwamf̄ó m̄seáíwapíyipa oenírí nání n̄wíáp̄n̄mearo Gorixomí ríxínf̄ urf̄poyí.” urínínigíní.

Jisasomí f̄á xegí náníríní.

47 Sini e uraríná re enjiginí. Ámá wí ikwíkwierí bimiríná ámá Judasoyí rininjo — O wiepisariñf wé wúkaú síkwí waú imónigfá woríní. O ámáyo nipemeámí n+yapírí Jisasomí kíyí miaúnimínirí nání anwi e báná

48 Jiaso re uriniginí, “Judase, ámá imóninjáoni pasá ninimerí kíyí nímiaúnimínirí ríbariní?” uráná

49 Jiaso tñí rogáwa omí ríxa íá xiraníro yarínagfá nínwíníro re urígíawixíní, “Ámináoxíní, ‘Awamí mñf orópoyí.’ rísimónariní?” nuríro

50 wo re enjiginí. Apaxípániní imóniní seáyí e imóninjoyá xínáiní nímónirí omíní wíiarínjomí mñf rómínirí éyí pírí nímoyfíkirí arfá wé náúmí dáño mñf wirfípieanjiginí.

51 Arfá mñf wirfípieáagi Jiaso “Pñí wíarfípoyí. E mepaní.” nurírí ámá arfá mñf wirfípieáomí wé seáyí e níkwíarírí naní imíxiniginí.

52 Omí naní nimíximáná apaxípániní imónigfá xwéowa tñí porisí aní rídíyowá yarígíiwámí awí mearoarígíáwa tñí Judayf mebáowa tñí awa xfómí íá xiraníro bíáyo re uriniginí, “Soyfne mñf tñí iwaní tñí íá maxírígíáyí ámá fwf xauráparígíáyo íá xiraníro yarígíápa nianíro ríbariní?”

53 Nioní sfá ayf ayo aní sipísipí rídíyowá yarígíiwámí nweanáná soyfne íá wí míníxírarígíawixíní. E nerí aiwí áríwíyíná obo emearíná soyfne íá níxiraníro nání ríseaimónigoí?” uriniginí.

Pitao “O nání majfoniríní.” urínf nániríní.

54 Jisaso e urʼagi aí awa omi fá nixero niméra nuro apaxʼpániŋi imóniŋi seáyi e imóniŋoyá aŋi e mearé móáná Pitao awami rʼwʼyo yaxʼdí néra nuri

55 áamá wí ákiŋáyo aŋrʼwámí dání rʼá nikearo ŋweaŋagʼfa niwʼniŋi o eni ni páwiri niwímeari e éf ŋweaŋána

56 apixʼi omiŋi wiariŋi wí rʼá wʼá óniŋána Pitaomi sʼmi maŋi siŋwʼ niwʼniŋi siŋwʼ agwʼ niwʼiga ni peyiri áamá e ŋwixapigʼáyo re uriŋiniŋi, “Áamá ro eni Jisaso tʼni emeariŋi worʼni.” urʼagi aí

57 Pitao “Oweoi.” nuriŋi re uriŋiniŋi, “Ine, jíxi rariŋo nání nioni majʼárini.” nuriŋi

58 niŋweámána eŋána ámi wo omi siŋwʼ niwʼniŋi re uriŋiniŋi, “Joxi eni áamá Jisaso yáowa woxʼniŋi imónariŋi.” urʼagi aí Pitao “Royi, nioni xenwoniriŋi.” nuriŋi

59 niŋweaŋisáná eŋána áamá ámi wo á máyo arʼki “Áamá ro eni Gariri piropeniŋi dáŋo eŋagi nání nepa Jisaso tʼni emeariŋoriŋi.” urayarʼná

60 Pitao re uriŋiniŋi, “Royi, joxi rariŋiyʼ nioni majʼárini.” sini e urarʼná re eŋiniŋi. Karʼkarʼ wo rixa rʼaiwá riŋiniŋi.

61 Karʼkarʼ rʼaiwá rána Jisaso ni kinimóniri Pitaomi siŋwʼ winána o Jisaso pʼné xámi re urʼpi “Karʼkarʼ sini rʼaiwá miŋi eŋána joxi biaú bi ayo ‘Jisaso nání nioni majʼárini.’ urayiriŋi.” urʼpi nání diŋi winʼagi

62 ni peyari ákiŋá bʼarʼwámí dání ŋwʼ piyʼ wʼriŋiniŋiŋi.

Iwanʼ mépero xwʼrixi mépero egʼá nániriŋi.

63 Ámá Jisasomi íá xirárígfáyí ikayíwí numeariro iwaní níméperíná

64 xegí síḡwíyo wíá nítárimáná iwaní nearo re nura ugíawixini, “Wíá nearókiamoariniḡoxini, iwaní go ríá reaarini? Joxi wíá rókiamoariniḡoxi enḡagi nání ríxa áwaní nearei.” nuriro

65 ikayíwí numeariróná ayá wí nuríásáná

66 ríxa wíá ónáná Judayí mebáowa xwiríxí imixarígfáyí, ayí apaxípániniḡ imónígfá xwéowa t́ni ḡwí ikaxí eániniḡpi mewegíáwa t́ni awí eánáná Jisasomi awa t́ámíni níméra nibiro wáríagíá

67 awa re urígfawixini, “Joxi yeáyí neayimíxemeaníá nání aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroníoyí rariniḡwáoxi enḡánáyí, áwaní nearei.” uríagíá aiwi o re uriniḡigini, “Nioní nisearíagi aiwi soyíné ‘Neparini.’ niyaiwiro aríá nípíriméoi.

68 Nioní ení yariniḡ bi seaíánáyí, soyíné áwaní wí nírípíriméoi.

69 E neri aiwi re searariniḡini, ‘Ámá imóniniḡáoní Gorixó, ení síxí eániḡoyá wé náúmíni ḡweámí nání aḡwí ayorini. Íníná o t́ni niniḡwearí óniniḡ imónimíárini.’ searariniḡini.” uríagi

70 nowaní re urígfawixini, “Joxi niaíwí Gorixoyáoxirani?” uríagíá o “Soyíné api nírariniḡoi.” uríagi

71 awa re riniḡíawixini, “None xewaniniḡo xwíyíá meárinipaxípi rariniḡagi aríá wíwáyí nání síḡwí winarogíá ámí wí nibiro xwíyíá mearipaxí mimónini.” riniḡíawixini.

23

Omí Pairato t́ńjé wárígǎ nánirini.

¹ E níriniro nowani ńwiápńńmearo Jisasomí gapímaní Pairato t́ńjé e nání níméra nuro

² nírémómáná Jisaso nání nixekwímoro Pairatomí re urígǎwixini, “O yapí níneaíwapíya nurí Judayene yarińwáyí níneawiaíkirí ‘Émáýyá mǎxǎ ináyí Sisaomí nǎgwǎ takisǎ nání mǎnǎ mǎwipani.’ níneariri xewaníńo nání re rarini, ‘Nioní ámá yeáyí seayimǎxemeámǎ nání arǎowayá xwǎá piaxǎyo dání iwiaronǎoní, mǎxǎ ináyí imóníńǎonirini.’ raríńagi arǎá wíwáriní.” urǎgǎ

³ Pairato Jisasomí yarińjé nǎwia nurǎná yarińjé re winǎnigini, “Joxí Judayǎyá mǎxǎ ináyí imóníńoxirani?” urǎgǎ o “Joxí díxǎ rǎxa apí nǎraríńini.” urǎgǎ

⁴ Pairato apaxǎpánińjé imóníńǎá xwéowamí tńńí ámá e epǎroyǎ egǎǎyo tńńí re uríńnigini, “Xwíyǎá mearipaxǎ imóníńjé bǎ nání pǎá megǎnaríńini.” urǎgǎ aiwi

⁵ awa arǎkí re urayigǎwixini, “Jisaso Judia píropenisǎ re amí amí nemerí ámá nńńí re oyaiwípoyiniri, ‘O negǎ mǎxǎ ináyí imónáná émáyo mǎxǎ xǎdowáranǎwáriní.’ oyaiwípoyiniri nuréwapíya waríńorini. Gariri píropenisǎyo dání néra bǎńyǎ re ení aí nearéwapíyarini.” urǎgǎ

⁶ Pairato arǎá e nǎwiri awamí yarińjé re winǎnigini, “O Gariri píropenisǎyo dánorani?” urǎgǎ

7 awa re urigfawixini, “Oyi, Jisaso piropenisf gapimanf Xeroto menweanfyo danorini.” urifagfa Xeroto eni ina Jerusarem ni weanagaf nani Pairato o tifi e nani wiowarinihinini.

Om ni Xeroto tifi e nani wiowarigfa nanihinini.

8 Judayowa Jisasomi gapimanf Xeroto tifi e nani nimera uana o enina dani amipi Jisaso yariniyf nani arifa niwiri “Om ni sihwf ownimini.” niyaiwia bagf nani om ni sihwf niwinirina yayf niwiniri “Jisaso emimf bi oniwapiyini.” niyaiwiri

9 yarini obaxf niwiayarinihagf aiwi xfoya bi murinihinini. Muri pa yarina

10 apaxipanihifi imonigfa xweowa tifi hwf ikaxf eanipipi mewegfawa tifi xwiyfa rfa tifi xekwimogfa

11 Xeroto tifi xegf porisowa tifi uyini mero ikaywf meari ro nemana rapirapf awiaxf wu mixf inayowa yinarigfa imonihifi wu nuyi ro ami Pairato tifi e nani wiowarinihinini.

12 Xeroto tifi Pairato tifi xami xepixepa ronagfiwauf sfa ayimi nawini imonigfisixini.

“O pi eagi ikfayo yekwi ro arimfifi?” urihifi nanihinini.

13 Jisasomi ami Pairato tifi e nani nimera uana Pairato “Apaxipanihifi imonigfa xweowa tifi Judayf mebaowa tifi ama nini tifi obipoyi.” niri

14 awa ami bana re urinihinini, “Soyine xami ama ro nimeami nibiri re nira wixini, ‘O ama nini “Emayo mixf xfdowaranifwari.” oyaiwipoyiniri nisearwapiya emearihorini.’ nira

aiwí soyíné xwiyíá umeararigíápi nání nioní segí sɨŋwí anigíe dání yarɨŋí wiayíagi aiwí omí xwiyíá mearipaxí wí mimóníiniginí.

15 Xeroto ení pía níwiri aí omí xwiyíá mearipaxí bí mimónipa eŋagi nání ámi none tɨŋí e nání seapowárénapííriní. Aríá époyí. None omí pikiani nání uyíni éŋí bí aga mimóniní.

16 Ayínání ‘Nioní yarɨŋápi nání rínearɨŋoi?’ oyaiwinírí sa iwaníŋníní níméperi wárímíiní.” uráná

17 Judayí xwiogwí ayí ayo aiwá Aníŋajo Múroagi nání narigíáyimi “Émáyi gapimano negí áma gwí ŋweaŋí wo oneawáriní.” níyaiwiro nání

18-19 áma e epíroyí egíá nawíní níní xixewiámí re urigíawixíní, “Jisasomí nípkirí Barabasomí —O Jerusaremí ŋweagíáyí wa tɨníní níwiápínímearo ‘Émáyo mǫxí oxí dowáraneyí.’ níriro mǫxí níwiróná áma pikíagíá omí émáyi íá níxero gwí aŋíyo ŋwirárigíoríní. “Omí neawáriní.” uráná

20 Pairato “Jisasomí owárimíní.” níyaiwiri áma ayo ámi bí uríagi aiwí

21 ayí rímiŋí tɨníní re urayigíawixíní, “Íkíáyo yekwíroárei. Íkíáyo yekwíroárei.” urayaríná

22 Pairato ríxa biaú uríí aiwí ámi bí re uríŋíniginí, “Pí nání? O pí íwí éí nání íkíáyo yekwíroárimíní? Xwiyíá omí nímeari píkipaxí wí imóniŋagi mǫwíníméáiní. Ayínání iwaníŋníní níméperi wárímíiní.” uríagi aí

23 áma ayí Pairato omí íkíáyo oyekwíroárinírí aríki ámi wíni sǫmí tɨníní nurayiróná píné Pairatoyá xórórí wigíawixíní.

24 Píné oyá xórórí wíagíá nání re uríṅínigíní, “Segí seaimónaríṅípi xe oimóníní.” nurírí

25 áamá níní wíwaníṅíyí “Neawáarí.” uríó —O Jerusaremí ṅweagíáyí wa t́níní níwíápfínímearí “Émáyo mǐxí oxídowáraneyí.” níṛíro mǐxí níwíróná áamá píkiagíá omí émáyí íá níxero gwí aṅíyo ṅwirárigíoríní. O nání ayí “Neawáarí.” uríomí Pairato níwárírí Jisaso nání wigí díní yaiwííáyo níxídírí porisowa íkíáyo yekwíroáripírí nání míní wíṅínigíní.

Jisasomí yekwíroárigíá náníríní.

26 Míní wíáná porisowa omí níméra nuríná Jisasomí iwaní mépeayííá eṅagí nání ríxa eṅí meánípa nerí ná neága waríṅagí níwíníro áamá wo Saimonoyí ríníṅo —O aṅí xegí yoí Sairíní dánjoríní. O maiwí amíyo dání Jerusaremí nání baríṅomí óf e órórí níṛíro “O íkíá yoxáfpá níkwónímí Jisasomí oxídíní.” níyáiwíro omí íkíá yoxáfpá saṅwíyo níwikwíáṛíro níméra waríná

27 áamá oxí apíxí obaxí íkwíkwierí ríwífmíní nuro apíxí obaxí wíwa ení ríwíyo númí nuróná ṅwapé t́níní ámíxíá níwíaxída waríṅagíá

28 Jisaso níknímónírí re uríṅínigíní, “Jerusaremí dání apíxí ríwayíné níoní ṅwí mínímieapa époyí. Sewaníṅíwayíné nání mieainíro segí níáíwíyo miearo éríxíní.

29 Ayí rípi nání seararíṅíní. Ríwéná xeaníṅí ríá t́ṅí seáímeaníá eṅagí nání apíxí níáíwí t́gííwa wigí níáíwí nání aga díní sípí wíníá eṅagí nání áamá re rípríraríní, ‘Apíxí oxí rogííwa t́níní síní apíyá níáíwí mǐxírígííwa t́níní apíxí síní

niaíwí amihí mĩnĩ mĩwipa yarigííwa tĩnĩ íwa yayí owinĩnĩ.’ rĩpĩrĩárĩnĩ.

³⁰ Xeanihí apĩ aga xaiwí seaímeanfá enagĩ nání amá díwí mĩhĩyo ‘Nĩpiérorĩ neaikwarĩmoĩ.’ urĩro díwí mĩhĩ onĩmiápiá wĩmĩ enĩ ‘Seáyĩ e rĩtĩ neaiĩ.’ urĩro epĩrĩárĩnĩ.

³¹ Wé rónĩháoĩnĩ íkĩfá sĩhĩnĩhĩ imónĩháoĩnĩ aĩ xeanihĩ níkarĩáyĩ nání seyĩné íwí yarigíáyoye dánĩ íkĩfá kirĩhĩnĩhĩ imónĩgíáyĩné anĩpaxĩ seaikarĩnĩfárĩnĩ.” urĩhĩnĩgĩnĩ.

³² Amá rĩkĩkĩrĩfó yarigííwaú enĩ Jisaso tĩnĩ nawĩnĩ pĩkianĩro nání nĩkumĩxĩro nĩméra nuro

³³ rĩxa yoyé amá Mĩhĩ Gĩxweái rĩnĩhĩ nĩrémoro omĩ íkĩfáyo nĩyekwĩroárĩmáná mĩdĩmĩdání rĩkĩkĩrĩfó yarigííwaúmĩ enĩ yekwĩroárarĩná

³⁴ Jisaso Gorĩxomĩ re urĩhĩnĩgĩnĩ, “Ápe, nionĩ niarĩgífá tĩyĩ awa majfá nĩmónĩmáná niarĩhagfá nání joxĩ yokwarĩmĩ wĩĩ.” urarĩná porisowa Jisasoyá rapĩrapĩ gonĩ gonĩ meámĩnĩréĩnĩrĩ sárú nero yanĩ inarĩhagfá

³⁵ amá númĩ bĩáyĩ e nĩrówapĩro sĩhĩwĩ nĩwĩnĩro Judayĩ amĩnáoowa enĩ aĩ rĩperĩrĩ número re rĩgíawixĩnĩ, “O amá wĩyo arĩrá wiagorĩnĩ. O nepa amá arĩowayá xwĩfá piaxĩyo dánĩ iwiaronĩoyĩ rarĩhĩwáo enĩánáyĩ, Gorĩxo nĩrĩpearĩ nene yeáyĩ neayimĩxemeanfá nání urowárėnapĩnĩoyĩ rarĩhĩwáo enĩánáyĩ, xewanĩhĩo arĩrá oinĩnĩ.” nĩra warĩná

³⁶ porisowa enĩ ikayĩwĩ numearĩróná inĩgĩ wainĩ mĩxĩ yarĩhĩpĩ mĩnĩ wianĩro nání anĩwĩ e nĩbĩro

³⁷ re urayĩgíawixĩnĩ, “Joxĩ Judayĩyá mĩxĩ

ináyoxi enánáyí, jìwanìḡoxi éf mìnìnei.” urìgíawixìni.

38 “Ámá royí mìxí ináyí Judayíyáorìni.” nìrìro íkíá wáráyo ríwamìḡí e neámáná oyá yoxáyó xwápìyi seáyí émi píraugíawixìni.

39 Rìkìkìrìó yarìgííwáú, Jìsasomì mìdìmidánì íkíáyó yekwìroárííwáú wíó Jìsasomì ikayíwí nurìrì re urìḡìḡìḡìni, “Joxì nepa ámá yeáyí neayimìxemearíá nánì aríowayá xwíá piaxíyo dání iwìaroníoyì rarìḡwáoxìranì? Jìwanìḡoxi éf mìnìḡìrì yawawì enì yeamìḡìrì eì.” uríagi aí

40 wíó “E murìpanì.” nurìrì mìxí re urìḡìḡìḡìni, “Ríḡìḡì o meaarìḡìpì joxì axìpì nìmearì aiwì Gorìxo nánì wáyí m̀sinarìḡìranì?

41 Yawawì yeapìkíáná ayí ananìrìni. f̀wí yarìgwííyo dání xìxeni yeapìkiarìḡoi. Ámá royí f̀wí b̀i méagi aiwì p̀kiarìḡoi.” nurìrì

42 Jìsasomì re urìḡìḡìḡìni, “Joxì rìxa mìxí ináyí nimónìrì nìmenḡwearíá nionì nánì d̀ḡì m̀óìrìxìni.” uríagi

43 Jìsaso re urìḡìḡìḡìni, “Nepa rìrarìḡìni. Agwì nionì t̀nì aḡìnamì ḡweaníwì.” urìḡìḡìḡìni.

Jìsaso pení nánìrìni.

44 Rìxa sogwí áwìni e ḡweanáná re enìḡìḡìni. Sogwí nìs̀kwìrì aḡì nìmìni s̀fá xaíwí nìyinára nurì rìxa 3:00 p.m. imónáná sogwí ámi noxárorì anìḡìḡìḡìni.

45 Sogwí s̀kwìárìḡáná rapìrapí sepiá aḡì sipìsipí rìd̀yowá yarìgííwá ḡwíá t̀ḡìmìni epanìoárìḡìḡìni áwìni e naxìnowárirì wúkaú epanìoárìḡìḡìḡìni.

46 Jisaso r̄aiwá re r̄iṅṅinigiṅi, “Ápoxiṅi, ḡi d̄iṅṅi or̄iṅw̄ir̄ar̄im̄iṅi.” nur̄im̄i d̄iṅṅi yánṅiṅinigiṅi.

47 Jisaso d̄iṅṅi yánṅagi porisowam̄i seáȳi e imóniṅo amip̄i aȳi e éagi s̄iṅw̄i e niw̄in̄iri Gor̄ixom̄i yaȳi numeri re r̄iṅṅinigiṅi, “Ámá ro nepa wé róniṅo, sip̄i wí mim̄ix̄ipa enom̄i aí pik̄iw̄iṅi.” r̄iṅṅinigiṅi.

48 Ámá ox̄i ap̄ix̄i n̄iṅi Porisowa Jisasom̄i yekw̄iroárar̄iná s̄iṅw̄i winan̄iro b̄im̄íṅáȳi sogw̄i s̄kwiár̄iri ám̄i ox̄arori ner̄i Jisaso per̄i éagi niw̄in̄iro ayá fá niṅir̄in̄im̄i wiḡi aṅṅi e nán̄i umiḡawix̄iṅi.

49 Ámá Jisasoyá xeḡi imóniṅȳȳi t̄iṅi ap̄ix̄i Gariri p̄iropen̄is̄ȳo dánṅi o t̄iṅi naw̄ini b̄iḡíwa t̄iṅi ná j̄fam̄i on̄imiápi n̄irómáná om̄i pik̄iar̄iná amip̄i api e éagi s̄iṅw̄i winiḡawix̄iṅi.

Jisasom̄i xw̄íá weyár̄iḡíá nán̄ir̄iṅi.

50-51 Ámá wo xeḡi yoṅi Josepoȳi r̄in̄iṅo —O Judia p̄iropen̄is̄ȳo aṅṅi xeḡi yoṅi Arimatia dán̄or̄iṅi. O Judaȳiyá xw̄ir̄ix̄i mear̄iḡíá mebáȳi wor̄iṅi. O wé róniṅo enagi nán̄i xeḡi w̄íá Jisasom̄i pik̄ian̄iro nán̄i mekax̄i niṅero yar̄iḡíápi nán̄i “Apán̄ir̄iṅi.” m̄iwimóniṅor̄iṅi. “Gor̄ixo xw̄iox̄ȳo m̄imeám̄i ner̄i neamen̄wean̄ápi ḡin̄i ḡiná imón̄in̄ár̄fan̄i?” niȳaiw̄iro wen̄iṅṅi ner̄i ṅwean̄or̄iṅi.

52 O émáȳi gap̄iman̄i Pairato t̄iṅṅi e nán̄i nur̄i Jisaso p̄iyom̄i xw̄íá weyár̄im̄in̄iri nán̄i yar̄iṅṅi niw̄iri Pairato “Oȳi.” ur̄agi nur̄i

53 Jisaso pik̄íom̄i niṅeám̄i niwep̄in̄iri xw̄íá e dán̄i rap̄irap̄i ap̄íá wen̄ipi t̄iṅi xop̄ixop̄i n̄irori s̄iṅáyo ámá óṅi r̄ix̄iḡíáyimi —Ayí ámá s̄ini

mítagíáyirini. Ayimi tímíniri nání nimeámi nuri ínimí tññinigini.

⁵⁴ Sabaríá nání amípí pírániñf nimixiro tarigíáyimi nítiri aiwi Sabaríá náyi rixa aḡwi e enáná tññinigini.

⁵⁵ Apixí Gariri piropenisfo dání númí bííwa “Jisasomi arige ríá tarini?” niyaiwiro siḡwí winaniro númí nuro sñá ófimi siḡwí niwiniróná xfomi taríná eni siḡwí niwinimi

⁵⁶ wigí aḡf e nání nuro Sadéyo Jisasoyá wará xópé éwaniginiri íkíá d'fá diñf nañf eaariñf bí tñí g'nií bí tñí pírániñf nimixiro nítiro sá wegííwa Sabaríáyo ḡwí ikaxí eániñfp rariñfpa kikiíá ḡweaḡawixini.

24

Jisaso ámi wiápnimeañf nánirini.

¹ Sadéyo aga w'fá móniñfmi íwa íkíá d'fá tñí g'nií tñí xámi pírániñf imixarigfápi nimeámi nuro

² rixa Jisaso xw'fá weyárinñe n'rémoro sñá xwáripáyo mañf e éf rárárinñe m'megwinárf nimega nuri yáni e weḡagi niwiniro

³ ófimi n'páwiro aí Áminá Jisaso m'weḡagi niwiniro

⁴ “P'yo gerfaní?” niyaiwiro ududf niniro ronáná re eññinigini. Ámá waú egf rapirapf xwin'fá eagííwaú s'm'mañf e rónapigf'isixini. S'm'mañf e rónapáná

⁵ apixíwa wáyf níkariniro s'm'mañf xw'fáyo íkw'róáná awaú re urigf'isixini, “Siñf úo nání ámá xw'fá weyárarigfe pí nání p'fá yarinhoi?”

6 Siní re mɪwɛnɪnɪ. Rɪxa wiáƳnɪmeáɪnɪgɪnɪ. O sinɪ seyɪné tɪnɪ Gariri Ƴiropɛnɪsɪyo nemerɪná searɪŋɪƳɪ nánɪ dɪŋɪ móƳoyɪ.

7 Re searɪŋɪrɪnɪ, ‘Negɪ Judayɪ áamá imónɪŋáonɪ mɪyɪ nɪnɪrɪróná áamá ɪwɪ yarɪgɪáyɪ tá nɪnɪxero íkɪáyó nɪyekwɪroárɪƳɪrɪtá eŋagɪ aɪ ámɪ sɪá wɪyáú wɪyɪ rɪxa nórɪmáná eŋáná wiáƳnɪmeámɪárɪnɪ.’ rɪŋɪrɪnɪ.” urɪagɪ

8 Íwa Jisaso xwɪyɪtá eŋɪná urɪŋɪ aƳɪ nánɪ dɪŋɪ nɪwɪnɪrɪ

9 xwárɪƳáyo Ƴnɪ nɪwiárɪmɪ nuro wɪɛƳsarɪŋɪ wé wúkaú sɪkwɪ wo awamɪ íwa wɪnɪáƳɪ nánɪ repɪyɪ nɪwɪro áamá Jisasoyá xegɪ imónɪŋɪyo enɪ nɪyonɪ repɪyɪ wigɪawɪxɪnɪ.

10 Apɪxɪ repɪyɪ wiarɪgɪíwa Magɪdara dánɪ Mariaɪ tɪnɪ Joanaɪ tɪnɪ Jemisomɪ xɪnái Mariaɪ tɪnɪ ámɪ wíwa tɪnɪrɪnɪ. Íwa wáɪ wurɪmeiarɪgɪtáwamɪ wigɪ wɪnɪáƳɪ nánɪ áwanɪ urɪagɪtá aɪ

11 “Íwa wigɪ xwɪyɪtá íkɪtá ɪwɪyo dánɪnɪŋɪ rarɪŋot.” nɪyáiwɪro “Nepaxɪnɪ.” mɪyáiwɪpa nero aɪ

12 Ƴtao nɪwiáƳnɪmeari aŋɪnɪ nurɪ xwárɪƳáyo nɪrémómáná nɪƳkwɪnɪrɪ ínɪmɪ wɛnɪŋɪ éyɪ wɪnɪŋɪnɪgɪnɪ. Rapɪrapɪ Jisasomɪ xopɪxopɪ rónɪŋúnɪ wí e wɛŋagɪ nɪwɪnɪrɪ ámɪ xegɪ aŋɪ e nánɪ nurɪná e eŋagɪ wɪnɪtɪƳɪ nánɪ ududɪ néra uŋɪnɪgɪnɪ.

WɪɛƳsɪŋɪ wáú Emeasɪ nánɪ warɪná wímeaŋɪ nánɪrɪnɪ.

13 Jisasoyá xegɪ áamá imónɪŋɪyɪ wáú sɪá axɪyɪmɪnɪ aŋɪ Emeasɪyɪ rɪnɪŋɪƳɪmɪ nánɪ

nuri —Anjé apí Jerusaremí dání ná jíámíne onímiápiríní. 11 kiromita imóníñeríní.

14 Awaú ófyo nuri Jerusaremíyo amípí Jisasomí wííápi nání repíyí niga nuri

15 xwíyíá níríga waríná Jisaso xewaníño anwí e nǎbírí nǎwímearí awaú tǎnǎ nawíní nuro

16 awaú Jisasomí síñwí nǎwínírí aiwí omí mí mómíxí yaríná

17 Jisaso yaríñjé re winíñigíní, “Awagwí anjé nuríná xwíyíá níríga waríngípi pí éf nání níríga waríñjé?” uráná awaú éf nírómáná sǎmímanjé kípíñjé nǎyírí

18 wǎfo, Kíríopasoyí ríníño re uríñigíní, “Ámá nǎnǎ Jerusaremí urǎnaníro úfáyo sa joxíní e imóníípi nání majǎrání?” urǎgí

19 o yaríñjé re winíñigíní, “Jerusaremíyo pí imóníñigíní?” urǎgí awaú re uríngísisíní, “Nasaretí dání Jisaso nání rínaríñwí. O Goríxoyá síñwíyo dání ámá nǎnǎyá síñwíyo dání ení wǎ rókíamoaríñjé enjé eáníñjé wo nímónírí emímí erí xwíyíá píráñjé urímerí yaríño nání rínaríñwí.

20 Omí apaxípáníñjé imóníngíá xwéowa tǎnǎ negí ámíná neameñweagíáwa tǎnǎ xwíríxí numero omí íkíá seáyíyo oyekwíroárípoyínírí émáyo mǎnǎ wíó.

21 Xámí nene dǎñjé re kíkayówáríní, ‘Goríxo nene émáyíyá gwí ñweañwaénéníñjé imóníñwaéne neaíkweanǎ nání urowárénapíníto ámá orǎnǎ?’ Dǎñjé e kíkayówáríní. Xwíyíá apí aí ámǎ bǎ rǎpíríní. Omí rǎxa nǎpíkímáná enǎnǎ sǎ wíyaú wíyí oráná

22 agwí sǎ ríyímí neneyá apíxíwa ayá

nearemóoi. Íwa wíá móniḡmí áamá xwáripá tḡḡ e nání nuro aí

²³ piyí tfo miwenḡḡḡ nḡwiniro nene ḡweanwaé nání nḡbiro re nearáoí, ‘Newané xwáripáyo dání oriḡá nḡwiniḡranéná aḡḡnájí waú nḡrónapiri “O siḡḡ uḡoi.” nearḡíí.’ nearḡḡḡá

²⁴ negí áamá wa áamá piyo tfe nání nuro apixíwa nearḡápi siní axípi e imóniḡḡḡ nḡwiniro aiwí piyomí siḡwí bi miwiniáoí.” Jisasomí repiyí e wíḡḡí

²⁵ Jisaso re uriḡḡḡḡḡḡ, “Awagwí majimájíá yarigḡíwagwírini. Amípi wíá rókiamoagḡáwa nḡriro rḡwamiḡḡ eagḡápi arḡá nḡwiri aiwí aḡḡni ‘Neparini.’ nḡyaiwiri diḡḡ mḡkwíropa yarigḡíwagwírini.

²⁶ Awagwí áamá yeáyí seayimixemeanfa nání arḡowayá xwíá piaxíyo dání iwiaronḡoyí rarigḡo nání re rḡyaiwiarḡḡí, ‘O rḡniḡḡ bi mḡmeá anani mḡxí ináyí nimóniri nḡkḡnḡmí Gorixoxo tḡáminí ḡweapaxírini.’ rḡyaiwiarḡḡí? Oweoi, xámi rḡniḡḡ nḡimeámáná rḡwíyo nḡkḡnḡpaxírini.” nuriri

²⁷ rḡwamiḡḡ Gorixoyáyo amípi xfo nání nḡriḡḡḡ eániḡḡpi Moseso eaḡe dání repiyí píranḡḡ nḡwiéra uri amípi wíá rókiamoagḡáwa rḡwíyo eagḡe dání ení repiyí píranḡḡ nḡwiéra uri eḡḡḡḡḡḡḡ.

²⁸ Aḡí awaú warigḡíe rixa aḡwi e nḡremorḡná Jisaso awaú “O wiáḡ nḡmúrori unḡḡoi.” oyaiwípiyiniḡḡ wíwapiyarḡná

²⁹ awaú urakionḡwíraraniri nání re uriḡḡisixini, “Joxi miyeamúropani. Sogwí rixa wéḡ eḡḡḡ nání sfá róriniḡḡoi. Yawawi tḡni sá re oweaneyi.”

uríagí awaú t́nı́ sá wéminı́rı́ nánı́ nawı́nı́ anı́yo
nı́páwıro

³⁰ nı́nı́weagı́asáná rı́xa aıwá nanı́ro nerı́ná
Jı́saso bı́sı́kerı́ápi nı́mearı́ Gorı́xomı́ yayı́
nı́wımáná nı́kwı́rı́rı́ mı́nı́ wı́arı́ná

³¹ awaú rı́xa sı́nı́wı́ mı́ wómı́xı́paxı́ nımónı́rı
omı́ sı́nı́wı́ mı́ wómı́xáná re enı́nı́gı́nı́. O awaú
sı́nı́wı́ anı́gı́ı́e dánı́ anı́nı́nı́nı́gı́nı́.

³² O anı́nı́agı́ nı́wını́rı́ re rı́nı́gı́ısı́xı́nı́, “O t́nı́
óı́yo nı́bı́ranéná o xwı́yı́á Gorı́xoyá rı́wamı́nı́
eánı́nı́pı́ píranı́nı́ repı́yı́ nı́yeaı́era barı́ná yegı́
xwı́oxı́yo dánı́ rı́xa dı́nı́ nı́fá yealı́rı́nı́.” nı́rı́nı́rı

³³ axı́ná Jerusaremı́ nánı́ nı́wı́apı́nı́meámı́ nuri
wı́epı́sarı́nı́ wé wúkaú sı́kwı́ wo egı́awamı́ t́nı́
ámá awa t́nı́ nawı́nı́ nı́weagı́fáyo t́nı́ nı́wı́mearı

³⁴ ayı́ “Ámı́náo rı́xa wı́apı́nı́meánı́gı́nı́. Sai-
monomı́ sı́nı́ánı́ wımónı́nı́gı́nı́.” rı́narı́nı́agı́a arı́á
nı́wı́rı

³⁵ amı́pı́ óı́yo néra úı́pı́ nánı́ áwanı́ nurı́rı re
urı́gı́ısı́xı́nı́, “O rı́xa bı́sı́kerı́á kwı́rarı́ná yawawi
rı́xa sı́nı́wı́ mı́ wómı́xı́wı́ısı́xı́nı́.” urı́gı́ısı́xı́nı́.

Wı́epı́sı́nı́fı́yo áwı́nı́ e éf rónapı́nı́ nánı́rı́nı́.

³⁶ Sı́nı́ Jı́saso nánı́ áwanı́ e urarı́ná re enı́nı́gı́nı́.
Xewanı́no ámá nı́yonı́ áwı́nı́mı́ dánı́ sı́nı́ánı
rónapı́nı́nı́gı́nı́.

³⁷ Sı́nı́ánı́ rónapáná ayı́ sı́rı́ nı́pı́kını́ro
wáyı́ nı́kárı́nı́ro “Pı́yı́nı́ sıwı́ womı́ sı́nı́wı́ rı́a
wını́nı́wı́nı́?” yaiwı́arı́ná

³⁸ o re urı́nı́nı́gı́nı́, “Seyı́né óf nı́kárı́nı́ro
‘Jı́sasarı́anı́?’ mı́yaiwı́ dı́nı́ obı́baxı́ pí nánı́
nı́móa warı́noı́?”

39 ‘Ayí Jisasoríani?’ yaiwipírí síkwíyo t́nì wéyo t́nì síḡwí nanípoyí. ‘Ǵwí t́nì ení t́nì ení rí rení?’ yaiwipírí wé seáyí e níkwíarípoyí. Píyíḡ síwí ǵwí t́nì ení t́nì t́ḡírani?’ nurírí

40 xegí wé t́nì síkwí t́nì síwá wíagí

41 ayí yayí seáyími dání winaníro nero aí sínì “Aga Jisasoríani?” ḿyayíwí ududí ńwiga waríná o ayí “Píyíḡ síwímani. O aiwá narínì.” oyaiwípoyínírí re uríḡḡnigínì, “Nioní ńmì nánì aiwá bí menírani?” uríagí

42 ayí peyí pírí bí umeaíaná

43 o nurápirí wígí síḡwí aníḡé dání ńḡḡnigínì.

44 O re uríḡḡnigínì, “Xámi nioní sínì seyíné t́nì nemeíná xwíyá rípi searíḡḡnigínì, ‘Ríwamíḡ amípi nioní nánì Moseso ḡwí ikaxí nírírí eanípí t́nì ẃá rókiamoaǵáwa níríro eaǵápi t́nì Bíkwí Samíyo nírínírí eaníḡípi t́nì wí surímá mé aga xixenì nimónínfárínì.’ searíḡḡnigínì.” nurírí

45 awa ríwamíḡ x́fo nánì Bíkwí Goríxoyáyo eaníḡípi níḡá oimónípoyínírí wígí d́ḡḡ j́ayo naní ńwimíxírí

46 re uríḡḡnigínì, “Eníná dání Bíkwíyo ríwamíḡ re nírínírí eánínì, ‘Ámá yeáyí seayímíxemeaná nánì aríowayá xẃá piaxíyo dání iwiaronífo ŕnḡḡ ńmearí ńperí aiwí śá wíyaú wíyí óráná ámí xwárípáyo dání wíápínímeanfárínì.’ nírínírí eánínì.

47 Rípi ení nírínírí eánínì, ‘Ámá omí d́ḡḡ ńwíkwíroríḡpimí dání xegí imóníḡyí xwíyá rípi ẃá wurímeipfárínì, “Segí íwí yaríḡáyí ŕwímínì ńmamoro saníḡ imónánáyí, Goríxo yokwarímí seaiínḡoí.” Jerusaremí dání aní

nimini wáf e wurimeipíríríriní.' níríniri eánini.

⁴⁸ Seyíné amipí nioni nání winfá rípi nání áwanf uriméfirixini.

⁴⁹ Arfá époyí. Gí ápo eníná segí seáwowayá símimanf e dání 'Nioni segí seárfawéyo gí kwíyípi wimfáriní.' uríñípi seyíné seaímeanfa nání nioni ríxa seaiapowárimfíni. Seyíné Gorixoyá kwíyí émí dání síní enf míseaeámixípa neríná anf rípimi píní níwiárimí amí amí mupaní. E nerí aí ríxa enf seaeámixáná nioni nání amí amí wáf uriméfirixini." uríñínigini.

Anfnamí nání peyíñf nánirini.

⁵⁰ O Jerusaremí dání ayo níwirimeámi nuri anf xegí yof Betaniyi ríñíñípimí níremómáná xegí wé seáyí e nimixiri ayf Gorixoyá dñf tñí píráníñf onweápoyiniri amipí yaríñf níwirí

⁵¹ síní níwiaríná Gorixo omí níménapimí ríxa anfnamí nání peyíñínigini.

⁵² Ríxa anfnamí nání peyíagi ayf e síñwí níwínimí ámi Jerusaremí nání nuro seáyimí seáyimí nimóga nuróná

⁵³ íníná anf rídíyowá yarígfíwámí nípáwiqiro Gorixomí seáyí e umeagfáriní.

clxxviii

Xwiyáá Gorixoyá Sinípírini
The New Testament in the Ankave language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angave (Ankave)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

7a156761-2cde-5bbc-8428-650a73434051